

Z Á Z N A M Z D I S K U S I E

- Názov podujatia: **Diskusné fórum k civilným procesným kódexom (II. ročník) – 1. časť**
- Druh podujatia: **Podujatie je v poradí prvým z dvoch plánovaných diskusných fór v roku 2019, ktoré sú zamerané na jednotlivé aplikačné otázky a problémy nových civilných procesných predpisov.**
- Názov projektu: **Rozvoj systému špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov (kód projektu ITMS2014+: 314021M248)**
- Miesto konania: **Justičná akadémia Slovenskej republiky, Suvorovova 5/C, 902 01 Pezinok**
- Garant podujatia: **JUDr. Jana Bajánková** (predsedníčka Rady Justičnej akadémie Slovenskej republiky; predsedníčka občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky; externá členka pedagogického zboru Justičnej akadémie Slovenskej republiky)
- Moderátor podujatia: **JUDr. Katarína Gešková, PhD.** (členka Katedry občianskeho a obchodného práva, Právnická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave)

Nominovaní účastníci zo strany súdov do diskusného panelu:

- **JUDr. Erika Zajacová**
(predsedníčka občianskoprávneho kolégia, Krajský súd v Trenčíne)
- **JUDr. Denis Vékony**
(predseda senátu občianskoprávneho kolégia, Krajský súd v Trenčíne)
- **JUDr. Eva Kiššová**
(predsedníčka občianskoprávneho grémia, Okresný súd Prievidza)
- **JUDr. Ingrid Doležajová**
(predsedníčka senátu občianskoprávneho kolégia, Krajský súd v Nitre)
- **Mgr. Michal Novotný**
(podpredseda Krajského súdu v Trnave pre občianskoprávny a obchodný úsek; člen senátu občianskoprávneho kolégia, Krajský súd v Trnave)
- **JUDr. Ivica Hanusková**
(predsedníčka občianskoprávneho kolégia, Krajský súd v Banskej Bystrici)
- **JUDr. Ivana Nemčeková**
(predsedníčka obchodnoprávneho kolégia, Krajský súd v Žiline)
- **JUDr. Milan Majerník**
(podpredseda Krajského súdu v Prešove; predseda senátu obchodnoprávneho kolégia, Krajský súd v Prešove)

1. otázka:

Právomoc súdov vo veci náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu - odsúdeného proti žalovanému – ústavu na výkon trestu odňatia slobody

Otázka sa týka situácie, ktorá prišla ako podnet zo súdu, ktorý rieši žalobu odsúdeného umiestneného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, kde v postavení žalovaného je ústav na výkon trestu odňatia slobody. Ide o žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy kvôli tomu, že boli porušené osobnostné práva odsúdeného. Konkrétny súd sa pýta, či je správny postup odvolacieho súdu, ktorý zrušil rozhodnutie okresného súdu a vrátil vec na ďalšie konanie, pretože Okresný súd to vyhodnotil tak, že nie je daná právomoc súdov na prejednanie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy osoby odsúdeného. Odvolací súd sa vyjadril tak, že právomoc súdu je daná.

Podrobné znenie otázky: Okresný súd zastavil konanie o žalobe odsúdeného umiestneného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ktorou sa domáhal v petite žaloby

1.) určenia, že žalovaný (ústav na výkon trestu odňatia slobody) neoprávnene zasiahol do jeho práv chránených čl. 8 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej v texte „Dohovor“) a

2.) náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2.100 €. Zastavenie okresný súd odôvodnil tým, že nemá právomoc vo veci konať, pretože dodržiavanie zákona pri realizácii výkonu trestu odňatia slobody prislúcha prokuratúre, ktorá má povinnosť vykonávať dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené slobody. Rozhodovací proces v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z. patrí do právnej úpravy verejného práva. Nejde o žalobu zo súkromnoprávnej sféry.

Odvolací súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

„Osoby vykonávajúce trest v ústave sú povinné podrobiť sa určitým obmedzeniam základných práv a slobôd, aby sa účel trestu naplnil. Zákon č. 475/2005 Z. z. o. i. upravuje podmienky obmedzení pri nakladaní s korešpondenciou a balíkmi a pokiaľ žalobca tvrdí, že počas výkonu trestu žalovaný porušil v tejto oblasti jeho základné práva a slobody, konkrétne právo na súkromie, ak voči nemu žalovaný postupoval tak, že konal v rozpore s čl. 8 ods. 2 a 10 ods. 2 Dohovoru, a súčasne spochybňuje uvedený zásah do jeho osobných práv aj z pohľadu jeho legality, legitimacy a proporcionality, vo vzťahu ku ktorým má záver zaujať súd, ide o súkromnoprávny nárok žalobcu, ktorý je súd povinný prejednať. Uvedený zásah popisuje žalobca aj v rovine následkov, ktoré v jeho prípade predstavujú pocity poníženia a zastrasovania, čo mu spôsobuje stavy úzkosti a pod.. Následne sa domáha náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorý nárok posudzuje súd v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka v ust. § 13. Opačný postup by mal znaky odopierania prístupu žalobcu k súdu, čo by bolo v rozpore so zásadami ústavných princípov a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Na uvedenom závere nič nemení to, že v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. je odsúdený obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej povahy. V týchto právach bol odsúdený obmedzený a je len úlohou súdu uzavrieť po vykonanom dokazovaní, či práva odsúdeného aj v tomto rozsahu boli alebo neboli porušené, prípadne či vôbec išlo o neoprávnený zásah.

Nie je vylúčené, aby tým istým konaním, postupom žalovaného, došlo k porušeniu povinností vyplývajúcich zo zákona č. 475/2005 Z. z., a súčasne k porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobcu v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Pretože súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou ale len skutkovým vymedzením v žalobe, musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnú normu. (vid' aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 M Cdo 16/2011, 7 Cdo 65/2013).

Otázka: Vylučuje rozhodovanie a postup ústavu podľa zákona č. 475/2005 Z. z., aby konanie žalovaného a jeho postup v zmysle uvedeného zákona prejednal súd v konaní o ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ?

Dr. Gešková: Pýtam sa panelistov, aké sú postupy buď na vašich súdoch alebo aký je váš názor. Je správne to vnímať ako vec, ktorá patrí do právomoci súdov alebo naopak.

Dr. Majerník: Je dosť dôležité, aké skutkové vymedzenie toho, čo je vlastne predmetom žaloby. Na spojenej otázke prípustnosti súdneho prejednávania žaloby žiadajúcej posúdenie zásahov do osobnostných práv tej osoby ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody je v tomto zmysle treba vychádzať aj z tej koncepcie, ktorá sa týka vôbec výkonu trestu odňatia slobody podľa toho zákona, ktorý je v tejto otázke pomenovaný, ďalej aj Trestného poriadku i vykonávacích predpisov ku poriadku výkonu trestu odňatia slobody. Myslím si, že už zo samotného zmyslu toho trestu odňatia slobody, ktorý sa ukladá v trestnom konaní vyplýva to, že určitý zásah do tých práv, do osobnostných práv odsúdeného bude dochádzať s tým, že myslím si, že toto aj zodpovedá tým právam, ktoré sú garantované Dohovorom a Ústavou Slovenskej republiky, preto aj z tohto hľadiska podľa môjho názoru je dôležité mať na zreteli to, mnou už spomenuté skutkové vymedzenie toho, čo ten žalobca tou žalobou žiada. Treba súhlasiť s tým tak ako to opísal príslušný odvolací súd v tom zmysle, že v prvom rade kontrola dodržiavania zákonnosti nad tým výkonom trestu odňatia slobody padá prokuratúre, ale ak si zoberiete niektoré ustanovenia, tak nielen ten samotný výkon trestu odňatia slobody podľa týchto pravidiel je relevantný, ale aj to, aké napríklad disciplinárne tresty sa vyvodlia ako forme individuálnych správnych aktov. A toto by som chcel osobitne na toto poukázať, pretože môžu byť aj v súvislosti s tou položenou otázkou určenia, že určitý zásah je protiprávny môže byť predmetom aj v súvislosti s tým tzv. disciplinárnym opatrením. Ak si zoberiete správny súdny poriadok, tak ten

počíta aj s takou alternatívou, že aj tieto individuálne správne akty môžu byť predmetom prieskumu v správnom súdnictve s tým, že od 1. 1. 2014 došlo aj k novele v tomto smere, že môžu byť predmetom prieskumu len tie disciplinárne opatrenia, ktoré privodil ústav alebo riaditeľ ústavu v súvislosti s takým konaním, ktoré môže spĺňať aj podmienky priestupkového konania. Takže do pozornosti dávam aj to, že ak to skutkové vymedzenie by takýmto smerom išlo, môže to byť aj vec, ktorá môže ísť do správneho súdnictva. V tejto súvislosti ešte jedna poznámka, myslím si, že, ak sa zdôrazňuje, to skutkové vymedzenie myslím si, že už aj v opakovanej judikatúre Najvyššieho súdu je zdôrazňované to, že istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať rôzne nároky, vrátane aj nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osoby na jej osobnostných právach. Tieto uplatnené nároky treba však dôsledne rozlišovať a pri poskytovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy ktorá sa na ne vzťahuje.

Môj názor je teda taký, že podľa mňa treba súhlasiť s názorom vysloveným odvolacím súdom na posúdenie žalobou uplatňovaného nároku tak, že aj v sporovom civilnom konaní konanie žalovaného a jeho postup vo vzťahu k žalobcovi o výkone trestu odňatia slobody, možno na základe podanej žaloby prejednať aj v konaní o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

Dr. Hanusková: Ja by som doplnila, že išlo o rozhodnutie nášho odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o skutkové vymedzenie tejto žaloby, tak by som ho určitým spôsobom chcela ešte doplniť. Týkalo sa to najmä okolnosti podmienok obmedzenia pri nakladaní s korešpondenciou a balíkmi, tzn. že konkrétnemu odsúdenému nevydali určité poštové známky, ktoré mu mali byť doručené alebo neboli vydané listiny s informáciami a pod. S tým, že tieto podmienky teda sú upravené zákonom 475/2005 a práve tento náš žalobca sa aj v iných konaniach a to práve v správnom konaní (tak že nadviažem na to, čo hovoril pán doktor) domáhal preskúmania rozhodnutia ústavu. Ústav už totižto rozhodoval o tom, že ten postup ohľadne balíka a poskytovanie informácií bol v súlade so zákonom atď., čiže tam išlo presne o to preskúmanie toho správneho rozhodnutia, kde správny orgán rozhodol. Ale v tomto prípade je tu dozorným orgánom prokuratúra a zrejme to pomýlilo okresné súdy, že aj napriek tomu, že žalobca zmenil svoju rétoriku, pretože v týchto konaniach bol neúspešný, tak zrejme zvážil takýto postup a už začal teda komunikovať o zásahu do jeho osobných práv o nemajetkovej ujmy, konkrétne poukazoval na to ako vnímal túto ujmu, ako ju pociťoval atď. Čiže tam zrejme došlo aj zo strany okresných súdov k nejakému takému rovnakému posúdeniu, kdeže to je rozdiel, či ide o preskúmanie rozhodnutia ústavou alebo či teda považuje ten postup ústavu za zásah do svojich práv. Toľko len na dovysvetlenie k tým skutkovým okolnostiam.

Dr. Gešková: Ja by som rada ešte doplnila písomné pripomienky doktora Duditša, ktorý sa ospravedlnil, ale poslal svoje odpovede. Dovolím si ich teda pretlmočiť. Podľa jeho názoru sa nevylučuje, aby postup ústavu a jeho konanie prejednal súd a stotožňuje sa s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, rozhodujúce je skutkové vymedzenie uplatneného nároku.

Dr. Novotný: Judikatúra dlhodobo (počnúc v podstate od R 35/1996) akceptuje, že do práva na ochranu osobnosti možno zasiahnuť aj výkonom verejnej moci, a dotknutým osobám

priznáva prostriedky ochrany podľa § 13 Obč. zák. (pozri však presvedčivo pôsobiace výhrady v náleze ÚS sp. zn. II. ÚS 285/2017). Všeobecný záver o tom, že dohľad na dodržiavaním právnych predpisov pri výkone TOS vykonáva prokuratúra, nepostačuje pre vylúčenie právomoci súdov, ak nie je osobitne vylúčená použiteľnosť ochrany osobnosti (§ 11 a nasl.), o ktorej rozhodujú súdy. Čiže, pokiaľ to pripúšťa, tak jednoducho tie žaloby musíme ako súdy prejednávať. A ono sa to aj reálne na súdy niekedy valí napríklad viem, že na našom súde je žaloba o to, že sme zasiahli do práva na ochranu osobnosti vydaním nejakého príkazu na odpočúvanie, Ešte by som spomenul z r. 2003 R judikát, ktorý hovorí, že v správnom súdnictve možno prejednať len takú žalobu, ktorá v petite navrhuje zrušenie rozhodnutia nejakého správneho, že pokiaľ je petit žaloby znie napr. na určenie, že tu je nejaký aj verejnoprávny vzťah, tak to nepatrí do správneho súdnictva, ale vlastne do súdnictva civilného.

Dr. Bajánková: Musím na to zareagovať, pretože nepriamo bola tuná ozrejmenej judikatúra Najvyššieho súdu a tá je dlhodobo konštantná v tom, že jednoducho tie nároky skutočne treba rozlišovať, treba vychádzať zo skutkových tvrdení, ktoré sú uvedené v žalobe a judikatúra dlhodobo rozlišuje medzi zásahom, ktorý bol spôsobený alebo ktorý sa týka majetkovej sféry, telesnej integrity a psychickej sféry fyzickej osoby. Čiže už z toho rozlišovania vidno, že osoba, do ktorej sféry bolo zasiahnuté, môže jednoducho popri sebe uplatňovať viacero nárokov podľa rozličných právnych predpisov (dávam do pozornosti rozhodnutie NS SR 7 Cdo 65/2013). Je len na súde, aby to vyseletoval z tých obsahových tvrdení žaloby. To, či bude úspešný, to je druhá vec, ale žalobu ako takú nemožno vylúčiť, pretože by sme sa tým skutočne dopustili odňatia možnosti konať pred súdom. A v súčasnosti sa tie žaloby hromadia skutočne vo veľkom, že z jedného zásahu si poškodení uplatňujú viacero nárokov samostatnými žalobami, dokonca aj z judikatúry vieme, aj z tých rozhodnutí sme sa stretli s tým, že v jednom konaní je uplatnených viacero čiastkových nárokov a treba jednoducho selektovať, sú to komplikované veci, pretože tam treba jednak si už teda ozrejmiť, že predmetom žaloby je viacero nárokov a z toho vyplýva aj rozdielna pasívna legitímácia žalovaného. Preto sú tieto veci náročné, ale myslím si, že v tomto smere, ako tá judikatúra už dosť pokročila, takže sa dokážeme orientovať, či už v zákone č. 514/2003, teda nárokoch uplatnených z hľadiska zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu a následne tými, ktoré vznikli v súvislosti so zásahom vo vzťahu ku psychickej integrite cez Občiansky zákonník.

Asi toľko v tomto smere. Inak, pán doktor Novotný urobil taký mierny exkurz v písomnom vyjadrení k otázkam, k tomu nálezu Ústavného súdu II. ÚS 285/2017. Mohli by ste ho trochu rozvinúť?

Dr. Novotný: Ide o nález ľudovo zvaný vo veci Babiš a ÚPN. A tam Ústavný súd uviedol (dva alebo tri odseky), kde sa zaoberal, či vôbec koncepčne zodpovedá nášmu právnemu poriadku, že zásah vo forme výkonu verejnej moci posudzujeme cez ochranu osobnosti. Lebo ochrana osobnosti je upravená v občianskom zákonníku. A myslím, že niektorý z úvodných paragrafov Občianskeho zákonníka hovorí, že upravuje majetkové vzťahy medzi fyzickými osobami a právnickými osobami a štátom. Ale štátom ako právnickou osobou teda v súkromnoprávných vzťahoch a že či môžeme naozaj ako za neoprávnený zásah v tomto prípade

podľa § 11 a 13 OZ považovať výkon verejnej moci. Ústavný súd sa tam, podľa mojej mienky tak polovičato trošku, ale v podstate ako keby nenápadne vyjadril a odmietal to. Ale tam je samozrejme problém to, že judikatúra je zdá sa, ustálená v tomto smere a pokiaľ viem, tak ten senát nemal v tej danej veci ambíciu túto judikatúru posúvať, skôr tam išlo viac o skutok pasívnej legitímácie toho ÚPN, ale je tam v tomto smere naznačená nejaká kritika, ale ja som to napísal do tých písomných pripomienok, že si myslím, že by to možno bolo na diskusiu, či by naozaj nemala aj táto náhrada, teda táto ochrana osobnosti byť nejakou formou podriadená pod režim zákona 514/2003. To znamená, so všetkými tými pravidlami - predbežným prerokovaním, predpokladom zrušenia rozhodnutia atď., že možno by to koncepčne uľahčilo potom aj pristupovanie k tým veciam.

Dr. Bajánková: Určite sa stotožňujem s vami, že tie veci sú príliš komplikované už v samom začiatku, pretože súd má problém vyselektovať jednak charakter nároku a potom otázku pasívnej legitímácie. Ale nie som si celkom istá, že či je možné § 13 OZ alebo teda nároky súvisiace s ochranou osobnosti vo vzťahu ku konkrétnemu subjektu generalizovať pod zodpovednosť.

Dr. Novotný: Nie, ja som to myslel skôr ako diskusiu do budúcnosti, ako riešenie koncepčných otázok v zmysle, že keď sa bude novelizovať zákon, či by to nebolo logickejšie upraviť. Ale ja chápem, že podľa aktuálneho právneho stavu sa to zrejme nedá.

Dr. Gešková: Na záver teda možno zhrnúť, že nie je vylúčené, aby nároky odsúdeného boli prejednávané v rámci civilného súdnictva v rámci žaloby o ochranu osobnosti. Podstatné je, ako je skutkovo vymedzená vec a aký nárok žalobca žiada. Žalobca sa môže domáhať ochrany aj v správnej línii, t.j. v správnom konaní, resp. následne v správnom súdnictve.

2. otázka:

Príslušnosť súdu pri postúpení veci z upomínacieho súdu na všeobecný súd žalovaného: Ktorý moment je momentom relevantným na posudzovanie miestnej príslušnosti, ak OS BB ako upomínací súd postupuje vec na všeobecný súd žalovaného (deň podania návrhu alebo deň, kedy sa vec postupuje). Uvedená otázka je relevantná najmä v situácii, ak strana počas konania zmení miesto trvalého pobytu, t.j. v čase podania Návrhu na vydanie PR na OS BB má trvalý pobyt napr. v Bratislave, avšak v čase, keď OS BB vec postupuje má už trvalý pobyt v Košiciach.

Dr. Hanusková: Ja by som k tejto otázke povedala toľko, že naše občianskoprávne kolégium sa už zaoberalo vzhľadom na tú skutočnosť, že sme pre Okresný súd Banská Bystrica odvolacím súdom, kde sme výslovne poukázali na ustanovenie § 15 odsek 1 zákona o upomínacom konaní, ktoré ako správne aj v tých pripomienkach konštatoval pán doktor je alternatívou na vydávanie platobných rozkazov, kde vyslovene v tomto ustanovení sa hovorí, že na konanie podľa tohto zákona sa použije civilný sporový poriadok len vtedy, ak zákon o upomínacom konaní neustanovuje inak a ten nám v prípade § 10 ods. 3, ale v § 14 ods. 3 vlastne upravuje ako má súd postupovať v prípade, ak bol podaný odpor alebo teda ak sa ho nepodarilo ten platobný rozkaz

doručiť. Čiže tam vznikali aj otázky, ak som dobre porozumela aj v tom zmysle, že či vôbec súd, na ktorý bola takýmto spôsobom postúpená vec, môže skúmať, či to postúpenie bolo správne alebo nie, respektíve, či súd, ktorý postupuje, teda Okresný súd Banská Bystrica, na príslušný súd podľa civilného sporového poriadku, mal takúto možnosť skúmať miestnu príslušnosť a či je povinnosťou *ex officio* ju skúmať. No ona totižto vyplýva priamo z toho zákona, takže ak boli aj takéto otázky, tak odpoveď bola daná ustanovením zákona, ktorý výslovne konštatuje, ako má ten Okresný súd postupovať. Následne sme sa zjednotili aj v tom alebo viac-menej sme sa dohodli na tom, že ten moment, o ktorom ste hovorili, kedy teda sa má skúmať tá miestna príslušnosť, by mal byť ku dňu podania návrhu na pokračovanie. Čiže v tom čase, kedy bol podaný návrh na pokračovanie nám nastupuje ten režim § 10 ods. 3 prijal alebo 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, kedy musí súd postúpiť a preto práve v tomto momente už postup ďalší je podľa civilného sporového poriadku a vtedy skúma otázku, kam postúpiť tú vec. Takže asi takýto bol náš záver.

Dr. Majerník: Skúsím reagovať, pretože niekde sa spomínalo v tom, že táto problematika bola na tom diskusnom fóre 4. 6. minulého roku tam vtedy boli spomínané rozhodnutia Košického súdu, ktorý rieši otázku príslušnosti, ale aj Trnavského súdu. Obe boli založené trošku na iných skutočnostiach, to Košické súviselo s tým, že ak bol podaný žalobný návrh na upomínací súd (Banská Bystrica) a nebol tam nejaký úkon urobený smerujúci ku miestnej príslušnosti, tak mala tá vec ostať na Banskobystrickom súde. Takýto záver bol z toho Košického súdu. Potom je tu Trnavské rozhodnutie, ktoré riešilo tú problematiku, ktorú Dr. Hanusková spomína, kde sa v podstate riešila tá skutočnosť, ktorý ten moment je rozhodujúci. To z tohto rozhodnutia Trnavského Krajského súdu vyplynulo, že rozhodujúcim je ten stav, ktorý bol v čase začatia tohto konania teda v čase, keď bola podaná žaloba na ten upomínací súd. Tu ja sa stotožňujem s tým, že otázka tej miestnej príslušnosti je v podstate zodpovedaná v tých ustanoveniach § 10 ods. 1, 3 a 14 ods. 1, 3, keď sa hovorí, že sa má vec postúpiť na ďalšie pokračovanie v konaní súdu príslušnému. Tým, súdom príslušným, ak si zoberieme ustanovenia CSP je aj ten všeobecný súd toho žalovaného, ak tam nejde o tie príslušnosti osobitné. Trošku si dovoľm mierne nesúhlasiť s tým, čo pani doktorka Hanusková teraz hovorila, podľa môjho názoru je rozhodujúcim ten stav, ktorý bol v čase začatia upomínacieho konania. To konanie ďalšie ja vnímam ako pokračovanie tohto upomínacieho konania a z tohto dôvodu je treba niekoľko momentov zdôrazniť. Pre začatie civilného súdneho sporového konania je dôležité je to, čo je uvedené v tej žalobe. Má to niekoľko významov okrem tých procesnoprávných aj napr. otázka plynutia premlčacích lehôt. Nemôže predsa to konanie, ktoré pokračuje byť tým začiatkom, ktoré by malo mať vplyv napríklad na otázku premlčania. Z tohto dôvodu môj názor je, že tie otázky, ktoré sa týkajú tej miestnej príslušnosti, by mali byť odvádzané od toho ako je formulovaná tá žaloba pôvodná a ako bola doručená na ten upomínací súd.

Publikum: Rozhodnutie bolo také, že mi napísali, že nie som oprávnená vôbec posudzovať túto miestnu príslušnosť, že iba na námietku, a že mám striktné postupovať podľa toho, čo je uzákonené vlastne v civilnom sporovom poriadku. Takže tu v týchto bodoch v tom bode 3 sa píše, že súd má možnosť, ako tu je napísané, že súd má možnosť vysloviť nesúhlas s postúpením.

Ja som tú možnosť využila, ale bolo mi oznámené, že túto možnosť nemám. Takže ako to vlastne potom je?

Dr. Nemčeková: Ja by som chcela povedať, zhodne s pánom doktorom Majerníkom, že jednu vec sme takúto riešili zatiaľ, bola podaná námietka zo strany žalovaného, že nie je vlastne súd miestne príslušný, takže nám to bolo ako nadriadenému súdu predložené, vedľajší senát to riešil a povedal, že tým rozhodným momentom je vlastne ako *perpetuatio fori*, tam bol dôraz vlastne kladený na ten moment podania žaloby a tiež tam bol výklad cez § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, že ide len o pokračovanie už začatého konania. Čiže tam sa vnímalo kontinuálne to upomínacie konanie a to pokračovanie v konaní tak, že takýto výklad bol prijatý v rámci teda nášho obchodného senátu, resp. nášho obchodného kolégia, teda bolo by dobré asi si rozobrať tú situáciu., Zásada *perpetuatio fori* - to vždy platilo a CSP to rovnako obsahuje tak ako aj bývalá právna úprava v OSP, tak potom naozaj ak tam nie je osobitná úprava *expressis verbis* v zákone o upomínacom konaní, tak sa vychádzalo z týchto princípov v CSP.

Dr. Vékony: Vychádzam z toho, že to upomínacie konanie nie je nejakou súčasťou toho civilného sporového konania. Je to alternatíva, je to vyslovene v zákone tak napísané. Je to alternatívne konanie, ktoré predchádza tomu sporovému konaniu. Tzn. podľa mňa, je rozhodujúci moment, kedy upomínací súd postupuje. Lebo on tam má aj určité imperatívum, že musíš postúpiť príslušnému súdu. tzn. v momente, keď postupujem, mám skúmať príslušnosť a ak sa netrafím (v zmysle ten upomínací súd), ten súd ktorému je to postúpené, nemá možnosť skúmať tú miestnu príslušnosť, až na námietku strany.

Dr. Novotný: Ja v tomto smere súhlasím s pánom doktorom, aj s pani doktorkou Hanuskovou, podľa mňa nejde o jedno konanie, hoci ten zákon používa také nešťastné pojmy typu „pokračovanie“ a „postúpenie“ - nejde o pokračovanie toho konania, lebo to upomínacie konanie nemá nejakú prvú a druhú fázu. Jednoducho to konanie sa ukončí odporom a vec sa proste presunie do normálneho civilného konania, civilného sporového konania. Ja by som to možno zjednodušene prirovnal k situácii, ako keď nariadite pred začatím konania napr. neodkladné opatrenie a uložíte povinnosť podať žalobu. Tak z môjho pohľadu, pre tú žalobu musíte znova posúdiť miestnu príslušnosť, či keby sa náhodou medzičasom zmenila miestna príslušnosť, tak by ste žalobu, hoci vám bolo uložené ju podať ja neviem Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom, tak jednoducho musíte ju podať na iný súd, kludne aj Okresný súd Piešťany alebo inam. Čiže ja to vidím tak, že to sú dva rozdielne momenty a to konanie podľa CSP naozaj začína tým postúpením veci z toho upomínacieho súdu teda naozaj by mal byť rozhodný ten moment, kedy sa k tomu postupovaniu dochádza zrejme a v ten súd konajúci podľa Csp má konať podľa Csp to znamená, neskúma miestnu príslušnosť, pokiaľ to nenamieta strana. Hoci hovorím, prax pokiaľ ja viem v našom obvode je taká, že, že súdy to predkladajú automaticky nadriadenému súdu a pokiaľ viem ten aj rozhoduje, hej, nevraciam to naspäť s tým že, že ešte nebola podaná námietka.

Dr. Doležajová: Ja by som za Krajský súd v Nitre povedala, že tak isto sú nám predkladané takéto veci na rozhodovanie ale nie je to také bežné a nemáme jednotné stanovisko k tomu ešte. Ale za mňa by som sa priklonila k záverom Dr. Hanuskovej, že kedy je dôležitý ten moment. A

treba si zobrať do úvahy aj to, že v čase, keď postupuje upomínací súd, predsa mu tam zo zákona mu plynie povinnosť podľa § 9 odsek 3, ak nie je doručený ten platobný rozkaz, aby v registroch zistil tú adresu. Okrem toho keď je odpor podaný, keď môže dôjsť k postúpeniu veci, tam tak isto ten žalovaný predsa uvedie svoju adresu a zo všetkých týchto zistení už ten upomínací súd vie, že došlo k zмене bydliska a nevidím veľmi reálne alebo resp. veľmi praktické, aby v čase, keď upomínací súd ide postupovať, nevie, že už miestne príslušným je iný súd, aby to postupoval tomu súdu, ktorý je ešte v návrhu označený ako všeobecný súd. Takže ja sa prikláňam k tomu, že skutočne tým momentom je čas, kedy upomínací súd v podstate vec postupuje a vtedy podľa konkrétnej situácie by tomu už mal postúpiť miestne príslušnému súdu v danom okamihu.

Dr. Bajánková: Ešte v tom smere drobná poznámka ku *perpetuatio fori*. Ale vo vzťahu k tomuto upomínaciemu konaniu, nemôže nastať táto skutočnosť až v čase, kedy sa po podaní odporu respektíve nedoručením, kedy teda oznámi, že chce pokračovať v konaní, a kedy súd postupuje vec. Dovtedy je to jeden súd pre celé Slovensko - Okresný súd Banská Bystrica, čiže tam určite nemôžeme povedať, že takto založená miestna príslušnosť platí až do samého skončenia. Čiže to nás evokuje k tomu, že rozhodný moment je ten okamih, aký je stav v čase postupovania veci. S ostatným súhlasím, ale chcem upozorniť, že nie vždy môže ísť len o otázku miestnej príslušnosti lebo musíme dať pozor na kauzálnu. Nevieme, aký charakter je toho sporu, ktorý je predmetom konania, takže na kauzálnu musí súd, ktorý dostal tú vec postúpenú, musí z úradnej moci prihliadať, či je kauzálne príslušný.

A pokiaľ ide o tú postupnosť, tak tam si treba uvedomiť, že sa nám ako keby posúval ten prvý úkon vo vzťahu k miestnej príslušnosti, pretože dovtedy žalovaný nemá dôvod namietat' miestnu príslušnosť. Až potom, keď sa dozvie, ktorému súdu to bolo postúpené. Čiže tam ten okamih toho 1. úkonu sa nám trochu posúva, čiže môže to byť rovno v odpore, ale nemusí, pretože ten Okresný súd Banská Bystrica upomínací je v zásade jednotný a teda sa príslušnosť miestna sa nám objaví prvýkrát až po tom, keď sa dozvie žalovaný, ale aj žalobca, ktorému súdu to bolo postúpené. Čiže tam by som ešte dala pozor na to, že čo je tým 1. úkonom, kde teda môže vznášať námietku strana sporu.

Dr. Hanusková: Ja by som ešte chcela doplniť k tým účinkom v súvislosti s podaným návrhom na vydanie platobného rozkazu, tieto predsa zostávajú zachované aj potom ako sa postúpi tá vec inému príslušnému súdu, čiže to je niečo iné ako posudzovať miestnu príslušnosť v čase, kedy súd pokračuje. Mám za to, že tie účinky podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu zostávajú zachované aj pre to konanie, v ktorom sa pokračuje už na inom miestne príslušnom súde.

Dr. Novotný: V podstate ma predbehla pani doktorka, ja som chcel toto podobne povedať, ale možno z trošku z inej strany, že § 312 ods. 3 Občianskeho zákonníka hovorí jasne, že kto v konaní začne a riadne v ňom pokračuje. Čiže podľa mňa nie je podstatné iba začať, t.j. len ten moment začatia, ale aj keď v ňom riadne pokračuje. Ale určite riadnym pokračovaním konania je to, že keď následne po odpore navrhnem pokračovať v konaní na všeobecnom súde, čiže tam tie účinky prerušenia, pretrhnutia, premlčania určite zostávajú zachované.

Dr. Gešková: Takže ak to môžeme zosumarizovať, nebola v tejto otázke úplná zhoda, ale väčšina sa priklonila k tomu, že pokiaľ dôjde k zmene trvalého pobytu žalovaného, tak je potrebné na to reflektovať. Tým momentom, ktorý je relevantný pre posudzovanie novej miestnej príslušnosti, je moment postúpenia veci príslušnému súdu podľa CSP, samozrejme účinky podania návrhu zostávajú zachované, tzn. dochádza k prerušeniu plynutia premlčacích lehôt atď.

Dr. Zajacová: Ak môžem doplniť, s tým, že ak nemám námietku a postúpi mi to zle ten upomínací súd, a nejde o kauzálnu príslušnosť, tak nemám možnosť to skúmať.

Dr. Gešková: Presne tak, to znamená pokiaľ nejde o vecnú, kauzálnu, funkčnú alebo miestnu výlučnú, súd, na ktorý bola vec postúpená nemá možnosť zasiahnuť do miestnej príslušnosti, iba ak bude vznesená námietka miestnej nepríslušnosti.

Dr. Bajánková: Možno stojí za úvahu otázka, či by nebolo efektívnejšie, ak by súd mohol byť oficióznejší a zasiahnuť viac do príslušnosti. Ja sa pýtam už aj z toho dôvodu, že sú určité spory, ktoré sa priamo iniciujú zo strany žalobcov, že sa odkláňajú od určitých súdov, pretože vedľa, akým spôsobom sa rozhoduje. Akú máte s tým skúsenosť, že či vás nezahlcujú po platnosti nového kódexu vecí, ktoré by v podstate v nadmernej miere nepatrili do vášho predmetu činnosti, teda do vašej miestnej príslušnosti. Ja viem zo svojich poznatkov, že viacero vecí napr. spotrebiteľského charakteru priamo sa odkláňa od Krajského súdu Prešov od jeho regiónov, takže pýtam sa, že či ste zaznamenali, že sa potom v podstate sa vám navyšujú tieto veci.

Publikum (OS BA III): Dobrý deň, ja som z Okresného súdu Bratislava III a ja som zaznamenala vo veľkom, čo sa týka podávania na miestne nepríslušný súd, kedy veritelia podávajú žaloby v rozpore s ustanovením § 14 civilného sporového poriadku. Čiže my nemáme možnosť postupovať veci na námietku, pretože väčšinou sa to doručuje cez úradnú tabuľu a riešime spory, ktoré patria napr. na Okresný súd do Košíc, do Prešova atď. Čiže u nás je to vo veľkom, nie je tam tá možnosť, ktorá bola podľa OSP, pokiaľ navrhovateľ vystupoval opätovne *ex offio* postúpiť vec.

Dr. Kiššová: Možno taká eliminácia tohto stavu za zachovanie terajšej úpravy, cez poučovaciu povinnosť súdu smerom k žalovanému, že má právo namietať miestnu nepríslušnosť. Ja viem, že väčšina asi ide na úradnú tabuľu, ale možno aspoň čiastočne nejakým spôsobom to zhojiť, aj bez výslovnej úpravy.

Publikum (KS BB): Rada by som sa vyjadrila za Krajský súd Banská Bystrica, obchodné oddelenie. My sme nadriadený súd upomínaciemu súdu, takže tiež sa nám dostávajú a veľmi často veci najmä z Okresného súdu Zvolen, ale aj z ostatných, keď tieto súdy nesúhlasia s postúpením vecí a my tie veci riešime. Takže nevraciam to späť, že nie sú oprávnení to predkladať, ale sa k tomu jednoducho postavíme, riešime to, lebo si myslíme, že ten upomínací súd sa na týchto rozhodnutiach naučí, čo musí robiť podľa zákona, čo trebárs nerobil. Takže

takýmto spôsobom sme riešili veci, ktoré sa už teraz neuplatňujú si myslím, že tiež vďaka tomu, že sme zaujali stanovisko, keď podnikatelia podávajú odpory a majú povinnosti podľa zákona o upomínacom konaní vyznačiť v kolónkach, kde podávajú odpor, že sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty, že faktúry obdržali, že si ich zaevidovali do účtovníctva a ak toto urobia, tak potom nemôžu v odpore tvrdiť, že faktúru nemajú, že ju nezaplatia, bez toho, že by nepreukázali tieto skutočnosti listinnými dôkazmi, ktoré musia priložiť k odporu a že by nepodali dôkaz o tom, že informovali aj príslušnú finančnú správu, takže hoci je to takáto maličkosť, ktorá sa nerobila, si myslím, že tým, že sme im to vrátili späť a teda sme uznali, že predčasne postúpili vec Okresnému súdu Zvolen, má za následok aj to, že už to začali robiť, lebo to vidíme z iných rozhodnutí, že sa už ten upomínací súd pýta finančnej správy, či ten, kto podal odpor, túto skutočnosť oznámil alebo nie a či eviduje úpravu týchto jeho povinností vo vzťahu k príslušnej finančnej správe. Takže myslíme si, že to má zmysel, napriek tomu, že tá úprava je taká, aká je, ale ja si myslím, že to ten zákon o upomínacom konaní absolútne nevylučuje. A keďže sme sa ešte nepreklopili do sporového konania, tak možno aj v tej časti, v ktorej máme podaný odpor, postupovať aj takto, trochu voľnejšie. Takže toto my prejednávame, to som tým chcela povedať a má to zmysel možno aj z toho dôvodu, aby také situácie, ktoré sa nám opakujú, že nám to predkladajú tie okresné sudy a tvrdia, že nemajú dostatok informácií zo spisu o tom, že napr. žalobca podal v zákonom o upomínacom konaní stanovenej lehote 15 dní ten návrh na pokračovanie, čo má svoje dôsledky alebo aj taká vec ako sme rieši teraz naposledy, že nebol odpor podaný elektronicky a môže byť podaný len spôsobom ako hovorí upomínací zákon a ak bol podaný elektronicky musí byť autorizovaný, a ak nebol autorizovaný, ako keby nebol podaný vôbec. A keď toto upomínací súd nerešpektuje a postúpi vec príslušnému Okresnému súdu a ten nemá možnosť vlastne zistiť z toho, či skutočne bol ten odpor podaný dôvodne, či nemal byť odmietnutý, tak potom nezostáva nič iné, len skúsiť sa obrátiť na nadriadený súd, aby to nejakou mierou riešil, lebo sám to riešiť nemôže, sám mu to vrátiť nemôže, ale cez nadriadený súd sa to tomu upomínaciemu súdu vrátiť môže.

A ešte pri tejto príležitosti by som povedala jednu vec, čo sme zistili, že my ako nadriadený súd v Banskej Bystrici Okresnému súdu Banská Bystrica sme riešili predloženie veci na rozhodnutie Okresným súdom Bystrica, čiže my máme len jeden Okresný súd Banská Bystrica. Ten upomínací súd - to je pracovisko, to nie je iný súd, nemá postavenie samostatného súdu. Čiže ak dospeje k záveru, že podľa označenia žalovaného, je na prejednanie veci príslušný Okresný súd Banská Bystrica, tak to nepostupuje, on to len oznámi stranám a odošle spis Okresnému súdu všeobecnému a my sme sa zamysleli nad tým, či vôbec sme oprávnení ako nadriadený súd rozhodovať o tom, že to bolo postúpené správne alebo nesprávne. Tak sme prišli k tomu záveru, že nemôžeme rozhodovať o tom, pretože sa stále bavíme o jednom a tom istom Okresnom súde Banská Bystrica, takže sme to listom vrátili a povedali sme, že v podstate musí ten Okresný súd Banská Bystrica všeobecný len preradením veci späť na upomínacie konanie riešiť vrátenie tej veci, čiže nastávajú aj takéto situácie, s ktorými zákon o upomínacom konaní nepočíta, ale myslíme si, že pre tú čistotu práva sa takýmto spôsobom aspoň niektoré tie veci, ktoré ten

upomínací súd sa učí možno ešte stále robiť, zabráni sa tomu, že to, že sa to naučia, že to budú robiť potom správne.

Dr. Bajánková: Ak som dobre pochopila pani doktorka, tak tam sa predkladajú námietky pre nesprávne postúpenie veci a vy tam riešite ako predbežnú otázku aj samotný odpor?

Publikum (KS BB): Áno a to riešime v konečnom dôsledku ako predčasne predložené a predčasne postúpené tým pádom.

Dr. Bajánková: Okresný súd Zvolen vám napríklad predloží nesúhlas s postúpením.

Publikum (KS BB): A často sa to opakuje a my sme sa nad tým zamýšľali, že či to teda listom vrátiť, ale zdalo sa nám správnejšie aj pre istotu tých strán sporu, aby sme o tom radšej rozhodli, že nemôžeme podľa mňa ísť proti záujmom strán, keď povieme tomu Okresnému súdu, že nepostupoval v súlade so zákonom o upomínacom konaní, keď vyzval žalobcu bez toho, že by si vyriešil, či ten odpor bol odôvodnený včas a riadne a už vyzval žalobcu a teda len reagoval, že postúpte to, ale súd, na ktorý to bolo postúpené nemal pri sebe spis, aby mohol posúdiť, či tam bolo včas doručené alebo či boli splnené ostatné náležitosti.

Ja so teda chcela reagovať na to, že my to nevraciamy listom, ale že to v prejednávame. Myslíme si, že každopádne ten Okresný súd upomínací má z našich rozhodnutí aspoň nejaké ďalšie nové poznatky, z ktorých vie vychádzať do budúcnosti a určite sa z nich poučí. Takže to bol náš úmysel.

Dr. Novotný: Možno len jednu pripomienku, doktorka Bajánková to už povedala, ten upomínací zákon hovorí, že treba postúpiť príslušnému súdu. On nehovorí miestne príslušnému a myslím, že Najvyšší súd teraz riešil spor, kde na upomínacom súde bol uplatnený nárok z pracovnej zmluvy. A ide práve o to, že komu potom to má Okresný súd Banská Bystrica postúpiť a samozrejme, keďže ide o nárok z pracovnej zmluvy, tak to musí postúpiť nielen všeobecnému súdu žalovaného, ale musí to postúpiť kauzálny príslušnému súdu žalovaného, čiže to bola podstata pripomienky, že on musí skúmať všetky príslušnosti.

3. otázka:

Námietka miestnej nepríslušnosti po postúpení veci v upomínacom konaní a ďalší postup

Na diskusnom fóre konanom 02.06.2018 bolo konštatované, že miestnu príslušnosť súd skúma ku dňa podania návrhu na vydanie platobného rozkazu na upomínací súd. Ak bola vec upomínacím súdom postúpená v zmysle § 10 ods. 3, § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoUK“) na súd miestne príslušný, tento dotknutý súd má možnosť vysloviť nesúhlas s postúpením.

a.) Ak je vec postúpená upomínacím súdom miestne príslušnému okresnému súdu na návrh žalobcu na pokračovanie v konaní, pričom žalovaný vznesie námietku miestnej nepríslušnosti pri prvom úkone voči takémuto okresnému súdu (jedná sa spravidla o vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu k podanému odporu), môže to byť považované za prvý úkon v zmysle § 41 C.s.p. ?

b.) Má súd postupovať podľa § 43 ods. 1 C.s.p. a postúpiť vec miestne príslušnému súdu alebo predložiť vec svojmu nadriadenému súdu podľa § 43 ods. 2 C.s.p. ?

a.)

Dr. Gešková: Myslím si, že na prvú časť sme týmto aj odpovedali. Ja si myslím, že na tom panuje zhoda, že áno, že to môže byť považované za prvý úkon.

b.) otázka:

Dr. Gešková: Ja začnem pozdravom a odpoveďou pán doktora Duditša, ktorý na tú otázku píše, že súd by mal postupovať podľa § 43 ods. 1 CSP a postúpiť vec miestne príslušnému súdu, keďže nastala situácia predpokladaná v ustanovení § 41 CSP.

Dr. Novotný: Ja s tým súhlasím, dokonca si myslím, že práve ten problém, že keď Banská Bystrica je zároveň príslušným súdom, tak vlastne to takisto smeruje k tomu riešeniu, pretože potom by sa vytvorila zvláštna situácia, že v podstate jedine Banská Bystrica sama by nemohla namietať, pretože by nemohla predložiť sama Banská Bystrica nadriadenému súdu, čiže musela by čakať na námietku, ale každý iný súd, ktorému by to bolo postúpené, by to predložiť mohol. A to je zvláštne. Prečo by to tak malo byť? Čiže naozaj sa to javí, že skutočne by sa to konanie malo brať ako novo začaté konanie podľa CSP a tým pádom postupovať ako keby súd tú žalobu dostal, hoci hovorím, že aj v praxi nášho súdu (KS TT) pokiaľ viem je to tak, že proste to prejednávajú ako spory a nevracajú to alebo nerozhodujú, že by nebol daný spor.

Dr. Hanusková: Ja sa pripájam k tomuto riešeniu, že by to malo ísť podľa § 43 odsek 1 ako keby prvýkrát ten súd, keď zistí skutočnosť alebo teda námietka je daná, aby postupoval presne podľa znenia zákona, lebo to znenie zákona je jasné a zrozumiteľné, takže ja sa pripájam k tomu záveru.

Dr. Gešková: Takže tu máme veľmi rýchlo zhodu na tom, že postup podľa § 43 ods. 1 csp je správny.

4. otázka:

Skúmanie miestnej príslušnosti pri neodkladných opatreniach

Návrh na NO je podaný na okresnom súde, ktorý nie je všeobecným súdom žalovaného (§13 a nasl. CSP). Podľa obsahu návrhu nie je daná podmienka osobitnej miestnej príslušnosti (§19 a nasl. CSP), či kauzálnej príslušnosti (§ 22 a nasl. CSP). Súd, na ktorý vec napadla nemá dôvod na skúmanie miestnej príslušnosti, môže tak urobiť až na námietku žalovaného (§ 41 CSP). Za platnosti OSP vydal ÚS SR Nález sp. zn. II.ÚS 510/2012, ktorý riešil otázku zákonného sudcu v nadväznosti na námietku miestnej príslušnosti uplatnenej žalovaným v podanom odvolaní proti nariadenému predbežnému opatreniu. V dôvodoch rozhodnutia ústavný súd okrem iného konštatoval, že :

Zvláštnym prípadom je nedostatok procesnej podmienky miestnej príslušnosti, ktorý nastane za situácie, keď začne konať vo veci miestne nepríslušný súd bez toho, aby k svojej nepríslušnosti prihliadol, pričom účastníci konania námietku miestnej nepríslušnosti pri svojom prvom

procesnom úkone neuplatnili. V takomto prípade sa podmienka miestnej príslušnosti považuje pre ďalšie konanie za splnenú.

Vychádzajúc z uvedeného možno ustáliť, že nedostatok procesnej podmienky miestnej príslušnosti je v zásade podľa platnej právnej úpravy odstrániteľným nedostatkom podmienok konania. Osobitnou kategóriou je však konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v prípadoch, v ktorých nie je daná miestna príslušnosť podľa § 88 Občianskeho súdneho poriadku, a v prípadoch, ak navrhovateľ nevystupuje v rôznych veciach ako navrhovateľ, pričom odporca v odvolacom konaní námietku miestnej príslušnosti uplatní. V uvedenej procesno-právnej situácii treba nedostatok procesnej podmienky miestnej príslušnosti považovať za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Tento nedostatok podmienky konania znamená zároveň úplnú negáciu základného práva na zákonného sudcu.

Pri kolízii medzi právom navrhovateľa na účinnú a rýchlu dočasnú ochranu práv a právom odporcu na zákonného sudcu je povinnosťou všeobecných súdov postupovať tak, aby sa poskytla ochrana obom týmto právam. Z ústavnoprávneho hľadiska je totiž neakceptovateľné, aby právo navrhovateľa na účinnú a rýchlu dočasnú ochranu práv bolo uprednostnené do tej miery, že tým dôjde k úplnému popretiu práva odporcu na zákonného sudcu (mutatis mutandis II. ÚS 76/2011).

Inými slovami, ak navrhovateľ podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia na miestne nepríslušný súd, hoci miestna príslušnosť nevyplývala z § 88 Občianskeho súdneho poriadku a navrhovateľ ani nevystupoval v rôznych veciach opätovne ako navrhovateľ, pričom odporca v odvolacom konaní námietku miestnej príslušnosti uplatnil, potom muselo byť konanie bez ďalšieho zastavené pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak totiž v dôsledku postupu navrhovateľa nebolo možné poskytnúť vôbec ochranu právu odporcu na zákonného sudcu, potom nebolo možné ani poskytnúť ochranu právu navrhovateľa na urýchlené a účinné rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Navrhovateľ teda v uvedenej situácii nesie procesno-právnu zodpovednosť za výsledok konania v prípade, ak sa obráti na miestne nepríslušný súd.

Možno dospieť k záveru, že na základe odvolania sťažovateľky mal krajský súd zvažovať postup podľa § 221 ods. 3 v spojení s § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, čo sa však nestalo. Najvyšší súd toto pochybenie krajského súdu nenapravil.“

Zdá sa, že aj aktuálna procesná úprava vychádza v otázke riešenia miestnej príslušnosti pre konanie o neodkladných opatreniach z tých istých zásad.

Otázka: Je preto možné, i v rámci postupu podľa CSP, námietku miestnej nepríslušnosti, uplatnenej v prvom procesnom úkone, ktorým je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nariadení NO, vyriešiť aktuálne aj inak (napr. zastavením konania podľa nálezu US), ako kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu?

Dr. Gešková: Otázka je pomerne obsirna, ale v zásade reflektuje na nález Ústavného súdu sp.zn. II US 510/2012, kde Ústavný súd uzavrel, že nedostatok procesnej podmienky miestnej príslušnosti možno považovať v kontexte predtým predbežných opatrení za neodstrániteľný

nedostatok podmienky konania. A že dôsledkom by malo byť zastavenie takéhoto konania, čo Ústavný súd vníma ako nejakú sankciu za to, že sa s žalobca obrátil na nesprávny súd miestne nepríslušný súd. Takže otázka smeruje k tomu, **či je možné tieto závery použiť aj teraz**, za platnosti CSP, a či v prípade, ak je podaný návrh na neodkladné opatrenie na miestne nepríslušný súd možno vnímať takýto nedostatok miestnej príslušnosti za nedostatok procesnej podmienky a teda prípadne konanie zastaviť alebo postupovať tak ako sa to spravidla robí, že sa rozhodnutie zruší a vráti.

Dr. Majerník: Otázka súvisí s konaním, ktoré bolo pôvodne vedené na Krajskom súde v Prešove. K tej nastolenej otázke si dovoľm upresnenie. To upresnenie by malo v podstate spočívať v tom, že to ustanovenie § 324 ods. 2 rieši v podstate vecnú príslušnosť podľa mňa a nie miestnu príslušnosť, ale vrátim sa k v tej problematike.

Vec bola podaná na súd, ktorý nie je všeobecným súdom toho žalovaného. Žalobca si vybral iný a tam žiadal o vyriešenie svojho problému vydaním navrhovaného neodkladného opatrenia. V čase, keď súd prvej inštancie túto vec riešil, nemal uplatnenú námietku miestnej nepríslušnosti, ten súd sa javil byť ako zákonný a rozhodnutie vydal. Rozhodnutie potom následne prešlo odvolacím súdom, v rámci odvolania ten žalovaný už námietku miestnej nepríslušnosti uplatnil. Zdôrazňujem, vec bola v senáte, ktorý pôsobil na Krajskom súde Prešov, táto otázka bola diskutovaná a sa to riešilo aj v kuloárnych debatách, že či bol ten zákonný sudca na Okresnom súde alebo nebol. Ak tá námietka nebola uplatnená v čase, keď rozhodoval, tak sa javilo, že ten sudca je zákonný, pretože nemal dôvod skúmať tu kauzálnu príslušnosť alebo osobitnú miestnu príslušnosť, podľa OSP zdôrazňujem, a preto to rozhodnutie vydal. Myslím si, že aj tá filozofia, ktorá vyplývala z ustanovenia paragraf vtedajšieho 105 OSP zdôrazňovala, že je nutná alebo nutnosť poskytnutia rýchlej ochrany práv, ktoré boli vtedy tvrdené ako porušené, preto ten sudca zákonný v tom čase rozhodnutie vydal. Nakoniec to došlo do štádia, že nález Ústavného súdu riešil tú otázku, ktorú ja nechcem teraz za žiadnych okolností polemizovať, je to nález Ústavného súdu, ale teda riešil otázku. Teraz ten problém vystal aj v aktuálnej právnej úprave civilného sporového poriadku, ktorý v zásade je položený na tých istých princípoch miestnej príslušnosti, že navrhovateľ toho neodkladného opatrenia si v zásade môže vybrať súd na ktorý návrh podá. Pokiaľ tá námietka nie je neuplatnená, tak ten sudca by mal konať vo veci. Pani doktorka Gešková naznačila tieto dva spôsoby riešenia tohto problému za danej situácie. Ak je uplatnená námietka nezákonného sudcu súvisiaceho s miestne nepríslušným súdom, javí sa byť riešením pre odvolací súd len takým spôsobom, že rozhodnutie bude zrušené, ale civilný sporový poriadok aktuálne už pripúšťa aj možnosť vrátenia veci súdu prvej inštancie, takže podľa môjho názoru takýto spôsob by bol podľa CSP možný. Na druhej strane mne tu absentuje to, že tá rýchlosť poskytnutia ochrany bude absentovať, pretože ak by sa mala vec vrátiť súdu prvej inštancie naspäť a tento bude postupovať miestne príslušnému súdu uplynie zase čas, ktorý pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach alebo zabezpečovacích opatreniach hrá proti tomu, komu sa ochrana tým neodkladným opatrením má poskytnúť. Takže nás zaujíma, aký je názor medzi sudcami alebo súdmi v rámci Slovenskej republiky na riešenie tejto situácie.

Dr. Gešková: Ja by som možno povedala, že obidve alternatívy sú akousi sankciou a ja sa tiež prikláňam k zrušeniu a v zásade to, že vám to zrušia a vrátia je tiež motivácia, že podať návrh na ten správny súd, aby to nebol jediný dôvod na zrušenie a vrátenie. Pretože právna úprava miestnej príslušnosti je dosť benevolentná, resp. nie je.

Dr. Hanusková: Ak by sa mohla my sme práve nedávno mali práve takéto odvolanie, kde bolo nariadené neodkladné opatrenie zákazu nakladať s nehnuteľnosťami, čiže tam došlo aj k zápisu do katastra nehnuteľnosti a bola namietaná miestna nepríslušnosť súdu, ktorý nariadil neodkladné opatrenie, v ktorom sme aplikovali rozhodnutie Ústavného súdu, kde sme nakoniec vec zrušili a vrátili s tým, že viac-menej sme zvažovali aj tú okolnosť, že už k zápisu došlo a teda nebolo ohrozené to právo navrhovateľa, ktorému táto ochrana vlastne poskytnutá už tým prvým rozhodnutím Okresného súdu bola a konštatovali sme, že skutočne osobitnou kategóriou je konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a pokiaľ sa zistilo, že teda rozhodoval nezákonný sudca, jediným riešením je zrušenie a vrátenie veci.

Dr. Doležajová: Ja tiež za Krajský súd v Nitre v podstate by som sa priklonila, že jediné možné riešenie je zrušiť a vrátiť.

Dr. Nemčeková: Ja len jednu poznámku k tomu, čo hovoril aj pán dr. Majerník, že tá rýchlosť rozhodovania na Okresnom súde, vôbec to nie je jednoduché. Mali sme prípad, že hrozilo, že v podstate v polovici februára, keď je evidentné, že je vonku zima, tak tam bežala lehota, ktorú stanovil nejaký dodávateľ a že vypne rodinný dom alebo nejaké zariadenie na ubytovanie. A ak by tá sudkyňa na okrese, aj keď evidentne jej bolo zrejmé, že nie je ani miestne príslušným súdom, ale jednoducho ten žalobca si ten súd vybral a keď si prečítala tú žalobu alebo teda ten návrh na vydanie neodkladného opatrenia, tak jej muselo byť zrejmé, že ak nevydá ona a bude sa teda skúmať príslušnosť a postupovať vec tomu miestne príslušnému súdu tak, naozaj k tomu vypnutiu energie alebo k nejakému ohrozeniu dôjde a to neodkladné opatrenie vydala. Takže naozaj niekedy konkrétna situácia núti sudcu jednoducho pristúpiť aj k takémuto typu rozhodnutia, aj keď tam teda hrozí, že aj odvolací senát možno dospeje k nejakému podobnému takémuto riešeniu, ale už máme máj, už je teplejšie, takže uvidíme ako to dopadne.

Dr. Bajánková: Môžem sa opýtať, mne stále nie je jasné, ktorý je príslušný súd na vydávanie a rozhodovanie o neodkladných opatreniach, mne to stále nie je jasné. Tá debata tu bola na minulom diskusnom fóre, nebol nejaký konsenzus a ohľadom na tento nález, ktorý si myslím, že v zásade je dosť v rozpore s praxou v tom smere, že pokiaľ raz založená miestna príslušnosť aj nesprávne, tak zostáva zachovaná a roky tak rozhodujeme a vychádzame tu zrazu z toho, že by sa malo konanie doslova zastaviť, nechcem sa vyjadrovať k tomu rozhodnutiu, len poďme naspäť k naším neodkladným opatreniam. Zákon v tomto smere v komentári len hovorí o tom, že je to ten súd, ktorý je dosť príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Ale máme tam problém, ak nejde vôbec o konanie vo veci samej a bude také neodkladné opatrenie, ktoré už nevyžaduje vec samú

alebo konanie v základnom konaní, akým spôsobom máme teda nastavené to hľadisko miestnej príslušnosti, to je prvá vec, aby sme potom mohli rezolútne zrušovať a vracat' veci, kde treba skutočne zabezpečiť tu neodkladnú ochranu alebo poskytnutie ochrany tým narušeným alebo ohrozeným právam.

Čiže ja to vôbec nevidím tak jednoznačné na to zrušenie a ja sa vraciam k tomu, máme my jasne povedané a opakujem aj za použitia § 354 CSP, ktorý súd je príslušný na rozhodovanie o neodkladných opatreniach?

Dr. Novotný: Ja budem možno za odľuda trochu, ale ja v tomto smere nie nevidím nejaký sentiment voči tým žalobcom. Neodkladné opatrenie je rozhodnutie, ktoré sa vydáva za veľmi nepriaznivých podmienok pre žalovaného, nemohol sa k tomu nejako vyjadriť, okamžite je voči nemu účinné a za týchto okolností podľa mňa je plne opodstatnené, aby žalobca niesol bremená, ktoré sú s tým spojené. Tzn. napr. aj v tej diskusii o tom, že ako má byť návrh odôvodnený či máme vyzývať na opravu a pod. jednoducho zodpovednosťou žalobcu je, aby podal perfektný návrh na príslušný súd a pokiaľ to neurobí, tak na ňom je tá zodpovednosť, pretože žiada o niečo, čo je veľmi špecifické a veľmi svojím spôsobom kruté voči žalovanému. Jednoducho žiada mu uložiť bez toho, aby sa o tom jednalo, aby sa dokazovalo, aby sa jednoducho mal k tomu možnosť vyjadriť. Čiže ja v tomto smere necítim nejaký sentiment, podľa mňa by nemala byť úvaha o tom, či treba alebo netreba chrániť právo žalobcu, rozhodujúca pri tom, či budeme alebo nie budeme trvať na zachovaní miestnej príslušnosti.

Druhá vec je čo povedala doktorka Bajánková, áno, že tá otázka miestnej príslušnosti momentálne je sporná, ale ja si myslím, že ani na spornosť by nemala viesť k tomu, že budeme upúšťať od tej požiadavky, aby ten súd bol príslušný. Iná vec samozrejme je, ako budeme posudzuje príslušnosť, tam je tá otázka, či to buď má byť súd, ktorý konal vo veci samej alebo nie. Ja si myslím, že nie. Ja si myslím, že tá koncepcia tých neodkladných opatrení podľa CSP je taká, že ide de facto o samostatné konania, hoci aj kancelárska prax momentálne zapisuje ich do registra tomu sudcovi, ktorý prejednáva vec samu, ak je podané počas konania, ale ide vo svojej podstate o samostatné konanie, takže opäť nie je výslovne ustanovenie, prečo by mal nasledovať vec samu podľa mňa, napr. keď sa vedie na okresnom súde Bratislava III nejaké konanie a žiada sa zároveň neodkladným opatrením zakázať nakladanie s nehnuteľnosťou v obvode Okresného súdu Prešov, takto ten zákaz by mal viesť okresný súd Prešov a nie okresný súd Bratislava III. To je osobne môj názor a jednoducho takýmto spôsobom potom tú vec dokážeme vyriešiť a dokážeme odstrániť aj tie problémy, ktoré potom s tou neistotou sú spojené.

Dr. Hanusková: Ja by som sa vrátila ešte k tomu rozhodnutiu Ústavného súdu, tam by som chcela zdôrazniť to, že ten Ústavný súd konštatoval, že dochádza ku kolízii jednak zákonného sudcu a jednak tej miestnej príslušnosti a vždy treba zvážiť či poskytnúť tu rýchlo účinnú ochranu tomu tej strane tomu navrhovateľovi, ktorý žiada o nariadenie neodkladného opatrenia čiže, či je to dôležitejšie alebo či treba zvážiť otázku zákonného sudcu a práve tu je tá možnosť súdu v konkrétnych okolnostiach posúdiť, či zruší a vráti alebo ako tu hovorila kolegyňa í či naozaj tá situácia taká, že prioritou je poskytnutie tej ochrany tým neodkladným opatrením, čiže

tam naozaj musí súd už v tej konkrétnej individuálnej veci podľa mňa mu dáva toto rozhodnutie možnosť, aby zväžil, čomu dá, ktorému právu prednosť a teda či sa rozhodne zrušiť a vrátiť alebo či nariadi neodkladné opatrenie, ak má za to, že tá ochrana je dôležitejšia, ako teda miestna príslušnosť, ale a priori by som nevyklúčovala to, že je možné zrušiť a vrátiť to rozhodnutie.

Druhá otázka bola, že doteraz sme sa vždy zaoberali tým či konania v neodkladnom opatrení je *sui generis* alebo nie *sui generis* a podľa mňa toto je aj jadro toho problému, od ktorého sa odvíjajú rôzne potom tie teórie, že či ideme podľa všeobecných ustanovení civilného sporového poriadku alebo teda chceme a vyžadujeme, aby teda novelizáciou sa nejako upravilo samostatne toto konanie a aj tá úprava, aby tie konania neboli na rôznych súdoch lebo zase naopak, z praxe sú mi známe veci, kedy aj v prípade konaní o maloletých rozhodujú rôzne sudy v rôznych častiach republiky o jednom dieťati, čiže naozaj tá prax nie je jednotná a vyvoláva naozaj veľa aplikačných problémov. Takže možno naozaj tá novelizácia, pretože potom je to len uhol pohľadu na to či *sui generis* - áno alebo nie.

Dr. Gešková: Ja som z tých odpovedí pochopila, že ten postup, ktorý naznačoval nález, t.j. zastavenie konania, nikto z nás nepovažuje za akosi prijateľný a teda zastavenie vôbec neprichádza do úvahy. Znamená to, že ostávame pri zrušení a vrátení rozhodnutia s tým, že môžu nastať situácie, kedy ani to zrušenie a vrátenie nebude primerané, kvôli jednak individuálnym skutkovým okolnostiam, ako aj s ohľadom na to, že vôbec chýbajú pravidlá miestnej príslušnosti pri neodkladnom opatrení ako takom. Ust. § 324 obsahuje len vecnú príslušnosť, tzn. naozaj niekedy ako vlastne naznačila doktorka Nemčeková, môžu nastať situácie, že je potrebné neodkladné opatrenie vydať. Takže možno aj takto materiálne ochrániť.

Dr. Vékony: Ja by som len doplnil, že tieto závery, čo ste povedali sa vzťahujú podstate pre tie odvolacie sudy. Podľa mňa ten okres nemá možnosť na tú miestnu príslušnosť prihliadať pri tom neodkladnom opatrení. Tam nie je nikde osobitne stanovené, že skúma ju pri neodkladnom opatrení. Tak ako vo veci samej, tzn. že aj keď je nepríslušným súdom, mal by to neodkladné opatrenie vydať, ak sú splnené podmienky. Kauzalitu skúma.

Dr. Zajacová: A výlučnú miestnu?

Dr. Gešková: Je to otázka, ktorá na jednom fóre už odznela a síce či môže súd skúmať výlučnú miestnu príslušnosť, ak ide o neodkladné opatrenie. Ja si pamätám, tam sme to uzatvorili, že tam by tá možnosť súdu mala byť daná. Možno sa môžeme v tejto súvislosti venovať aj otázke *de lege ferenda*, či pri prípadnej novelizácii by stálo za úvahu pripustiť skúmanie miestnej príslušnosti *ex officio* najmä pri neodkladných opatreniach.

Dr. Zajacová: Ja neviem či to je šťastné riešenie, lebo potom zase sa dostaneme tam, kde sme boli pred tým, že sa bude to neodkladné opatrenie rok posúvať po súdoch, to sa bežne dialo. A ešte mám otázku, čo spraví potom ten okresný súd? Lebo my na krajskom súde máme námietku, my to zrušíme, povieme, že nebol miestne príslušný súd a vrátime. Čo má robiť ten okresný súd? Potom ten okres zbalí spis a postúpi na miestny príslušný súd?

Dr. Novotný: Podstata toho nálezu spočíva v dvoch veciach. Za prvé, v bývalom § 221 ods. 3 OSP, ktorý už nemáme, nebola pri neodkladných opatreniach upravená možnosť zrušiť a vrátiť,

len zrušiť a zastaviť. Takúto úpravu už teraz nemáme a tým pádom 1. opora toho nálezu padla. Druhá opora toho nálezu bola približne v tom, že ak sa o neodkladnom opatrení rozhoduje bez vyjadrenia žalovaného, tak žalovaný reálne nemá šancu namietnuť miestnu nepríslušnosť alebo akúkoľvek nepríslušnosť, hlavne miestnu, o tú išlo, a to do momentu než mu je doručené neodkladné opatrenie. Otázka teraz stojí, že tým, že súd prvej inštancie vydal neodkladné opatrenie, nemôže uprieť žalovanému jeho právo namietnuť zákonného sudcu. Lebo keď mu zákon dáva právo namietnuť, že konanie neprebíha na príslušnom súde, tak musí mať možnosť tú námietku vzniesť a jeho prvá možnosť vzniesť ju, je v odvolaní. Tzn. treba s ním narábať ako s rozhodnutím vydaným nepríslušným súdom. Iná vec je, že či ten nález to vy výsledku správne riešil, to riešenie nebolo vo výsledku možno úplne šťastné. Toto bola tá úvaha hlavná. A tá úvaha v podstate jednej časti dneska, keď už máme CSP, padá. Pretože neodkladné opatrenie môžeme zrušiť a vrátiť. A ja si myslím, a to som chápal ako nesporné, že súd prvej inštancie môže po zrušujúcom uznesení vec postúpiť, pretože jednak to má nariadené svojím odvolacím súdom, že nie je príslušný, takže čo iné by mal robiť a to je rovnaký problém ako napr. vzniká vo veci samej. Lenže keď niekto vznesie námietku nepríslušnosti a súd prvej inštancie s ňou nesúhlasí, tak dneska zákon hovorí vyslovene, že prejedná vec a potom v odôvodnení sa vyporiada prečo nesúhlasí. A keď sa následne podá odvolanie, odvolací súd sa stotožní s tou námietkou, tak urobí to isté. Zruší to rozhodnutie a vráti ho súdu prvej inštancie a ten to postúpi. Čiže ja v tom nevidím žiadnu veľkú vedu, určuje len pretavenie iných princípov, ktoré už platia dneska v spore.

Dr. Gešková: Ja si myslím tento záver môžeme doplniť ku otázke Dr. Zajacovej. A teda, že po zrušení a vrátení veci, súd 1. stupňa môže postúpiť vec na miestne príslušný súd podľa inštrukcie odvolacieho súdu. Ešte aby som bola korektná, prečítam odpoveď od Dr. Duditša, ktorý sa stotožňuje s tým, že nedostatok všeobecnej miestnej príslušnosti sa nepovažuje za dôvod zmätočnosti.

5. Aktuálne aplikačné problémy vylúčenia sudcov

Predseda súdu (podpredseda súdu) rozhodovaním o vylúčení sudcu vykonáva úkony súdu (§45 ods.1, § 50 ods.2 CSP), rozhoduje uznesením.

Uznesením predsedu súdu sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci sudcovia určitého súdu, vrátane podpredsedu súdu, ktorému následne predseda súdu oznámi dôvody jeho vylúčenia. Podpredseda súdu napriek tomu, že už bol uznesením predsedu súdu vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, rozhodne o vylúčení predsedu. Následne je vec predložená nadriadenému súdu na rozhodnutie o nutnej delegácii veci inému súdu (§ 39 ods.1 CSP). Pri takomto postupe vyvstáva niekoľko otázok, ktorých zodpovedanie je podmienkou rozhodnutia o nutnej delegácii .

Medzi takéto otázky patria:

a) Aké sú možnosti nadriadeného súdu pri rozhodovaní o nutnej delegácii na prelomenie záväznosti a zásadnej nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia predsedu, resp.

podpredsedu súdu vyplývajúcej z aplikácie ust. § 45 ods.1, § 50 ods.2, § 238 ods.1, § 226 CSP ?

b) Môže či dokonca musí nadriadený súd prihliadnuť, že hoc právoplatné rozhodnutia o vylúčení vydali sudcovia vylúčení ?

c) Je daná a prípadne za akých podmienok možnosť nadriadeného súdu v konaní o nutnej delegácii preskúmať vecnú správnosť rozhodnutí o vylúčení?

Dr. Zajacová: Ja si myslím, že všetky tieto ustanovenia ohľadom vylúčenia sú zrelé na novelizáciu, pretože o tejto téme sa rozpráva, odkedy máme CSP. Tento spôsob bol nešťastne zvolený a bohužiaľ z našej skúsenosti môžem povedať, že sa veľmi zneužíva, niektorí predsedovia absolútne nerešpektujú judikatúru vo vzťahu k vylúčeniu sudcov. Ja by som bola za to, aby sme sa vrátili k starej judikatúre, ktorá tu platila za CSP. Táto téma tu rezonuje na každom jednom školení a my sme na našom poslednom školení v Trenčíne dospeli k tomu záveru, že nie sme viazaní rozhodnutím predsedu súdu, keď nám predloží vec, že sú všetci sudcovia vylúčení a jednoducho vrátíme vec s tým, že nie sú splnené podmienky na to, aby sme my rozhodovali o delegácii. Hovorím tu o nezmyselnom vylúčení, teda o takom, ktoré je v rozpore so všetkým, čo bolo doteraz judikované. Nebudem rešpektovať to rozhodnutie predsedu súdu a jednoducho vrátim tú vec naspäť na okres a poviem, že neboli splnené podmienky. Neviem, či je to odvážne, lebo viem, že vznikla taká diskusia, myslím, že v Žiline, kde sme sa dokonca bavili o tom, že by sa to riešilo až v štádiu, keď už rozhodne prvostupňový súd na, ktorý to bolo postúpené, že by sa potom z tohto dôvodu rušilo, ale to sa mi zdá absolútne nezmyselné, aby v štádiu, keď už to postúpim na nejaký súd z dôvodu nutnej delegácie a ten okresný súd rozhodne, tak my na Krajskom súde to potom zrušíme preto, lebo to nemal rozhodovať, lebo nie je príslušný; to sa mi zdá absolútne ako neúcta voči práci toho okresu, takže ja by som to skôr v tomto začiatočnom štádiu vrátila na okresný súd. Ešte sme takto nepostupovali, ale už sme to na to pripravení, že nebudeme rešpektovať rozhodnutie predsedu súdu, ktoré nie je správne.

Dr. Doležajová: Ja len za Krajský súd v Nitre, my zas takú skúsenosť nemáme, že by takto rozhodovali predsedovia a potom, čo v Žiline bolo stretnutie odvolacích senátov a tam vlastne Banská Bystrica prvýkrát poukazovala na tento problém, tak my sme si zvolali predsedov okresných súdov a dali sme im inštrukciu, ako majú rozhodovať pokiaľ ide o vylúčenie sudcov a že majú dôsledne rešpektovať judikatúru, ktorá v tomto smere je. Ja nemám žiadnu vedomosť o tom, že by sme museli takýto prípad riešiť, možno existuje, ale nemám žiadnu vedomosť, že by to bolo také celoplošné. Ja mám však za to, že musíme rešpektovať to rozhodne predseda súdu. Inú možnosť tam nemáme, je to záväzná tak ako každé iné rozhodnutie, aspoň CSP to takto nastavilo zatiaľ. Samozrejme je potrebná zmena týchto ustanovení, lebo nie je to šťastné.

Dr. Hanusková: Je pravdou, že Krajský súd Banská Bystrica s týmto začal preto, že sme naozaj mali veľa takých vecí, prevažne z dvoch súdov, ktoré opakovane predkladali takto vec na nutnú delegáciu. Chceli sme na to nejako reagovať, nevedeli sme sa zmieriť s tým postupom o tej

nutnej delegácii, že je našou povinnosťou jednoducho to posunúť inému súdu, ktorý vlastne týmto riešil dosť veľa sporov z iného súdu, ktoré mu nepatrili. Napriek tomu sme rešpektovali tú právnu úpravu, ktorá bola, čiže dávam na zváženie novelizáciu a bolo to ešte v roku 2017, ale stále teda zachováваме ten právny záver, že v štádiu rozhodovania podľa § 39 odsek 1 CSP nemôžeme prehodnocovať rozhodnutie predsedov a podpredsedov súdu, aj keď táto myšlienka sa mi samozrejme páči, ale jednoducho tá právna úprava je asi taká. Možno sa budeme inšpirovať vašim rozhodnutím, ale otvorili sme práve z tohto dôvodu otázku odvolacej námietky už v tom čase, či teda v rámci odvolacieho konania, ak bola vznesená odvolacia námietka týkajúca sa riadneho obsadenia súdu alebo zákonného sudcu, či je možné v tomto štádiu vstúpiť do toho rozhodnutia predsedu a podpredsedu súdu o vylúčení sudcov. A vtedy sme poukázali aj na jedno rozhodnutie Ústavného súdu I US 747/2016, ktorý konštatoval, že niet žiadnej vecnej ani procesnej prekážky, aby v odvolacom alebo v dovolacom konaní nemohla byť otázka vylúčenia sudcu otvorená nanovo a v prípade aj inak zodpovedaná a to bez ohľadu na to, aké skutkové dôvody boli skôr namietané alebo hodnotené. Znamená, že tu sme videli jedinú takú možnosť, ale je pravdou, že po rokovaníach v rámci občianskoprávného kolégia a po poradách s predsedami súdov tak ako tu bolo naznačené a tou možnosťou, že je možné otvoriť túto otázku v odvolacom konaní, sa zredukovali tie problémy týchto rozhodnutí alebo teda tejto nutnej delegácie a odvtedy nebadám, že by to bolo tak zneužívané ako v tom úvodnom čase a snažili sme sa nejakým spôsobom predísť tým účelovým rozhodnutiam predsedov a podpredsedov súdov. Dokonca sme zvažovali, či by už pritom rozhodnutí o nutnej delegácii (ale to dávam na zváženie) sme nemohli poučiť účastníkov alebo teda tých ktorých sa týka toto rozhodnutie o nutnej delegácii o tom, že otázku zákonného sudcu môžu namietat v rámci odvolacieho konania, že ak by teda zvážili, pretože samozrejme odvolací dôvod tam musí byť daný, nemôže to súd robiť ex offo. Takže zatiaľ teda zotrávame na tom, že rešpektujeme tie rozhodnutia, aj keď vravím skôr dôsledkom našej činnosti a iniciatívy bolo, že došlo k zníženiu takéhoto rozhodovania. Ak by som ešte mohla doplniť, bola vznesená otázka náhodného výberu v súvislosti so zákonom o sudcoch, pretože sa nám stalo, že sa vylúčili všetci sudcovia vrátane predsedu a podpredsedu, okrem jedného sudcu. Následne bola otvorená ďalšia otázka v tejto súvislosti, či je tu zachovaný náhodný výber. Aj k tomu sme zaujali stanovisko, že v tom prípade, ak išlo o zákonného sudcu, čiže ak mu tá vec napadla riadne, tak v tom prípade áno, ale ak nešlo o zákonného sudcu, tzn., že by mu mala byť pridelená tá vec, tak už nejde o náhodný výber a tam sme už potom rozhodovali, že sme to prikazovali inému súdu, čiže toľko asi postreh nášho Krajského súdu.

Dr. Majerník: Skúsím k tejto problematike tiež niekoľko poznámok. Rozhodovanie predsedov a podpredsedu súdu o vylúčení sudcov je v podstate, podľa môjho názoru, výkonom súdnictva. Nejde o akty, ktoré vydáva predseda alebo podpredseda súdu ako orgán štátnej správy súdov. Je to výkon súdnictva a podľa môjho názoru to rozhodnutie predsedu súdu a podpredsedu súdu je v podstate na úrovni rozhodnutia nadriadeného súdu o tom či ten sudca je vylúčený alebo nie je vylúčený. Rozdiel je len v tom, že predseda alebo podpredseda súdu rozhoduje o samo - námietke sudcu, ak je námietka uplatnená sporovou stranou, rozhoduje o nej nadriadený súd.

Čo je podľa môjho názoru hneď také do očí bijúce, je to, že predseda súdu, napriek tomu, že je vylúčený, rozhodne o vylúčení všetkých sudcov a predkladá vec zase podpredsedovi súdu, aby jeho vylúčil, takže zjavne v týchto veciach o tom výkone súdnictva rozhodli orgány, ktoré sú vylúčené podľa tohto rozhodnutia. Toto sa pri tých úvahách o tzv. nutnej delegácii nedá len tak pominúť podľa môjho názoru. Je to vada tohto rozhodnutia a myslím, že jedna z kolegyň tu spomínala tú vec možnosti prihladenia nadriadeného súdu alebo odvolacieho súdu v odvolacom konaní aj na tieto nové skutočnosti, ktoré v súvislosti s vylúčením toho sudcu boli zrejme v odvolacom konaní s tým, že ja som si vybral niekoľko rozhodnutí aj dovolacieho súdu, ktoré konštatujú práve to, že v rámci odvolacieho alebo dovolacieho konania môže ten súd, ktorý v tom inštančnom prieskume vec preskúmava, môže posúdiť aj otázku to vylúčenia sudcu inak ako bolo rozhodnuté tým záväzným, resp. kvázi záväzným rozhodnutím, ktoré tú otázku vyriešilo v tom, či sudca je vylúčený alebo nie. Ak by sme mali dať tomu ústavný rozmer, pretože aj z čl. 3 základných princípov CSP, tento ústavný rozmer toho zákonného sudcu možno vyvodiť, aj z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, tak potom je naozaj na zamyslenie to, že či na tieto rozhodnutia pri tom návrhu na nutnú delegáciu by mal nadriadený súd prihliadať alebo nie. Súhlasím s tým, čo tu bolo hovorené, že malo by sa to riešiť aj tým v rámci úvah *de lege ferenda*, aj prípadnou novelizáciou týchto ustanovení, ale aktuálny stav je taký, že my ako sudcovia musíme narábať s tým zákonom, ktorý máme k dispozícii. Jeden z postupov je ten, ktorý tu bol naznačovaný, že tie sporové strany sa preto sa vyjadria k tomu, že či rozhodnutie je také, ktoré ich oberá o otázku zákonného sudcu alebo nie, ak tam tá barlička je, že tu je úkon účastníka (tej sporovej strany) daný, tak dáva to priestor na to, aby sa prehodnocovali tie rozhodnutia predsedu alebo podpredsedov súdov vo vzťahu ku rozhodnutiu o tom či sudca vylúčený alebo nie je. Ak takýto úkon tej sporovej strany je, myslím si, že je tam potom aj priestor na to, aby ten súd nadriadený, ktorým takýto návrh bol predložený na nutnú delegáciu aj prehodnotil tie rozhodnutia predsedov podpredsedu súdu. Takže bol by som minimálne opatrný v tom, že by som jednoznačne povedal, že súd pri tej nutnej delegácii jednoducho vychádzal len z toho rozhodnutia predsedu alebo podpredsedu súdu, ktorý rozhodnutie vydal. Ten priestor, síce malý, v rámci tých ústavných princípov a základných princípov CSP tu daný je a treba nájsť riešenie, aby sa urobilo zadosť nájdaniu takého riešenia, ktoré bude akceptovať aj princíp toho zákonného sudcu.

Panel (ZA?): Ja by som povedala zase konkrétny prípad. Pôsobím aj ako podpredsedníčka Krajského súdu a z pozície podpredsedu súdu mi bola predložená vec na vylúčenie predsedníčky, ktorá predtým vlastne rozhodla o vylúčení všetkých ostatných sudcov, okrem nejakých dvoch a v rámci toho vylúčenia rozhodla aj o mojom vylúčení. Čiže ešte raz predložila mi vec na rozhodnutie o vylúčení predsedníčky po tom, ako už ja som bola ako sudkyňa vylúčená z prejednávania veci. Ja som nerozhodla o vylúčení pani predsedníčky, ale predložila som vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, lebo tam išlo vlastne už o vylučovanie sudcov v rámci odvolacieho súdu a formulovala som to zhruba tak, že ak došlo k vylúčeniu sudcu rozhodnutím predsedu súdu podľa § 50 ods. 2 veta 1. CSP, ktorý súčasne vykonáva funkciu podpredsedu súdu, nie je možné, aby už raz takto vylúčený sudca mohol následne rozhodnúť o

vylúčení predsedu súdu podľa § 50 ods. 2 veta 2. CSP. Ak ide o rozdielne funkcie sudcu a podpredsedu alebo teda predsedu súdu, tieto vykonáva totožná osoba s jedinou integritou, pričom z ustanovenia § 45 ods. 1 CSP vyplýva, že ak tak ustanovuje zákon, vykonáva úkony súdu, koná a rozhoduje aj predseda súdu. Uvedené ustanovenie rovnako dopadá aj na úkony, konanie a rozhodovanie podpredsedu súdu podľa § 50 ods. 2 veta 2. CSP. No a dopadlo to v podstate, tak že Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí akceptoval tento môj postup, pretože napriek tomu, že som ja nerozhodla o vylúčení pani predsedníčky, tak na celom Krajskom súde zostala ako sudkyňa ona, potom ďalší dvaja nevylúčení sudcovia, čiže teoreticky vzaté by tu boli traja sudcovia s ktorých by kvázi bolo možné vytvoriť trojčlenný senát, ale naozaj len teoreticky, lebo zase tam vstupoval ďalší problém, že pani predsedníčka je z trestnoprávneho kolégia, zostávajúci dvaja sudcovia boli z civilného kolégia, no a vlastne Najvyšší súd to vyriešil tým, že rozhodoval o delegácii a prikázal tú vec za tohto stavu inému Krajskému súde, kde vlastne hovoril, že zo zostávajúcich sudcov aktuálne vykonávajúcich funkciu sudcu na Krajskom súde v Žiline uznesením zhora nevylúčených, nemožno zostaviť odvolací senát, na čom nič nemení ani chýbajúce rozhodnutie o vylúčení predsedníčky súdu, u ktorej sú dané rovnaké dôvody vylúčenia ako u tých sudcov, u ktorých k vylúčeniu došlo, ak vydanie rovnakého rozhodnutia v prípade predsedníčky súdu sa stalo po vylúčení podpredsedníčky súdu nemožným. Čiže on si prejudiciálne ako keby riešil túto situáciu vo vzťahu predsedovi súdu a súčasne sa vyjadril aj v tom smere, že ak by aj bolo takýmto spôsobom možné teoreticky vytvoriť z troch sudcov odvolací senát, tak vstupuje tu teda otázka náhodného výberu. Čiže zhodujem sa aj ja s mojimi predrečníkmi.

Dr. Gešková: Ja prečítam odpoveď od doktora Duditša za Krajský súd Košice. „Po vydaní rozhodnutia o vylúčení všetkých sudcov vrátane predsedu súdu, nadriadený súd musí rozhodnúť o nutnej delegácii. Na preskúmavanie uznesení o vylúčení nemá žiadne možnosti.

Dr. Bajánková: V zásade súčasná právna úprava predpokladá určitú vyspelosť v rámci rozhodovania justičných funkcionárov. A teda nemala by existovať situácia, kedy sa chceme veci zbaviť. Ak však taká situácia nastane, tak by mal nastúpiť § 51 CSP, t.j. ak sa všetci sudcovia namietajú z daného súdu, tak by nemal nikto rozhodovať, ani predseda, ani podpredseda a vec predložiť nadriadenému súdu, tak ako to bolo riešené aj v prípade, ktorý nám prezentovala doktorka Nemčeková prezentovala; a teda o tom rozhodne nadriadený súd, či sú dôvody na nutnú delegáciu alebo nie a v tom kontexte si prejudiciálne rozhodne aj o tom, či sú všetci sudcovia vylúčení alebo naopak povie, že niet dôvodu, pretože tie argumenty, ktoré tam jednotlivými sudcami boli vznesené v tomto smere, nie sú opodstatnené. To je riešenie, aj bez novelizácie.

Ak sa ale nadriadenému súdu sa predkladá vec z dôvodu nutnosti. Máme tu návod z rozhodnutia I. senátu Ústavného súdu, ktorý je vlastne len transformáciou starého nášho judikátu č. 59/1997, ktorý hovorí o tom, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z pojednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania ešte podľa § 237 písm. g.) OSP posúdiť túto súd otázku samostatne a prípadne aj inak. Čiže máme tu v zásade určite nezákonné rozhodnutie, lebo to ostatné vydal vylúčený sudca. Musí byť vo forme

uznesenia. Ide o rozhodnutie, ktoré nadriadený súd môže prejudiciálne posúdiť. Lepšie východisko nevidím, aj vzhľadom na to, keď si spomenieme na rozhodnutie Ústavného súdu, ktorý hovorí o tom, že aj pri neodkladnom opatrení musí rozhodovať zákonný sudca. Keď sa to má skúmať pri miestnej príslušnosti, o to viac pri skúmaní v základnom konaní, kde má právo strana sporu na skutočne zákonného sudcu. Veď tým stranám sporu sa nemusí páčiť to, že jeho vec pôjde do iného kraja a regiónu, takže riešenie určite nie je komfortné, ale pokiaľ okresné sudy pristúpili na tú hru, že budú sa zbavovať vecí, tak musia mať jasný signál zo svojich nadriadených súdov, že tade cesta nevedie.

Dr. Nemčeková: Ja by som ešte chcela povedať za Žilinu, že u nás nemôžem povedať, že okresné sudy by sa nejakým paušálnym spôsobom chceli zbavovať vecí, sem-tam sa niečo vyskytne a tam sa naozaj zodpovedne ide po tej judikatúre k otázke vylúčenia sudcov. Ja by som rada vzniesla podnet, aj pre budúci sled týchto fór. My napr. sa boríme s určitou kolíziou v situáciách, keď na okresnom súde je predložená alebo teda je vznesená námietka vylúčenia alebo nevylúčenia sudcu z dôvodu zaujatosti zo strany účastníka alebo teda sporovej strany a súčasne aj samotný sudca dá námietku. Čo má prednosť, ak ide v podstate o totožné námietky, napr. pre pomer k veci alebo nejakej osobe, k zástupcovi. Kto má skôr rozhodovať, ktorý moment je rozhodujúci? Časový? Stalo sa nám teraz vo viacerých prípadoch z jedného okresného súdu, že bola vznesená námietka zaujatosti sudcu zo strany žalobcu a súčasne sa sudca Okresného súdu vyjadroval k tejto námietke, čo bol síce správny postup, ale svoje vyjadrenie označil súčasne aj ako Predloženie veci predsedovi súdu. Predseda súdu k tomu pristúpil tak pomerne formálne a rozhodol. A ďalej tie námietky vznesené stranou neboli vôbec predložené nadriadenému súdu, až po sťažnostiach a urgenciách advokáta tej sporovej strany, po nejakých dvoch alebo troch mesiacoch to bolo predložené nám ako nadriadenému súdu. Takže prípady sú rôzne a je tu určitá kolízia medzi rozhodovaním predsedu/podpredsedu súdu a nadriadeného súdu, oni sa javia ako rovnocenné, ale malo by asi byť nejaké pravidlo, kto má teda rozhodovať. Ja osobne by som sa priklonila k tomu, že vždy by to mal byť nadriadený súd, možno sa o tom baviť, lebo priamo z tej úpravy to nevyplýva.

Dr. Bajánková: K tej prvej otázke, keď sú vznesené aj námietka strany sporu, aj sudca sa sám cíti zaujatý. Vieme, že predsa to dobré, z tej predchádzajúcej úpravy môžeme použiť, pretože sám CSP nám umožňuje v zmysle čl. 4 si podporne pomáhať aj trebárs neexistujúcou právnou úpravou a vieme, že minulé úprava umožňovala, pokiaľ sám sa cítil sudca zaujatý a predseda súdu mienil tomu vyhovieť, tak rozhodol. A mali sme za to, že viac-menej tá námietka zaujatosti bola tým skonzumovaná, pretože sa vyhovel zároveň aj účastníkovi, ktorý vznášal túto námietku. Ak je ako prvá vznesená námietka strany a sudca uznáva, že je zaujatý, či nie je v súlade s princípom efektívnosti a hospodárnosti, aby predseda súdu svojim rozhodnutím rýchlejšie rozhodol, tzn. je tam vyhovené strane, ktorá namietala zaujatosť sudcu, sudca s tým súhlasí a predseda súdu rýchle rozhodne. Či nie je namieste zvoliť tento spôsob ako predkladať vec nadriadenému súdu, aby rozhodol dajme tomu v lehote mesiaca. Takto to má v podstate predseda behom týždňa rozhodnuté. Dávam na úvahu, či takýto spôsob riešenia nie je aj v súlade so zdravým rozumom.

Dr. Nemčeková: Ja by som to len doplnila, že plne súhlasím s pani doktorku Bajánkovou. V tomto prípade ale predseda Okresného súdu nevyhlásil toho sudcu a tu je ten problém a tá sporová strana sa toho domáhala, práve vylúčenia. Takže by som to rada posunula do ďalšej diskusie s lepšou prípravou na to budúce fórum.

Dr. Bajánková: Zase sa vrátim k tej starej úprave, ktorá hovorila „ak mieni vyhovieť“, čiže predseda súdu z môjho pohľadu by mal byť v tomto smere opatrný a ak nechce uznať tie dôvody, tak by potom mal voliť tú cestu nech to rozhodne nadriadený súd, ak je to táto situácia, že predseda nevyklučuje. Ak vylučuje, poukazujem na tú efektivitu.

Dr. Nemčeková: No tam je riziko jednak tým, že to ten predseda súdu uzavrel z jeho pohľadu, teda nevyhlásil sudcu a pokračovalo sa v konaní Tam potom zase vystáva otázka, či pokračoval zákonný sudca, či to bolo v poriadku, išli do rizika. Potom sa to aj tak dostalo k nám a my sme zvažovali, čo s tým, je to res iudicata, bolo už raz rozhodnuté? Nakoniec sme rozhodli a rozhodli sme zhodne s predsedom, našťastie sme mali dôvody, pre ktoré nebolo potrebné vylúčiť dotyčného sudcu, ale nie vždy sa to musí zhodovať.

Dr. Bajánková: Len drobná poznámka, myslím si, že ten princíp zákonného sudcu je nadradený nad všetko ostatné, tzn., že zlé rozhodnutie o nevyhlásení určite prebije princíp práva na zákonného sudcu. A poviem to aj z toho pohľadu, ak strana namietne vznesie námietku zaujatosti po lehote. Zákon hovorí, že sa na ňu neprihliada. Ale keď ja vidím z toho celého kontextu, že skutočne ide o zaujatého sudcu, tak asi zvolím to, že ho vylúčim ako nadriadený súd a otázku včasnosti lehoty v tomto smere nebudem považovať za prioritnú, lebo je tu tá otázka, čo je to najurčujúcejšie, a to je zákonný sudca.

Dr. Gešková: Dobré môžeme ísť na otázku b.) v rámci tejto otázky: Môže či dokonca musí nadriadený súd prihliadnuť, že hoc právoplatné rozhodnutia o vylúčení vydali sudcovia vylúčení? Na túto otázku sme vlastne zodpovedali v predchádzajúcej diskusii.

Otázka c.) či je daná a prípadne za akých podmienok možnosť nadriadeného súdu v konaní o nutnej delegácii preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia o vylúčení. Takže aj na toto sme už zodpovedali.

6. Súbehy kauzálnej príslušnosti – pracovnoprávne spory a antidiskriminačná ochrana

Žalobkyňa ako zamestnanec sa žalobou domáhala, aby súd určil, že žalovaný ako zamestnávateľ porušil zásadu rovnakého zaobchádzania voči nej a dopustil sa priamej diskriminácie tým, keď s ňou dňa ... rozviazal pracovný pomer, hoci na to nemal zákonný dôvod. Žiadala, aby súd určil, že výpoveď, ktorú jej dal žalovaný je neplatná, aby jej priznal náhradu mzdy od – do... a súčasne žiadala zaplatiť z titulu diskriminácie nemajetkovú ujmu vo výške....

Okresný súd návrh žalobkyne o určenie, že výpoveď daná žalovaným dňa.... je neplatná a o zaplatenie náhrady mzdy, vylúčil uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť na samostatné konanie. Následne len v konaní o určenie neplatnosti výpovede a o náhradu mzdy vydal okresný súd medzitýmny rozsudok, ktorým určil, že výpoveď daná žalobkyni

žalovaným (zamestnávateľom) je neplatná a žalobu posudzoval výlučne na základe právnych noriem Zákonníka práce.

Odvolačný súd vzhľadom na právoplatné uznesenie o vylúčení konania na samostatné konanie rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, nakoľko výpoveď nebola daná v súlade s ustanoveniami Zákonníka práce s tým, že otázka antidiskriminačnej ochrany bude predmetom konania, v ktorom sa žalobkyňa domáhala zaplataenia nemajetkovej ujmy z titulu diskriminácie.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil mezditýmny rozsudok o neplatnosti výpovede, zrušil, a uviedol, že : *„Občiansky súdny poriadok nešpecifikuje, ktoré konania sa považujú za konania vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, preto je potrebné vychádzať z predpokladu, že každé súdne konanie je determinované charakterom nároku, ktorý v ňom účastník uplatňuje“..... „Antidiskriminačný zákon totiž predstavuje len všeobecnú úpravu zásady rovnakého zaobchádzania a nárokov vyplývajúcich z ich porušenia, konkrétne práva a povinnosti, ako aj špecifické prostriedky ochrany, či už na odstránenie diskriminácie alebo jej predchádzanie, sú obsiahnuté v špeciálnych právnych predpisoch ako napr. Zákonník práce, na ktorý antidiskriminačný zákon odkazuje (§ 3 ods. 1,2, § 5, § 6 v spojení s č.1)“..... „V tomto prípade bude mať žaloba v zmysle § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona a pôjde o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Súdu nič nebráni, aby okrem skúmania procesných a hmotnoprávných podmienok platnosti výpovede vyplývajúcej zo Zákonníka práce, preskúmal aj diskriminačný charakter podanej výpovede.“*

V tomto prípade mala žalobkyňa trvalý pobyt v obvode Okresného súdu Zvolen, ktorý je súčasne v zmysle § 23 CSP príslušným na rozhodovanie v pracovnoprávných vzťahoch. Preto aj v prípade vylúčenia konania o zaplataenie nemajetkovej ujmy z titulu diskriminácie na samostatné konanie uvedené vylúčenie nemalo vplyv na kauzálnu príslušnosť súdu.

V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR uvedeného vyššie nevyplýva, či vylúčenie žaloby na zaplataenie nemajetkovej ujmy z titulu diskriminácie na samostatné konanie bolo vhodným procesným postupom okresného súdu, ktorým bol odvolací súd viazaný a či v prípade, ak by žaloba o obsahu uvedenom v tomto konkrétnom prípade bola podaná na súd v zmysle § 19 písm. e/ CSP, či by bolo vhodné konanie o neplatnosť výpovede a náhradu mzdy vylúčiť na samostatné konanie a v tomto rozsahu vec postúpiť (v zmysle § 23 CSP), podľa § 43 ods. 1 CSP.

Ak mala byť účelom kauzálnej príslušnosti v zmysle § 23 CSP špecializácia v tomto type agendy na konkrétnych okresných súdoch prihliadajúc na dostupnosť najmä zo strany zamestnancov, potom odvolací súd v prípade tohto konkrétneho súbehu ako je popísaný vyššie, a nedošlo by k vylúčeniu konania o neplatnosť výpovede a náhradu mzdy na samostatné konanie, vníma prioritu kauzálnej príslušnosti pred osobitnou miestnou príslušnosťou podľa § 19 písm. e/ CSP.

Otázka: Ako by mal okresný súd postupovať, ak by žalobkyňa mala trvalý pobyt v obvode iného okresného súdu, ktorý nie je uvedený v § 23 CSP, t. j. nie v obvode Okresného súdu Zvolen a žalobu by podala na tomto inom súde v rozpore s § 23 CSP ?

Dr. Hanusková: Ak by som mohla, tak by som doplnila ešte skutkové okolnosti. Tam bola pôvodne podaná na Okresný súd Zvolen žaloba nielen o neplatnosť pracovného pomeru, ale aj o náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s antidiskriminačným zákonom. Okresný súd ale vylúčil na samostatné konanie žalobu o neplatnosť výpovede s tým, že toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a následne bol vydaný medzitým rozsudok Okresného súdu, ktorým rozhodol, že výpoveď je neplatná alebo je platná, jednoducho rozhodol len o platnosti či neplatnosti tejto výpovede s tým, že sa vôbec nezaoberal antidiskriminačným charakterom tejto žaloby v celom rozsahu a vlastne to bol aj dôvod prečo vylúčil toto konanie o neplatnosť výpovede na samostatné konanie. Následne však bolo rozhodnutie Krajského súdu, ktorým bol medzitým rozsudok potvrdený, zrušený Najvyšším súdom s tým, že mali sme za to, že skutočne v tom ďalšom konaní, v ktorom bude sa riešiť otázka antidiskriminačného konania vo vzťahu respektíve diskriminačného konania vo vzťahu k žalobkyni, pretože toto nepozostávalo len z toho, že bol neplatne podľa nej skončený pracovný pomer, ale z množstva postupov zamestnávateľa, ktoré považovala žalobkyňa za diskriminačné a následne si uplatňovala v súvislosti s tým aj náhradu nemajetkovej ujmy, čiže tam bola aj otázka toho či my môžeme prejudiciálne rozhodnúť pred tým ako rozhodol súd, či vlastne k tej diskriminácii došlo alebo nie. Ale otázne bolo a zaujímavé bolo, že čo v prípade, ak by teda k vylúčeniu na samostatné konanie nedošlo, tzn., že žalobkyňa nám podala žalobu podľa § 19 písm. e), čiže miestnej príslušnosti na výber danej vzhľadom na antidiskriminačný charakter tejto žaloby a súčasne obsahovalo toto konanie aj prvok pracovnoprávneho sporu v zmysle § 23 CSP. My sme mali za to, že účelom kauzálnej príslušnosti v zmysle § 23 CSP je špecializácia v tomto type agendy na konkrétnych okresných súdov prihliadajúc aj na dostupnosť najmä zo strany zamestnancov s tým, že teda sme vnímali prioritu tejto kauzálnej príslušnosti pred osobitnou miestnou príslušnosťou podľa § 19 písm. e) CSP a zároveň sme poukazovali aj na ustanovenie § 316 ods. 2 civilného sporového poriadku, pretože táto otázka bola vznesená na našom kolégiu zo strany Okresného súdu, že ako teda postupovať, keď dochádza ku kolízii jednak miestnej príslušnosti na výber danej v súvislosti s antidiskriminačným konaním a jednak pracovnoprávny spor podľa § 23. Toľko na ozrejmienie.

Dr. Novotný: Ja možno len takú poznámku k tomu, že ja osobne keď som to čítal, tak ja nevidím žiaden konflikt medzi kauzálnou a miestnou príslušnosťou. Medzi nimi nie konflikt. Tie súdy musia byť príslušné súčasne. A neexistuje podľa mňa miestna príslušnosť a kauzálna. Sú proste dve popri sebe idúce príslušnosti. Problém toho zákona je trochu v tom, že on tú kauzálnu vymedzuje čiastočne územným obvodom. Ale to má len ten význam, že kauzálna príslušnosť súd potom musí svoju miestnu príslušnosť zakladať podľa okolností, ktoré nastávajú v celom tom obvode toho súdu, pre ktorý on má túto kauzálnu príslušnosť. Čiže keď v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici je Okresný súd Zvolen súd príslušný na pracovnoprávne spory a je podaná žaloba proti žalovanému so sídlom v Lučenci, tak pracovnoprávny spor ide do Zvolena, ale

preto lebo Okresný súd Lučenec tvorí jeho obvod na účely tohto sporu. Ale môžem takto isto uvažovať, aj keď ide o príslušnosť danú na výber, to znamená, ak by napr. ten žalobca v tomto prípade mal trvalý pobyt v obvode Krajského súdu v Žiline, tam je tuším Ružomberok určený na pracovnoprávne spory, tak podľa mňa by si on mohol vybrať podľa § 19 písm. e) okresný súd Ružomberok, pretože ten je pracovnoprávne príslušný kauzálny pre obvod Krajského súdu v Žiline, kde má on okolnosť, podľa ktorej sa zakladá miestna príslušnosť, teda jeho bydlisko podľa § 19 písm. e.) CSP. Čiže ja to vidím, tak že, že oni nie sú si konkurujúce, oni sa navzájom dopĺňajú a myslím si, že ak vám, že či to chodí všeobecne na súdy, ale relatívne čerstvé rozhodnutie si, že najvyššiu sumu 5 NDC 15/2018 to v podstate riešilo vo výsledku rovnako. Tzn. tiež treba na účely kauzy posudzovať celý ten obvod toho kauzálny príslušného súdu, čiže v danom prípade, keď by podal tú žalobu do Zvolena ako na pracovnoprávny súd, tak ten súd bol oprávnený posudzovať aj tie otázky antidiskriminačné, pretože pre antidiskriminačný nie je iná kauza len miestna, čiže tam potom platil § 18, že je príslušný na aj na súvisiace žaloby. Keby to bolo naopak, naopak by to neplatilo. Čiže keby podal tú žalobu ja neviem do Lučenca, tak by to nemohlo byť, ten by musel tú časť pracovno-právnu postúpiť do Zvolena, podľa mňa. A ja som to zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu pochopil skôr v tom zmysle, že oni povedali, že i pri posudzovaní neplatnosti výpovede je potrebné zaoberať sa eventúalnym rozporom s antidiskriminačným zákonom, že to, že je podaná žaloba samostatná, by to nemalo vylučovať. Správne som to pochopil pani doktorka?

Dr. Hanusková: Áno, tam bol práve problém v tom, že toho Okresný súd vylúčil, čo považujem za nevhodný procesný postup, lebo naopak mal konať ďalej, nemal vylučovať a my už tým, že sme boli viazaní tým, že to vylúčil na samostatné konanie, tak potom zbytočne vznikali takéto problémy. Takže ak by boli podané dve žaloby, tak je asi naozaj vhodné to spojiť alebo teda sa potom musia obidva súdy zaoberať tým antidiskriminačným charakterom, čo sme nakoniec aj urobili, že my sme sa zaoberali prejudiciálne, pretože najprv sme my sa zaoberali aj tým antidiskriminačným charakterom tej žaloby a ešte stále nie je rozhodnutá žaloba o nemajetkovej ujme.

Dr. Gešková: Ako teda vnímate § 316 ods. 2 CSP vo vzťahu k nároku na nemajetkovú ujmu z dôvodu diskriminácie. Nie je to tiež pracovnoprávny spor, ktorý je v režime kauzálny príslušnosti a teda vôbec neuvažujeme o § 19 písm. e.) CSP.

Dr. Hanusková: Je zaujímavé sa zaoberať tým, do akej miery to súvisí, pretože aj v tomto prípade bolo viacero konkrétnych postupov zamestnávateľa. Samozrejme, že to vyplýva z pracovnoprávneho vzťahu, ale niektoré sa netýkali konkrétneho sporu medzi zamestnancom zamestnávateľom, ale len porušenia toho antidiskriminačného zákona. Takže v konečnom dôsledku sme to uzavreli v tom smere, že pokiaľ je to pracovnoprávny spor, tak sa postupuje podľa tohto ustanovenia vždy. Pokiaľ sa namieta zásada rovnakého zaobchádzania, teda potom je to individuálny pracovnoprávny spor, tam by sa nám potom spájala aj otázka kauzálny príslušnosti.

Dr. Gešková: Ale tento prípad to nebol?

Dr. Hanusková: Z časti bol z časti nie. To bol ten problém, že z časti áno, z časti nie.

Dr. Bajánková: Myslím, že ak tam v časti bola diskriminácia v súvislosti s pracovnoprávnym sporom, tak potom je tam § 316 odsek 2 CSP jasne aplikovateľný. Postrehla som, že sa nám rozmáhajú v pracovnoprávných sporoch žaloby okrem neplatnosti výpovede a náhrady mzdy, tak súčasne sú tam aj žaloby o nemajetkovú ujmu a sčasti je to zdôvodnené tým, že výpoveď mi bola daná preto, lebo som bola diskriminovaná a v rámci tej časti ohľadne diskriminácie sú tam viaceré dielčie skutky, ktoré majú svedčiť o tom diskriminačnom chovaní zamestnávateľa. Nevieť sa vyjadriť v tejto konkrétnej veci, lebo neviem presne o čo išlo, ale vo všeobecnosti si myslím, že stačí, keď je iba časť tej antidiskriminačnej žaloby spojená s nejakým iným konkrétnym pracovnoprávnym sporom a už to treba riešiť v jednom balíku.

Dr. Hanusková: Súhlasím s týmto záverom. A pokiaľ ide o to rozhodnutie Najvyššieho súdu môžem vám uviesť číslo, je to sp. zn. 5 Cdo 56/2014 my sme to dávali do pozornosti aj Okresným súdom, pretože mali tendenciu odlišovať tieto spory a riešiť len pracovnoprávne podľa Zákonníka práce a zvlášť nemajetkovú ujmu, takže aj z tohto dôvodu sme to mali na kolégiu.

Dr. Gešková: Takže treba to dávať do jedného balíka, pokiaľ tam je prepojenie diskriminácie s pracovnoprávnym sporom, aj keď len čiastočná. A riešiť to ako pracovnoprávny spor.

7. Nemožnosť žalobcu identifikovať osobu žalovaného

Ako postupovať v prípade, ak žalobca má len informáciu o EČV motorového vozidla žalovaného? Mal by súd pomôcť strane odstrániť tento informačný deficit a teda zistiť identifikačné údaje majiteľa vozidla, napr. dopytom na políciu?

Dr. Gešková: medzičasom už bola táto vec rozhodnutá na Najvyššom súde, ide o rozhodnutie sp. zn. 8 Cdo 68/2017, kde záver je taký, že súd by nemal pomôcť strane získať tieto informácie o osobe žalovaného. Ja by som možno túto otázku posunula do inej roviny a spýtala sa ako postupovať v prípade, ak máme dlžníka fyzickú osobu, ktorý tesne pred uplynutím premlčacej lehoty zomrie a vy nepoznáte jeho dedičov. Ako identifikovať žalovaného, ak váš dlžník zomrie a chcete ho zažalovať či postačí napr. dedičia po poručiteľovi xy, keďže dedičov konkrétnych neviete identifikovať cez meno, priezvisko, atď. A či v tomto prípade á súd pomôcť odstrániť informačný deficit.

Dr. Zajacová: Ja sa vrátim k tým evidenčným číslam vozidla a my sme to vyriešili úplne opačne ako Najvyšší súd. K nám na krajský súd sa to nedostalo preto, lebo okresy v obvode nášho kraja zisťovali, tzn., že keď prišla žaloba, kde bol označený len účastník s evidenčným číslom vozidla, tak naše okresné sudy lustrovali pokiaľ to nezistili, následne sa to zaplatilo alebo sa vydal platobný rozkaz alebo jednoducho sa rozhodlo. A v podstate k nám na kraj sa takéto veci ani nedostali.

Dr. Doležajová: Na Krajskom súde v Nitre totožne. V obvode rozhodovali na základe jedného rozhodnutia odvolacieho senátu sp. zn. 12Co 13/2018, kde tento senát (ale bol to len jediný senát zo všetkých senátov Krajského súdu v Nitre) práve tak isto zrušil a vrátil vec, kde bolo zastavené konanie z dôvodu nedostatku procesných podmienok, odhliadnuc od toho, že teda nemalo dôjsť k zastaveniu, ale povedal odvolací súd, že tam mali vyzvať na odstránenie väd a odmietnuť. Navyiac

sa zaoberal aj tou otázkou, že či je to riadny identifikačný údaj, keď je to len označenie, že ide o držiteľa motorového vozidla nejakej ŠPZ ku určitému dňu a dospeli k záveru, že je to identifikačný údaj aj s ohľadom na to, že žalobca nemá možnosť sa dopátrať, kto je držiteľom tohto vozidla. Preto to zrušili vrátili. Mám vedomosť o tom, že aj Krajský súd v Košiciach postupoval rovnakým spôsobom. S tým sa spustila jedna veľká vlna, samozrejme rešpektujeme teraz rozhodnutie Najvyššieho súdu pokiaľ ide v obdobnej veci, ale nám teraz bude výstava do budúca otázka, pretože začali aj naše okresné sudy prvoinštančné sudy lustrovať a výstava otázka, keď už vylustrovali, čo s tým ďalej? Potom sú situácie tak, že vylustrovali neoznámili, situácie sú také, že vylustrovali oznámili, no a následne na to začali rozhodovať. Takže pre nás teda Krajský súd ako odvolací súd vznikne problém, čo s tými vecami, kde teda je odvolanie podané, pretože už bolo vylustrované, kto je teda držiteľom vozidla a nehovoriac o tom, že je rozdiel pri fyzických osobách, rozdiel pri právnických osobách, takže znovu sa tá Pandorina skrinka otvorila, budeme musieť k tomu zaujať stanovisko. Ale pokiaľ nelustrovali samozrejme rešpektujeme rozhodnutie Najvyššieho súdu a ideme podľa neho už ďalej do budúca

JUDr. Bajánková: Rada by som sa vyjadrila, ide o rozhodnutie nášho senátu, kde ja som bola sudca spravodajca. Išlo o rozhodnutie bratislavského Krajského súdu, kde nelustrovali identifikáciu majiteľa vozidla a odmietli žalobu po výzve, že nie sú splnené podmienky. Dovolateľ poukazoval na Českú republiku a to mi práve dalo popud k tomu, aby som sa tou Českou republikou viac zaoberala, no a v tom rozhodnutí je vyložené to, že Česká republika má inú právnu úpravu, ktorá umožňuje práve tým orgánom Policajného zboru na žiadosť žiadateľa, ktorý preukáže nejaký právny záujem, aby mu tú informáciu poskytol, čiže nie súd v súdnom konaní v sporovom, ale administratívny orgán ktorému to zákon prikazuje, aby tak urobil. My takúto právnu úpravu na rozdiel od Čechov nemáme a v zásade Češi si upravili túto nad rámec smerníc EU. Ako som následne zistila informácie aj z portálu, aj z Ministerstva spravodlivosti, právna úprava v tejto oblasti je len v stave zrodu, ktorá by v podstate riešila aj tieto problémy, tzn., že zatiaľ nie sme nútení si upraviť takto našu právnu úpravu a preto to rozhodnutie sa postavilo striktnie na tom, že sudy v sporovom konaní nemôžu urobiť nápomoc a vyhľadávať budúceho možného žalovaného pre žalobcu. Pokiaľ tam poukazovali aj na nález Ústavného súdu zase Českej republiky, tak aj to sa tým rieši v tom rozhodnutí, pretože tam išlo o situáciu, kedy bola strana označená menom a priezviskom a poznávacou značkou. Čiže tam už viete a poznáte v tom sporovom konaní žalovaného, čiže musíte vec meritórne prejednať a rozhodnúť. Ak už máte odhaleného žalovaného, tam už jedine vec prejednať a rozhodnúť.

Pokiaľ ide o tú otázku doktorky Geškovej, vieme, že náš právny poriadok má ustanovenia alebo má zákony, ktoré poznajú aj označenie žalovaného ako „neznámy dedič po nebohom“. Mali sme v Bystrici teraz teda Bystrický súd mal k tomu aj otázky myslím, že to bolo aj v Trenčíne, kde v zásade aj takto je umožnené označenie žalovaného, musí to však vyplývať priamo z nejakého právneho predpisu, toto ide o otázku usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom, čiže to sa týka našich neusporiadaných vlastníckych vzťahov. Pokiaľ ide o klasický sporový prípad, kde ide o dlžnú pohľadávku, samozrejme takéto označenie žalovaného z pohľadu nevyhovuje alebo nie je riadnym označením žalovaného a súd má povinnosť vyzvať na odstránenie tejto vady a tam je na

ťahu žalobca, aby bol aktívny, aby teda ozrejmoval, čo mu bráni v tom, aby toho žalovaného označil riadne. Aký postup ďalej zvolí súd, no bude na ňom, aby zachoval všetky tie zásady ktorými je civilný sporový poriadok ovládaný.

Dr. Kiššová: V súvislosti s tým praktickým dopadom my sme za naše grémium uzavreli, že sme robili dotazy, zisťovali sme tú osobu a takmer vo všetkých prípadoch, v ktorých sme tú osobu zistili, bola doručená žaloba a ľudia pokutu poplatili, nerozhodovali sme vo veci samej ani v jednej veci. Praktický dopad bol takýto. Žalobcovia teda následne zobrali žalobu späť.

Dr. Gešková: Ak sa ešte môžem vrátiť k tej otázke neznámych dedičov. Ak sa teda dá výzva na odstránenie vady, že identifikujete žalovaného v lehote štandardne 10 dní, ale žalobca sa za tých 10 dní nepohne, lebo ani sa nezačne dedičské konanie a nesplní teda tú lehotu. Je to dôvod na odmietnutie takej žaloby?

Dr. Kiššová: Ja si myslím, že to je trošku iná situácia ako pri tých ŠPZ. Tam nemal ten žalobca absolútne možnosť zistiť osobu žalovaného. Ale vypátrať fyzickú osobu, keď sme poznali už pôvodného účastníka konania už nemôže byť také ťažké. Ja by som tam pritvrdila potom možno na toho žalobcu, že musí označiť riadne. V tom prípade bolo to má podľa mňa väčšiu teoretickú možnosť dopátrať sa tých dedičov ako pri tej pri tých veciach s tým evidenčným číslom vozidla.

Dr. Bajánková: Poručiteľ niekde býval, mal naposledy trvalý pobyt, tak vyzveme a zistíme akí sú tam v rámci miesta bydliska nástupcovia.

Dr. Majerník: Ja by som len na doplnenie toho, čo bolo povedané, že nezačalo dedičské konanie. Ale ak už je to dedičské konanie začaté, je tam avízo z matriky, že dlžník zomrel. Veriteľ je podľa civilného mimosporového poriadku možným účastníkom toho dedičského konania. On môže tam tú pohľadávku prihlásiť, môže sa oboznámiť aj s tým spisom a okruhom tých dedičov, takže myslím si, že prekážka na to, že by on označil toho dediča nie je v takej rovine, že by to nebolo možné realizovať cez výzvu, aby označil toho žalovaného, toho nástupcu dlžníka.

Dr. Gešková: Akurát, zrejme to neurobí v lehote 10 dní, jednoducho to nestihne. Možno žiadať o predĺženie lehoty?

Dr. Novotný: To som práve ja chcel povedať, vlastne problémy sú dva. Jedna vec, či vôbec mu uplynie premlčanie, keď niekto umrel pred smrťou, lebo máme v zákone § 113 Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí, že vlastne pokiaľ je tam osoba, ktorá povinná mať zákonného zástupcu to je napr. aj neznámy dedič po istú dobu, tak vtedy neskončí premlčacia doba. Ale keď je situácia ako vy hovoríte, tak ja si myslím, že môžem v žalobe indikovať, že žalujem neznámeho dediča, že poručiteľ zomrel dva dni pred podaním žaloby, čiže som si vedomý, že sa bude vyzývať, ale žiadam o určenie primeranej lehoty na to, kým sa konanie (dedičské) začne a atď. Ja si osobne myslím, že pokiaľ by súd v takomto prípade po desiatich dňoch odmietol podanie, tak proste odňal možnosť konať pred súdom. Ale to neznamená, že žalobca nie je povinný to urobiť a že to má urobiť súd, ale musí to indikovať že, že to nedokáže v lehote spraviť atď.

A k tým značkám, tak tam náš súd rozhodoval tak, že potvrdzoval tie odmietajúce uznesenia a ja tam vidím práve ten problém, že keď povieme, že toto máme robiť, tak je otázka, kde sa zastavíme. Lebo tých situácií, keď žalobca nevie označiť žalovaného je v reálnom živote milión. Keď napr. ide pred vami na diaľnici auto a vyfrkne vám kameň, tak tiež máte len značku a teraz

koho máte žalovať alebo proste idete po ulici a jednoducho vám dá niekto facku alebo vám vrazí jednu a ide preč. Koho máte žalovať? Jednoducho nemáte. A keď sa postavíme k tomu, tak že súdy majú zisťovať identifikačné údaje žalovaného podľa nejakých iných identifikačných údajov, tak proste dospejeme k absurdnej situácii. To som tu minule hovoril, že proste niekto vám dá kamerový záznam a povie, že táto osoba v tejto sekunde, ktorá tam je, tak to je žalovaný. A zistíte ako sa volá a kde býva. No pardon, to nie je úloha súdov.

8. K aplikácii ust. § 63, 64 a 66 CSP pri nasledujúcej skutkovej situácii :

Súd prvej inštancie rozsudkom zaviazá žalovaného na zaplatenie určitej sumy. Po vyhlásení rozsudku (ešte pred jeho právoplatnosťou, alternatívne i pred jeho doručením stranám s ktorými konal) žalovaný zomrie a dedičské konanie po ňom je zastavané pre nemajetnosť poručiteľa (pôvodného žalovaného). Môže potom súd prvej inštancie zastaviť konanie podľa § 66 CSP? Ako by sa v takom prípade mal vysporiadať s úpravou uvedenou vo vete za bodkočiarkou v § 66 CSP, že „vyhláseným rozsudkom zostáva viazaný“? Má súd vydať uznesenie o pokračovaní v spore s dedičmi zomrelého žalovaného (aj keď nenadobudli podľa zastavujúceho dedičského rozhodnutia nič) a doručiť im rozsudok?

Dr. Gešková: Ja začnem odpoveďou Dr. Dutitša: Súd prvej inštancie nemôže zastaviť konanie podľa § 65 csp rovnako aj 219 ods. 4 csp. Je viazaný vyhláseným rozhodnutím. Súd by mal písomne vyhotoviť vyhlásené rozhodnutie (rozsudok), v ktorom označí za stranu toho žalovaného, ktorý už stratil subjektivitu. Následne musí vydať uznesenie o pokračovaní v konaní podľa § 63 csp, ktorého účelom je najmä vyriešiť problém s doručovaním vyhláseného rozhodnutia. Uznesenie o pokračovaní v konaní nezakladá žiadne povinnosti dedičom a nerieši otázku sukcesie do povinnosti, ktorá bola predmetom sporu.

Dr. Novotný: Podľa mojej mienky je nesprávny už ten predpoklad. Podľa mňa, to, že nikto nenadobudol z dedičstva nič, nezakladá dôvod pre zastavenie konania. Je judikát Najvyššieho súdu, ktorý sa netýka priamo sporového konania, týka sa exekučného konania, tam bolo vysvetlené, že ak osoba má dedičov, ale nemá majetok, tak podľa § 579 Občianskeho zákonníka prechádza na dedičov ten samotný záväzok, ten dlh, ale s tým rozdielom, že ich zodpovednosť za ten dlh je obmedzená na nulu. Čiže ide o hmotnoprávnu námietku v zmysle, že ja nebudem platiť jeho dlh, aj keď nástupcom som. Tzn. v takom prípade určite neprichádza do úvahy zastavenie konania a treba vydať uznesenie o pokračovaní v konaní a doručiť tým dedičom následne aj ten rozsudok, ale samozrejme pre nich to nebude zakladať samo osebe zodpovednosť, pretože keďže ide o skutočnosť, ktorá nastala po vyhlásení rozsudku, tak de facto môžu v exekúciu uplatňovať ako dôvod pre zastavenie exekúcie, lebo sú dôvody, pre ktoré, oproti vyhlásenému rozsudku, pretože ten dlh sa obmedzil na nulu.

Ale teraz sme mali z okresného súdu jeden zaujímavý prípad a to je situácia, že bol žalovaný zamestnanec o náhradu škody a Zákonník práce hovorí, že nároky zamestnávateľa smrťou zamestnanca zanikajú. A čo v tomto prípade? Lebo tu to jasne zaniká, že jeho dedičia nie sú ani len subjektmi toho dlhu a ja by som sa osobne prikláňal k tomu, že podľa mňa súd má zastaviť

konanie aj po vydaní rozsudku. Je to taká zvláštna situácia - zastaviť konanie, ale on ho nejakým spôsobom formálne ukončiť musí, keďže tam nie sú tí dedičia a k tomu pokiaľ si ja pamätám tak to tento názor bol zastávaný ešte podľa OSP snád' od roku už 1967, keď bolo nejaké zjednocujúce stanovisko ešte plenárne Najvyššieho súdu, ktoré povedalo presne toto, že jednoducho má súd konanie zastaviť, aj keď bol vyhlásený rozsudok a to, že je rozsudkom viazaný znamená len toľko, že už nemôže vysloviť súd 1. inštancie, že zrušujem rozsudok alebo jednoducho, že ho mením alebo že proste, že sa neprihliada a pod. Tam môže nastať situácia, že môže okresný súd napr. nesprávne posúdiť otázku, či tu je dôvod na zastavenie konania. Samozrejme žalobca následne môže podať odvolanie voči tomu uzneseniu zastavujúcemu a odvolací súd môže dospieť k názoru, že v skutočnosti sa malo v konaní pokračovať. To znamená zmeniť rozhodnutie, takže pokračuje s nástupcami a tam samozrejme potom im treba doručiť rozsudok a majú možnosť podať voči nemu odvolanie samostatné. Čiže toto všetko je dôležité. I tak by sa žalobca nemohol brániť voči tomu záveru nijakým spôsobom.

Dr. Hanusková: Ja by som nadviazala na vás, vlastne v tom § 63 odsek sa výslovne hovorí, že ak strana zomrie počas konania skôr ako sa konanie právoplatne skončí, čiže zvažuje aj tú situáciu, že po vyhlásení rozsudku, tak súd podľa povahy sporu rozhodne, či zastaví alebo pokračuje. Čiže tu umožňuje práveže csp zastavenie toho konania v tomto prípade, ktorý ste uvádzali ohľadne toho pracovnoprávneho sporu. Čiže predpokladám, že je možné práve z takéhoto dôvodu v zmysle § 66 v spojení s § 63 odsek 1 v tomto prípade konanie zastaviť.

Dr. Vékony: Ja ak môžem ja asi budem sám osamotený zo svojím názorom. Podľa môjho názoru ak skončilo to dedičské konanie zastavením pre nemajetnosť, tak tá zomretá fyzická osoba nemá dediča. Dedičom je len ten, kto niečo dedí, komu je potvrdené dedičstvo. Ja si to myslím.

Dr. Bajánková: Ale on je právny nástupca, lebo v prípade novoobjaveného majetku, to by znamenalo ...

Dr. Vékony: áno, tam nám chýba v CSP nejaký obranný mechanizmus, že ak sa objaví nejaké novoobjavené dedičstvo a prejedná sa, tak zrazu nám tam vystane dedič. Hej? Ale otvorí zasa to konanie, ktoré bolo zastavené.

Dr. Bajánková: On je právny nástupca, tak.

Dr. Vékony: Ale ono hovorí o tom, že mám pokračovať dedičov.

Dr. Bajánková: Treba to asi voľnejšie vykladať, pretože to je právny nástupca a je tam univerzálna sukcesia. On vstupuje do tých práv a povinností. Pri právach v plnom rozsahu a povinnostiach je to ohraničené nadobudnutím majetku. Lebo keď bude na strane žalovaného, tak ako? Tak tiež by sa zastavilo konanie, hoci ide o vec napr. ktorá sa netýka jeho čisto osobnostných vzťahov, ale je nemajetkovej povahy. Ako vždy tam musí nastať situácia, že on je tým právnym nástupcom.

Dr. Hanusková: Ak by sa mohla ešte doplniť, tak aj nedávno na poslednom našom stretnutí pracovnom u nás sme mali túto otázku - tej univerzálnej sukcesie a toho, že vlastne vstúpi do všetkých tých práv a povinností, tzn. či dedičské konanie prebehlo alebo nie, nastupuje právny nástupca. Toľko na doplnenie.

Dr. Novotný: Ja len takú drobnú pripomienku, ja s tým názorom kolegovým nesúhlasím určite, pretože aj Občiansky zákonník používa na viacerých miestach na označenie dediča osobu, ktorá vôbec na konaní nie je zúčastnená za všetky napr. tento § 468, ktorý hovorí o neznámom dedičovi. Ak by platilo, že iba ten, čo dostane niečo dedičstva dedičom, tak potom by neznámy dedič nemohol existovať, to by bola ako *contradictio in adjecto*. Proste ten dedič je tým, že má nejaký vzťah poručiteľovi, či už príbuzenský alebo ten spolužitný alebo závetný. A otázka, keď dedič odmietne dedičstvo, tak v takom prípade dedičom nie je už, lebo sa na neho už neprihliada a to zákon výslovne hovorí. Ale to je iná situácia, lebo tam sa on svojho postavenia vzdal. To je podobné ako keby umrel pred smrťou poručiteľa, jednoducho niet ho z hľadiska zákona. Ale keď je tu ako osoba, ale nič nadobudol, tak dedičom je, lebo to je proste jeho postavenie dediča. Čiže tam vyslovene zákon pracuje s pojmom dedič, dedič je ten kto je vo vzťahu k poručiteľovi a nie je vylúčený z dedenia a neodmietol ho. Kým ho neodmietol, dedičom je, tzn. z môjho pohľadu tam dedič existuje a podľa mňa § 579 Občianskeho zákonníka určuje, kedy zanikajú povinnosti smrťou dlžníka. A tam jasne povedané smrťou dlžníka dlh nezaniká, ibaže ide o niečo, čo má osobne vykonať dlžník. Áno je také jedno české rozhodnutie, kde tvrdia opak, ale ja si myslím, že naše slovenské rozhodnutie je správne tomto prípade naozaj a lepšie než české. Ten R 49/2012.

Dr. Gešková: Ja ust. § 66 CSP vnímam ako praktické ustanovenie, aby sa rozhodnutie malo komu doručiť a aby sa stalo právoplatným. To je vlastne podstata toho ustanovenia a ak môžem zosumarizovať, tak v zásade do úvahy prichádza vydanie uznesenia o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom, ktorému sa doručí rozhodnutie. Ak však ide o také práva, ktoré smrťou zanikajú, ako ste uviedli pracovnoprávny vzťah a zodpovednosť za škodu, tak tam do úvahy prichádza aj zastavenie konania z tohto dôvodu; podobne aj podľa § 99 CMP. Takže primeraná aplikácia § 63 v tomto prípade a ak bola otázka ešte k tomu, že ako teda vykladať časť za bodkočiarkou, že vyhláseným rozsudkom zostáva viazaný, no asi tak, že už do neho nemôže nejakým spôsobom zasahovať, do toho rozhodnutia po vyhlásení.

Plénum: Ja som sa chcela ešte opýtať vzhľadom na tú prebehnutú diskusiu, že ja mám spor, kedy zomrel žalovaný, jedná sa iba o zaplatenie pohľadávky, po začatí konania. Do úvahy prichádzala jediná dedička, dopytovala som notárku a tá zastavila dedičské konanie z dôvodu, že neprejednála vôbec dedičstvo, lebo tá do úvahy prichádzajúca jediná dedička sa nedostavila na predbežné prejednanie. Takže vzhľadom na tú diskusiu ja sa chcem opýtať aj s poukazom na § 63, že čo v takom prípade? Lebo dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa a v tomto prípade nebol ani závet, ale jednoducho dedičské konanie ani nie z dôvodu nemajetnosti, ale proste bolo zastavené. A § 63 ods. 2 hovorí „podľa výsledku dedičského konania“.

Dr. Novotný: Pokračovať budete s tou jednou dedičkou, ktorá neprišla. Tam je napísané „pokračuje s dedičmi alebo s tými na koho prešla“. Tam je vyslovene uvedené, že súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Takže s dedičmi pokračuje bez ďalšieho, prípadne pokračuje s tými, na koho prešla podľa výsledku konania, nie je vylúčené napr. že by sa dohodli, že prechádza iba na jedného napr. alebo prechádza na úplne inú osobu s nejakých

špeciálnych dôvodov. A samozrejme žalobca môže v konaní dokázať, a to je tiež veľmi podstatná časť, že zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa je vyššia než bolo ustálené v konaní o dedičstve, lebo veriteľ nie je väčšinou účastníkom toho konania o dedičstve, čiže nie je viazaný právoplatnosťou toho uznesenia, aj keby nejaké bolo; vo Vašom prípade ani nebolo. Takže veriteľ dokázať, že jeho rozsah zodpovednosti je väčší. Veriteľ môže dokázať, že tam bol ďalší majetok, ktorý vysoko prevyšuje trebárs dlhy.

9. Povinné zastúpenie strán v incidenčných sporoch a preukazovanie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa

Je povinnosťou súdu zisťovať túto skutočnosť z verejne dostupných registrov, alebo je povinnosťou strán túto skutočnosť preukázať?

Dr. Hanusková: Ak môžeme my sme na poslednom kolégiu mali obdobný prípad, ale tam išlo o spory s autorského práva a spory z práv súvisiacich s autorským právom, ktorý predložil jeden okresný súd. Zaujímalo ich presne toto povinné zastúpenie, kde sme dospeli k záveru, že povinné zastúpenie sporovej strany je procesnou podmienkou v zmysle § 161 ods. 1 civilného sporového poriadku, ktorej splnenie musí súd vždy vyžadovať, ak nie je splnená niektorá z výnimiek. A tu je asi zrejme § 90 odsek 1 písmeno a.) a b.) CSP, je to preukázanie vysokoškolského vzdelania. Ide teda o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a súd je povinný urobiť vhodné opatrenia na jeho odstránenie napr. výzvou strane sporu a pod. a ak má pochybnosti o tom, či naozaj tá osoba má to vysokoškolské vzdelanie, domnievam sa, že by mal dotazovať a vyzvať stranu, aby preukázala, že naozaj spĺňa tieto podmienky.

Dr. Nemčeková: Ja sa prikláňam tiež k tomu názoru, že ide o odstrániteľnú vadu. Teraz som riešila jeden incidenčný spor, kde využil žalobca, ktorý sám seba označil ako JUDr. XY, bytom AB, že si uplatňuje popretú pohľadávku a bol to klasicky incidenčný spor, avšak z tých skutkových okolností vyplynulo, že vlastne ide o jeho advokátskej trovy, ktoré by mu mal ten úpadca, tento už v postavení správca konkurznej podstaty nejakým spôsobom vyplatiť v rámci konkurzu, no a bola to popretá pohľadávka, avšak z tej žaloby a ani z toho označenia on sám seba neoznačil ako advokáta a to kvôli tomu, že využil tú stránku e-žaloby Ministerstva spravodlivosti a mu to jednoducho neposkytlo tento údaj, ono to tam zrejme klikne, lenže je to nejaká fyzická osoba podnikateľ atď. Ale keďže tu vznikol určitý rozpor, tak ja predtým než by som ho vyzývala, tak som si sama na stránke Slovenskej advokátskej komory overila, že je tým advokátom stále a nemala som pochybnosti, už som teda nevyzývala, takže na otázku, či má alebo musí si súd zisťovať a z akých verejných registrov atď., no to je naozaj niekedy individuálne, že aké pochybnosti vyplynú, aké má údaje vlastne súd k dispozícii a čo by mal v tej situácii robiť. Ale najmä pokiaľ ide o elektronické podania, skutočne tvorcovia týchto tlačív alebo tých formulárov nie vždy vlastne umožnia tým stranám, aby poskytli všetky údaje potrebné k veci, tak to len jeden príklad v rámci riešenia takejto situácie.

Dr. Gešková: Takže asi sa zhodneme na tom, že ide o procesnú podmienku, ktorá je odstrániteľná a z toho nasledujúca postupu mi tu vyšli také dve alternatívy. Po prvé je tu možnosť vyzvať na

odstránenie a dať si preukázať to vzdelanie. Po druhé bola naznačená aj možnosť, že si z verejne dostupného registra napr. Slovenskej advokátskej komory viem implicitne zistiť, že to právnické vzdelanie 2. stupňa tam bude.

Dr. Novotný: To je také trochu zradné, pretože v advokátskej komore sú zapísaní aj policajti. Podľa záverečných ustanovení CSP je definované, čo je právnické vzdelanie. Je to vzdelanie na právnickej fakulte a k tomu je ešte judikát z Najvyššieho súdu, myslím, že z roku 1995, že vzdelanie na tých fakultách verejnej bezpečnosti nie je právnickým vzdelaním. Ja som sám taký spor mal, tiež sa označoval zástupca ako nejaký JUDr. až dotazom na neho mi predložil diplom z fakulty ZNB a tým pádom vlastne nespĺňal podmienku právnického vzdelanie, čiže je to také problematické trochu. Tiež si neviem celkom predstaviť z akého verejného registra by napr. som mal zisťovať, či máte nejaký typ. Lebo v registri obyvateľov je titul, ale to nepovie samo osebe nič, takže či máte nejaký typ. Odkiaľ to zisťovať.

Dr. Gešková: Áno, teda naozaj z toho záznamu napr. v Slovenskej advokátskej komore nemusím dovodiť, že naozaj to vzdelanie je naplnené, lebo pravda je, a ten judikát poznáme, že môže to byť právnické vzdelanie 2. stupňa, ale nie na právnickej fakulte v odbore právo, takže pozor na to. Tým pádom prichádza do úvahy asi iba jedna alternatíva toho postupu, a teda odstraňovanie väd výzvou a musí tu povinnosť preukázať vyslovene strana sporu.

10. Plnomocenstvo v incidenčných sporoch

Je platné plnomocenstvo, v ktorom splnomocniteľ splnomocňuje splnomocnenca na úkony v konkrétnom „konkurznom konaní a v súvisiacich konaniach“ bez toho, aby plnomocenstvo obsahovalo splnomocnenie na incidenčné konania?

Dr. Ja môžem začať odpoveďou od doktora Duditša: „Procesné plnomocenstvo by malo obsahovať vymedzenie konania alebo druhov konaní, pre ktoré je udelené. V prípade nedostatku náležitosti plnomocnenia, ide o odstrániteľný nedostatok.

Dr. Hanusková: V tomto konkrétnom prípade máme za to, že je daný druh konania, čiže sú to konania spojené súvisiace. Myslím si, že by som to uznala.

Dr. Bajánková: Prikláňam sa k tomu a poviem paralelu s dovolacím konaním. Pokiaľ je to plnomocenstvo generálne, teda že advokáta splnomocňuje aj na podávanie mimoriadnych opravných prostriedkov a spíše dovolanie tento advokát, tak tam v zásade to uznávame. Musí to tam samozrejme byť, ale takto napísané, že aj splnomocnenie na spísanie a zastupovanie.

Dr. Novotný: Ja chcem v tomto smere znova doplniť to, čo som napísal do tých písomných pripomienok, že je judikát R 43/2003, ktorý hovorí, že tzv. všeobecné plnomocnenstvo oprávňujúce zástupcu zastupovať, zastúpeného v každom súdnom konaní možno založiť do spisu súdnej správy. Čiže z môjho hľadiska alebo podľa môjho názoru je ten názor, že by malo plnomocnenstvo obsahovať, byť konkretizované alebo individualizované na konkrétnu vec si myslím, že nie celkom správny. A čo sa týka incidenčných konaní, tak stačí povedať, že je to na súvisiace konanie s konkurzom

Dr. Gešková: Teda máme tu zhodu, že takto vymedzené plnomocnenstvo by malo stačiť.

11. Plnomocenstvo pri neodkladných opatreniach

Postačí na zastupovanie pri podaní Návrhu na neodkladné opatrenie pred začatím konania plná moc, ktorá bola advokátovi udelená na vec samu, kde je splnomocnenie formulované napr. nasledovne:

„v právnej veci o zaplatenie sumy xxxx,- eur s prísl. proti dlžníkovi AB z titulu úhrady časti kúpnej ceny v zmysle Zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa yyyy, aby vykonávala všetky úkony v tejto právnej veci, prijímala doručované písomnosti, podávala návrhy a žiadosti, uzavierala zmiery, uznávala uplatnené nároky, vzdávala sa nárokov, podávala opravné prostriedky a vzdávala sa ich, vymáhala nároky, plnenie nárokov prijímala, ich plnenie potvrdzovala, a to všetko i vtedy, keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie. Toto splnomocnenie dávam i v rozsahu práv a povinností podľa Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku, Exekučného poriadku a Správneho poriadku, zákona o upomínacom konaní a ďalších.“

Dr. Nemčeková: No určite a sme sa zhodli, že áno. Iný prípad by bol, keby na základe takto udelenej plnej moci by strana sporu chcela, aby bolo vydané alebo nariadené neodkladné opatrenie po ukončení už právoplatnom ukončení sporu tak, že tam už by bolo potrebné určite udelenie novej plnej moci, vyslovene pre to konanie o nariadenie neodkladného opatrenia.

Dr. Gešková: Ja ešte prečítam odpoveď doktora Duditša: „V praxi obvykle akceptujeme takéto plnomocnenstvá, aj keď podľa § 92 ods. 1 CSP plnomocnenstvo sa udeľuje na určité konanie alebo úkon, čiže procesné plnomocnenstvo by malo byť udelené pre konkrétne súdne konania a nemalo by byť všeobecné. Aj podľa komentára csp strana 315, z plnej moci musí vyplývať špecifikácia sporu, v ktorom zástupca svoje oprávnenie vykonávať. Zástupca sa môže legitimovať aj tzv. všeobecným splnomocnením, ktoré ho oprávňuje na zastupovanie vo všetkých súdnych konaniach respektíve určitých druhoch sporov. Takže ak to môžem zhrnúť odpoveď je taká, že to postačuje akurát by to nemuselo postačovať v takom návrhu na neodkladné opatrenie, ktoré sa podáva po skončení konania vo veci samej.

Dr. Novotný: V príklade, čo nám bol daný, tak tam podľa mňa tá formulácia je tak široká, že zahŕňa všetko. Ja si nemyslím osobne, že prvý úkon by mala byť len žaloba a už pred tým nie; to by ste nemohli podať ani návrh na zabezpečenie dôkazu, hoci to má súvis s tou vecou celkom jasne.

Plénum: Ja sa chcem opýtať, keď je plná moc na zaplatenie 5.000 EUR a žiadne konanie ešte neprebíha, nie je to spolu so žalobou o zaplatenie 5.000 EUR a je podaný návrh na vydanie neodkladného opatrenia a ja sa pýtam, či táto plná moc na zaplatenie sa vzťahuje aj na to neodkladné opatrenie, ktorým sa eventuálne môže sledovať zaplatenie, ale nie je to konanie o zaplatenie.

Dr. Nemčeková: A ja by som odpovedala asi tak, že ak tam nevidím prepojenie medzi tým, čo tvrdím a tým návrhom a tým plnomocnenstvom, tak tam by som ja videla problém. Ak tam to prepojenie vidím, že to plnomocnenstvo má väzbu na tú vec samú, na tých 5.000 EUR, tak tam by

som asi problém nevidela. Ale to je zase ad hoc riešenie konkrétnej veci, toho konkrétneho plnomocenstva,

Dr. Gešková: Teda, ak sa tým neodkladným opatrením sleduje zabezpečenie splnenia tej pohľadávky, ktorá má byť predmetom konania vo veci samej, mohli by sme teda takú plnú moc asi akceptovať.

12. Druhy žalôb

Otázka 1 - postup súdu po podaní procesne neprípustnej žaloby:

Ust. § 137 CSP vymedzuje demonštratívne základné druhy žalôb. Niektoré žaloby už nie sú v zmysle CSP prípustné a nemožno ich prejednať ani ako inú žalobu, v § 137 CSP neuvedenú. Ide napr. o žaloby o neplatnosť právnych úkonov, pokiaľ ich osobitný predpis nepredpokladá.

Aký by mal byť správny procesný postup súdu, ak je podaná procesne neprípustná žaloba, napr. o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, záložnej zmluvy, príp. iné.

Otázky:

1. Má súd tento nedostatok odstraňovať Výzvou na odstránenie nedostatkov podľa § 129 CSP?
2. Má súd o tejto skutočnosti stranu upovedomiť pred pojednávaním alebo až na pojednávaní v rámci predbežného právneho posúdenia?
3. Môže súd postupovať aj tak, že svoj názor na procesnú neprípustnosť neuvedie?
4. Ako má postupovať súd, ak strana žalobu neupraví? Môže zasiahnuť do žalobného petitu tak, že uvedie v rozsudku výrok, ktorý je procesne prípustný, napr. petit: určenie neplatnosti záložnej zmluvy na hnutelné veci x medzi AB a CD, na výrok súdu: určenie, že záložné právo na veci x vlastníka CD v prospech záložného veriteľa AB nie je/zaniklo, nevzniklo/ nebolo platne zriadené.
5. Ide o zmenu žaloby?

Otázka 2 – postup súdu po podaní procesne neprípustnej žaloby

K ust. § 137 CSP – koncepcia zákonodarcu vyplýva jednoznačne z komentára v publikácii C. H. Beck, kde autori a zároveň tvorcovia CSP hovoria o tom, že ak ide o neprípustnú žalobu, nemá sa prejednávať. Komentár dokonca počíta s odmietnutím žaloby, ktoré úvahy nemajú dopad na platnú právnu úpravu a takúto žalobu je možné podľa ustanovení CSP len zamietnuť. V § 137 CSP slovo „najmä“ vytvára piatu kategóriu žalôb tzv. nezaraditeľných, ale pri všetkých kategóriách uvedených pod písm. a/ až d/ tohto ustanovenia musí byť súd schopný povedať, či ide o prípustnú alebo neprípustnú žalobu.

Otázky :

- 1.) Neuvažuje sa o prenesení úvah z komentára aj do právnej úpravy, napr. odmietnutím neprípustnej žaloby alebo zaradením prípustnosti žaloby medzi procesné podmienky konania (hľadisko hospodárnosti konania) ?
- 2.) Je žaloba o určenie, že dohoda o zriadení vecného bremena je absolútne neplatným právnym úkonom, ak takúto žalobu neprípúšťa osobitný právny predpis, bez ďalšieho v zmysle § 137 d/ CSP neprípustná a súd ju zamietne ?

3.) Je v súlade s princípom hospodárnosti konania, ak v prípade žaloby uvedenej v otázke 2/ žalovaný vo vyjadrení namieta, že na strane žalobcu nie je daný naliehavý právny záujem na takomto určení, v replike sa zdôvodňuje, prečo tu naliehavý právny záujem naopak existuje, v duplike sa rozvinú dôvody pre opačný záver a po pol roku po všetkých vyjadreniach na pojednávaní okresný súd žalobu zamietne, nakoľko žalobu podanú žalobcom osobitný zákon nepripúšťa v súlade s § 137 d/ CSP ?

Otázka 3 - Kumulácia určovacieho výroku a výroku na plnenie

V rámci právnej praxe sa stretávame s diskusiami na tému prípustnosti najmä určovacích žalôb. V dôsledku neschopnosti sa vyrovnáť s rekodifikovaným žalobným právom (ako vyplýva z dôvodovej správy k z.č. 279/2017 Z.z.) bola prijatá novela zákona o spotrebiteľských úveroch (zákon č. 129/2010 Z.z.), a to novela č. 279/2017 Z.z., ktorý v § 11 odst. 4 upravuje, že spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru žalobou. V prípade, ak si túto otázku rieši súd ako predbežnú, či už v konaní o žalobe veriteľa proti spotrebiteľovi o plnenie zo zmluvy alebo v žalobe spotrebiteľa voči veriteľovi o vydanie bezdôvodného obohatenia, vznikajú rôzne otázky, napr.

- Je možné pripustiť aj takýto určovací výrok na návrh spotrebiteľa, keďže tento určovací nárok je vlastne obsiahnutý už vo výroku o plnenie?

- Keďže ide o novelu zákona o spotrebiteľských úveroch, predpokladá sa teda len možnosť žalovať neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere a netýka sa to iných spotrebiteľských zmlúv, ktoré nie sú úvermi ?

Otázka 4 – žaloba o neplatnosť právnych úkonov v rozhodovacej praxi súdov

K ust. § 137 ods. 1 písm. c/a d/ CSP: V praxi sa naďalej vyskytujú žaloby o neplatnosť právnych úkonov a aj súdne rozhodnutia, ktoré pozitívne určujú neplatnosť napríklad kúpnej zmluvy, neplatnosť zmluvy o záložnom práve, neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a podobne. Z praxe vyplýva presvedčenie, že v určitých prípadoch je na mieste žalovať a aj priznať určovací nárok na neplatnosť právneho úkonu, súdne rozhodnutie neplatnosti zmluvy predpokladá i § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, vid' i NS SR 6Cdo 137/2017 z 21.6. 2018, KS TN 27Co 234/2018 z 29.11. 2018, podľa ktorého „za jeden z právnych prostriedkov ochrany porušených práv považuje súdna prax určovaciu žalobu a tiež v tomto zmysle aj žalobu o neplatnosť právneho úkonu. Pri hodnotení naliehavého právneho záujmu nemožno nevziať do úvahy možnosť reálneho prístupu na súd za účelom poskytnutia požadovanej súdnej ochrany so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Pri skúmaní podmienok z hľadiska ust. § 137 CSP, umožňujúcich riešenie práva, resp. právneho vzťahu súdnym rozhodnutím, je preto potrebné vychádzať z toho, či navrhované rozhodnutie predstavuje odstránenie spornosti z právneho vzťahu s konkrétnym žalovaným. V posudzovanej veci vezmúc do úvahy okolnosti prípadu, ako aj dôvod, majúci za následok absolútnu neplatnosť zmluvy, s prihliadnutím na to, že v konkrétnostiach skutkových okolností vo vzťahu k žalovanému reálne neprichádza do úvahy iný druh žaloby umožňujúci žalobkyni dosiahnuť vyriešenie spornosti ňou tvrdenej skutočnosti vo vzťahu medzi nimi a v tomto smere tak

na jej strane nastoliť v požadovanom smere istotu, odvolací súd zastáva názor, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe na strane žalobkyne je daný a odvolacia námietka žalovaného v tomto smere nedôvodná“.

Dr. Gešková: Vstupujeme do témy notorickej a známej z týchto diskusných fór, ktorá stále rezonuje a zrejme je problémová a to sú druhy žalôb. Máme k tejto téme niekoľko otázok, takže začneme otázkou 1, ktorá sa týka postupu súdu po podaní procesne neprípustnej žaloby. Vieme, že § 137 vymedzuje demonštratívne rôzne druhy žalôb a v zásade písmenko d.) aj podľa komentára by malo obmedzovať žaloby o neplatnosť právnych úkonov pokiaľ ich osobitný predpis nepredpokladá. V súvislosti s tým sú položené nasledovné otázky. Môžeme ísť jednu po druhej a postupne si ich zodpovedať.

Prvá otázka, má súd tento nedostatok, tzn., ak sa podá procesne neprípustná žaloba odstraňovať výzvou na odstránenie nedostatkov podľa § 129 CSP? Ja môžem rovno prečítať vyjadrenie od doktora Duditša. Doktor Duditš píše: „Áno, ale následkom nemá byť odmietnutie podania, ale zamietnutie žaloby.“ Takže to je za Košice, takýto postup.

Dr. Novotný: Ja sa chcem trochu demagogicky opýtať publika. Prosím vás, mali ste niekto z vás niekedy v živote nejaké reálne problémy so žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu? Teraz nemyslím meritórne problémy, napr. že to bola ťažká vec. Mali ste s tým nejaký problém, že sa niekto domáhal takého určenia? Ja som v živote nemal osobne s tým problém. Ak sa domáhal niekto takého určenia, tak sme to prejednali, buď tam bola nepravosť alebo tam nebola, buď to bolo neplatné alebo to nebolo ale an sich (samo osebe) tie žaloby podľa môjho názoru v praxi nikomu nevadili. A vadia akurát komentáru k CSP. Otázka stojí či by sme sa nemohli nejakým spôsobom aj my tu odosobniť od toho komentára a povedať si napr. to, čo aj Najvyšší súd vyjadril aspoň čo som pozeral minimálne v nejakých dvoch rozhodnutiach, kde Najvyšší súd povedal, že žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu sa podľa ustálenej praxe považujú za žaloby o určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie podľa § 80 písm. c) OSP. A proste pokračovať v tejto praxi naďalej. Ja osobne v tom naozaj nevidím nejakú pridanú hodnotu v tom, že na každom tomto seminári riešime siahodlhé hodiny túto otázku, ktorá v podstate nemá riešenie, pretože jednoducho nikto z nás nepríde na to, akým spôsobom vlastne to korektne vyriešiť. A sú situácie naozaj reálne, určite mi to snád' potvrdí niekto z vás z praxe, že jednoducho tá žaloba o neplatnosť toho právneho úkonu jednoducho má zmysel nejaký. Otázka stojí, prečo silou mocou hľadať cestu cez Košice alebo proste škrabať sa okolo celej hlavy, keď jednoducho môžeme pokračovať v judikatúre, ktorá tu je a ktorá jednoducho nespôsobovala doteraz zásadnejší problém. Proste zbytočné žaloby sme eliminovali cez naliehavý právny záujem.

A to, či to odstraňovať alebo neodstraňovať, z môjho pohľadu ja si myslím, že aj formulácia nie je šťastná podľa mňa tá žaloba nie je procesne neprípustná ako žaloba; ono procesne neprípustný je ten žalobný návrh, to určenie a to znamená, že to nie je procesná vada v zmysle vada podania, ale jednoducho sa žalobca domáha niečoho na, čo nemá nárok. Čiže v dôsledku má byť zamietnutie, nie odmietnutie žaloby pretože tá žaloba je úplne jasná; ja viem, čo chce a viem prečo to chce. Jediným problémom je, že na to nemá nárok jednoducho. Tak nemá nárok na to,

aby mu súd toto rozsudkom vyslovil, no tak mu tú žalobu zamietne a z toho dôvodu aspoň podľa môjho názoru nie je možné ani len vyzývať na odstránenie väd, pretože neviem si celkom dobre predstaviť, na akú vadu by sme vy vyzývali. Jednoducho, tam ten petit je jasný a určitý a akurát, že zákon ho nepripúšťa. Ja sa môžem petitom domáhať určenia aj toho, že dnes je pondelok. Je to nezmysel, ale nikto ma nebude vyzývať, že odstráňte vadu, lebo tá vada v ničom nespočíva. Tam je úplne jasné čo chcem, len je to nezmysel. Z tohto dôvodu naozaj nevidím dôvod ani len vyzývať, nevidím ani len dôvod odmietat' z tohto prípadu podanie. Jednoducho v rámci predbežného právneho posúdenia treba jednoducho jasne povedať, že podľa môjho názoru na takéto určenie nemáte právo, lebo... dôvod si doplňte podľa konkrétnej veci a jednoducho vašu žalobu pokiaľ nepreukážete naliehavý právny záujem alebo mi nepreukážete také okolnosti, z ktorých vyplýva, že sa môžete takéhoto určenia domáhať, tak takúto žalobu zamietnem.

Dr. Hanusková: Ja by som ešte chcela doplniť, že podstatné je, aby sme sledovali obsah podania a obsah tej žaloby. Čiže my na základe toho, čo vlastne chce ten žalobca dosiahnuť tým svojim návrhom alebo tou žalobou, pretože on naozaj v tých skutkových okolnostiach opísania tej žaloby môže uvádzať niečo iné a v tom petite uviesť niečo iné, čiže tam by naozaj mohlo dôjsť k rozporu medzi obsahom tej žaloby a tým petitom a v takom prípade zrejme by bolo nevyhnutné odstraňovať tieto rozpory a ujasniť si, čo vlastne to žalobou chce dosiahnuť a prioritou pre súd by malo byť to, aby sa predchádzalo množeniu sporov nie to, aby sa a priori tie žaloby zamietali.

Dr. Gešková: Mám ešte takú podotázku - je teda žaloba o neplatnosť právnych úkonov žaloba podľa písm. d)?

Dr. Novotný: A ľahšiu nemáte? Ja si myslím, že na základe tých rozhodnutí ja som dohľadal dve 1 CDO 187 2016 a 6 CDO 30/2018. Kde sa naznačuje v dôvodoch práve to, že jednoducho takáto žaloba je osobitným typom žaloby podľa starého § 80 písm. c) hovorí o tom napr. aj komentár k OSP od roku 1950 ďalej to hovorili komentáre jasne, že je to osobitná formulácie žaloby o určenie, že tu právo alebo právny vzťah je alebo nie. Ono je to len formulované inak, že ten právny úkon je neplatný. Ale podľa mňa zmyslom toho naozaj je určiť, že tie práva z toho právneho úkonu proste nevznikli. Ale samozrejme čo sa týka tej povinnosti je to komplikovanejšie formulovať takto než to formulovať že to je neplatné. Čiže ja by som povedal, že to podľa mňa písm. c) je. A to d) je podľa mojej mienky zahŕňa vyslovene žaloby ktorých predmetom nie je nič iné než právne zakvalifikovanie nejakého skutkového deja. Ako príklad je žaloba o určenie, že určitý úraz je pracovným úrazom. To je čisto právne zakvalifikovane skutku. Stal sa nejaký úraz, niekto si zlomil nohu. Teraz ide o to, že tento úraz nie je fakticitou, že si niekto nohu zlomil, ale že je aj skutočnosťou právnou teda, že je pracovným úrazom. A takýchto žalôb je podľa mňa aj v právnom poriadku minimum reálne a naozaj ide o to, že aby ju pripustil osobitný predpis.

Dr. Gešková: Ono vlastne, to čo hovoríte svojím spôsobom potvrdzuje aj jedno rozhodnutie českého Najvyššieho súdu z 23. 3. 2017 sp. zn. 30 Cdo 4101/2016 kde sa možno dočítať, že žalobná formulácia aby bolo určené, že označená kúpna zmluva je, či nie je neplatná nepredstavujú určenie právnej skutočnosti, lebo kúpna zmluva je v podstate vyjadrením existencie právneho vzťahu, ktorý bol založený dvoj alebo viacstranným právnym úkonom, teda

vyjadruje obsah práv a povinností v dôsledku učiného právneho úkonu. V tomto ponímaní teda kúpna zmluva predstavuje akúsi skratku, resp. vyjadrenie právneho vzťahu, takže požiadavke § 80 OSŘ dáme zadosť jednak pri formulácii na určenie (ne)platnosti kúpnej zmluvy, tak pri formulácii znejúcej na určenie (ne)existencie právneho vzťahu založeného kúpnu zmluvou.

Ja som si pozerala aj českú literatúru, judikatúru, oni v zásade nemajú také obmedzenie ako máme my v písmenku d), i keď teraz sme si povedali, že písmenko d) nemusí byť tým obmedzením a napriek tomu aj v tej českej praxi Najvyššieho súdu v ostatnom čase naozaj tiež existujú nezhody, dávam do pozornosti nasledovné rozhodnutia:

R 68/2001 (22 Cdo 2147/99): *Lze-li žalovat o určení práva nebo právního vztahu, není dán naléhavý právní zájem na určení neplatnosti smlouvy, jež se tohoto práva nebo právního vztahu týká (§ 80 písm. c/ o.s.ř.).*

28 Cdo 2908/2016: *Jestliže právní otázka (platnost smlouvy), o níž má být rozhodnuto určovacím výrokem, má povahu předběžné otázky ve vztahu k existenci práva nebo právního vztahu, není dán naléhavý právní zájem na určení této předběžné otázky, lze-li žalovat přímo na určení existence práva nebo právního vztahu.*

I.ÚS 1440/14: *Ústavní soud dospěl k závěru, že obecné soudy vyložily naléhavý právní zájem na požadovaném určení neplatnosti smlouvy v rozporu se smyslem a účelem tohoto zákonného požadavku, a zasáhly tak do práv stěžovatelů na přístup k soudu. Míra zásahu obecných soudů do práva na přístup k soudu neodpovídala legitimnímu cíli sledovanému zákonem zakotveným požadavkem naléhavého právního zájmu u určovací žaloby. Žaloba o určení neplatnosti smlouvy zde plní požadovanou preventivní funkci; rozhodnutí o ní je objektivně způsobilé eliminovat nejisté postavení žalobce a předejít případným budoucím sporům. Zásah obecných soudů do ústavně zaručeného práva stěžovatelů na přístup k soudu proto Ústavní soud neshledal přiměřeným.*

Teda je to vlastne téma ako keby večná.

Dr. Kišová: Ja by sa možno pár poznámok za prvostupňové súdy. Bála by som sa možno označiť žalobu o neplatnosť právneho úkonu ako procesne neprípustnú žalobu alebo teda opatrne by sa s tým narábala. Dôkazom toho je, že stále máme na svete a vydávajú sa rozsudky o neplatnosť právnych úkonov, neplatnosť kúpnych zmlúv, a to nielen v spotrebiteľských veciach. Máme bohatú judikatúru na vyhodnotenie naliehavého právneho záujmu podľa OSP, ja si myslím, keď si sudca riadne odôvodní existenciu naliehavého právneho záujmu aj za terajšej úpravy v konkrétnej veci, že obstojí tá žaloba a viacej sa mi to tiež prikláňa k tomu písm. c) ako k písm. d), lebo skutočne niekedy v praxi tie situácie sú také, že je tam vysslovene namieste žalovať a aj rozhodnúť o neplatnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy a nie žalovať trebárs určenie vlastníckeho práva alebo iné právo. Ja si myslím, že pokiaľ si to sudca riadne odôvodní, je možné to považovať aj za prípustnú žalobu.

Dr. Bajánková: Ale ešte nezabúdajme na tú skutočnosť, že ten § 137 obsahuje demonštratívny výpočet druhov žalôb, takže bez ohľadu na a) až d) *a priori* sa nedá vylúčiť nejaká žaloba trebárs aj o neplatnosť právneho úkonu, aj keď to nespadá pod a) až d) pokiaľ z obsahových náležitostí

žaloby nám vyplýva, že jednoducho to, čo žalujem, iným spôsobom žalovať ani nemôžem. Čiže je to skutočne individuálne a asi túto debatu neuzavrieme nejakým návodom jednoznačným, toto áno a toto nie a určite nie z tej pozície, že takéto žaloby sú neprípustné. Jednoducho nevieme odhadnúť vopred, čo je a čo nie je prípustné, lebo to závisí vždy do okolností konkrétneho prípadu.

Dr. Gešková: Dobré tak tú otázku rozviním trochu ďalej tým smerom, že ak sa podá žaloba o neplatnosť právneho úkonu zrejme mi z tých odpovedí alebo z názorov vyplynulo, že je relevantné a najpodstatnejšie riešiť otázku naliehavého právneho záujmu, to znamená nejakej užitočnosti, potrebnosti toho výroku, toho rozsudku. V akom štádiu konania bude súd informovať stranu o nedostatku naliehavého právneho záujmu?

DR. Novotný: Pri predbežnom prejednaní, lebo je to otázka meritórna, to nie je otázka procesná. V rámci predbežného právneho posúdenia.

Dr. Gešková: Otázka číslo 3 v rámci tejto otázky, tzn. v rámci otázky druhu žalôb, a to je kumulácia určovacieho výroku a výroku na plnenie. Opäť otázka už zaznela na niektorých fórach, ale predsa len, aby sme si to nejako ujasnili máme tu novelu zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý v § 11 ods. 4 upravuje, že spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bez poplatkovosti spotrebiteľského úveru žalobou. V prípade, ak si túto otázku rieši súd ako predbežnú vznikajú rôzne otázky. Je možné pripustiť aj takýto určovací výrok na návrh spotrebiteľa, keďže tento určovací výrok je vlastne obsiahnutý už vo výroku o plnenie. To znamená tá otázka smeruje k tomu, ak máme napr. žalobu o určenie a paralelne sa domáham súbežne aj o vydanie výroku na plnenie a vieme, že výrok o plnenie v sebe kumuluje alebo konzumuje ten určovací výrok, ale pripúšťa nám ho ten osobitný predpis to znamená môže súd vydať súbežne vedľa seba obidva výroky?

Dr. Hanusková: Ja si myslím, že áno, že obstoja tieto výroky vedľa seba práve preto, že k jednému z nich smeruje ten právny predpis a druhý je vlastne právnym následkom toho prvého výroku. Nemyslím si, že sa to vylučuje. Viem si to predstaviť, že by oba tieto výroky stáli pri sebe a nevylučujem ani taký postup, že by okresný súd medzitýmnym rozsudkom napr. rozhodol o tom, že úver je bezúročný a bez poplatkov a následne rozhodol o výške plnenia, ktoré vyplýva z tých záverov.

Dr. Gešková: Možno aj ten medzitýmny rozsudok by bol taký ako keby procesne schodnejší, najmä z pohľadu teórie, podľa ktorej nie je možné rozhodnúť o určení, ak je možné žalovať na plnenie a ten medzitýmny rozsudok je také celkom dobré riešenie.

Keďže ide o novelu zákona o spotrebiteľských úveroch predpokladá sa teda len možnosť žalovať neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere a netýka sa to iných spotrebiteľských zmlúv, ktoré nie sú úvermi? Ja možno načrtnem odpoveď doktora Duditša, podľa ktorého sa to netýka iných spotrebiteľských zmlúv, otázka, ale je, či prípustnosť žalôb o neplatnosť iných spotrebiteľských zmlúv nemožno vyvodiť z ustanovenia § 3 ods. 3 zákona 250/2007 o ochrane spotrebiteľa. „každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.“

Dr. Bajánková: V tejto súvislosti uvidíme ako dopadne kolégium, ktoré máme začiatkom budúceho mesiaca, kde je právna veta teda pomerne čerstvé rozhodnutie, ktorou právnou vetou sa na to svojim spôsobom reaguje, kde sa chce povedať, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je určovacou žalobou v zmysle 137 c), že ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch. A je tu práve odkaz aj na 3 ods. 5 zákona 250/2007. V prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Čiže som zvedavá ako dopadne kolégium k tomuto rozhodnutiu, je prvé ktoré má za ambíciu povedať, že ide o osobitný druh žalôb, kde je tam záštitou ochrana spotrebiteľa, tzn., že pokiaľ sa spotrebiteľ v záujme svojej ochrany domáha aj nejakou určovacou žalobou určovacou teraz majme na mysli, že žiada o určenie nejakého práva alebo právneho vzťahu, tak v tomto smere, že ide o žaloby svojho druhu. Počkáme si teda na kolégium a potom do zápisnice aj uvedieme, že ako to dopadlo.

(pozn. išlo o rozhodnutie NS SR, sp. zn. 6Cdo 127/2017 a nebolo prijaté na zverejnenie do Zbierky stanovísk a rozhodnutí)

13. Určitosť výroku pri určení počiatku splatnosti úrokov z omeškania

Je určitý petit (nie výrok súdu), kde je počiatok lehoty na platenie úroku z omeškania uvedený nasledovne:

Žalovaný je povinný zaplatiť sumu vo výške 500,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z dlžnej sumy odo dňa jej splatnosti.

Otázky:

- 1. Je posudzovanie splatnosti otázka právneho posúdenia, ktorá môže byť ponechaná na súd?**
- 2. Môže súd vyzvať stranu na odstránenie tejto vady?**
- 3. Ako postupovať, ak strana tento nedostatok neodstráni?**

Dr. Gešková: Určitosť výroku pri určení počiatku splatnosti úrokov z omeškania, tzn. je otázka, či je to vec právneho posúdenia a môže byť ponechaná na súd alebo budete teda trvať na tom, aby žalobca označil ten dátum. Ono to možno môže byť sporné, pretože ten nárok môže byť vyplývať zo zmluvy, ale tak isto aj napr. z bezdôvodného obohatenia a závisí od toho ako súd vyhodnotí ten nárok a od toho sa môže odvíjať potom aj tá splatnosť takže možno aj preto to žalobca ponecháva na súd.

Dr. Hanusková: Tam je dôležité, ak som to dobre pochopila najmä tie skutkové okolnosti toho daného prípadu to, čo ste uviedli práve na začiatku, lebo naozaj tá splatnosť môže byť dojednaná v zmluve môže byť už obsahom žaloby alebo mohla byť ponechaná na vôli dlžníka, čiže môže súd určiť, či je v súlade s dobrými mravmi atď., ale v každom prípade mám za to, že ten petit je neurčitý, treba nejakým spôsobom odstraňovať vady tejto žaloby buď teda dotazovaním sa na rozhodné skutočnosti ohľadne týchto vecí, ak teda v žalobe uvedené nie sú.

Dr. Gešková: A keby boli v žalobe uvedené tie rozhodné skutočnosti, len otázka právneho posúdenia, či je splatnosť dohodnutá v pôžičke, ale ak je pôžička neplatná odo dňa výzvy na vydanie bezdôvodného obohatenia a toto či to bude jedno alebo druhé je otázka právneho posúdenia tak, že všetky skutkové okolnosti by boli dané, napríklad.

Dr. Hanusková: Musí to byť uvedené v návrhu, pretože ten žalobca si musí určiť od ktorého dňa splatnosti považuje a potom súd určí, či je to správne alebo nie, ale v návrhu by to malo byť.

Dr. Majerník: Prikláňam sa k názoru, že ten návrh by mal byť z hľadiska požiadavky určitosti tak zafinovaný, aby bolo zrejmé, od ktorého dátumu žalobca ten nárok na úroky z omeškania chce. Vadí mi trošku aj ten termín „odo dňa splatnosti“, predsa ten dlžník sa dostáva do omeškania až nasledujúcim dňom po tom, kedy mala byť pohľadávka plnená. Takže aj toto z môjho pohľadu je také veľmi určité, ale z hľadiska toho žalobného petitu, ktorý navrhuje ten, kto chce prisúdiť tento nárok mal by pomenovať presne aj označením dátumu kedy, od ktorého dátumu ten úrok z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky žiada. Má to v neposlednom rade význam aj na posúdenie úspechu v konaní. Takže môj názor na to je, aby súd vyvinul úsilie na to, aby ten nedostatok v tej určitosti žaloby odstraňoval vo vzťahu ku tomu žalobcovi a ak ho neodstráni, tak má smolu, nedá sa tento žalobný návrh v tejto časti ani prejednávať.

Dr. Gešková: Dobre, tzn. potom v tej časti sa odmietne žaloba.

Dr. Majerník: Áno.

Dr. Nemčeková: Ja by som ešte nesúhlasila celkom s tým, že otázka splatnosti je iba otázkou právneho posúdenia, pretože to je otázka vždy skutková a tá sa musí preukázať. Treba zo strany žalobcu, aby uviedol konkrétny dátum, lebo on má povinnosť tvrdenia, to je aj v rámci povinnosti tvrdenia aby jeho naformulovaný Petit spĺňal aj potom nároky na taký výrok rozsudku, ktorý je nielen dostatočne určitý, ale hlavne vykonateľný, tam sa smeruje ku výroku na plnenie k jeho vykonateľnosti takto formulovaný Petit nie je vykonateľný. A pokiaľ by to teda v tej časti neupresnil, nechal to tak, tak by sa mohlo konať v tej časti, ktorá je určitá, to je o istinu, ale v časti výroku by sa to vlastne malo odmietnuť.

Dr. Gešková: To znamená, ak to možno sumarizovať, takto daný petit nie je dostatočne určitý, túto vadu možno odstrániť výzvou na odstránenie vady, ak sa neodstráni v tejto časti úrokov je potrebné žalobu odmietnuť a prejednať len tú časť, ktorá je dostatočne jasne v petite identifikovaná.

14. Zmena žaloby

Situácia 1:

Dňa xxx 2017 bola podaná žaloba na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia. Dôvodom je skutočnosť, že valné zhromaždenie nebolo zvolané platne, v dôsledku čoho sa jeden spoločník valného zhromaždenia nezúčastnil a ani by nikdy neodsúhlasil odvolanie seba z funkcie konateľ'a. V dôsledku tohto VZ ostal konateľ'om iba druhý konateľ' - XY.

Dňa xxx 2018 sa konalo ďalšie VZ tejto spoločnosti, na ktorom došlo k schváleniu zlúčenia tejto spoločnosti s inou spoločnosť'ou. Spoločník, ktorý opäť nebol pozvaný na VZ sa chce

dovolať určenia neplatnosti AJ uznesení schválených na tomto druhom VZ (nebol pozvaný druhý spoločník, nerozhodlo sa 2/3 väčšinou).

Žalobca (opomenutý/nepozvaný spoločník) chce, aby aj druhú žalobu prejednal ten istý sudca, keďže skutkový základ druhej žaloby je totožný so skutkovým stavom v prvej žalobe.

Má podať druhú žalobu a požiadať o spojenie vecí? Má ju podať k sp. zn. prvého konania a požiadať o spojenie vecí? Ide o vec vhodnú na spojenie? Alebo je prípustný Návrh na zmenu žaloby?

Dr. Zajacová: Podľa mňa to nie je zmena žaloby, to sú dva nároky, ktoré môžu byť buď samostatne, ak chce tak žalovať alebo potom už ak sa jedná o totožných účastníkov, tak môže to dať ako rozšírenie tej pôvodnej žaloby o nový petit, veď to sa bežne pripúšťa, že okrem jedného nároku chcem ešte ďalšie, takže to vôbec nie je zmena žaloby. To je len rozšírenie návrhu, ak teda chcem, teda to riešiť tým spôsobom, že v jednom konaní, ale môžem dať aj samostatne.

Dr. Vekony: Ono sa to v teórii označuje ako kumulácia žalobných nárokov. Nie je to zmena tej pôvodnej žaloby.

Dr. Novotný: Čiste technicky, aby sme si to ujasnili § 140 ods. 1 hovorí, že zmenou žaloby je uplatnenie nového práva, že procesne je to zmena žaloby, ale nie je to zmena žaloby v tom zmysle, že namiesto niečo chcem niečo iné, je to rozšírenie žaloby. Ale tam môže byť problematické pri tých valných zhromaždeniach, čo sa stane v tej situácii, že vám tú zmenu žaloby nepripustí a uplynie vám trojmesačná lehota.

Dr. Gešková: Ale uplatnením toho nároku sa prerušuje plynutie.

Dr. Novotný: Ale on vám ju nepripustí a vy ju musíte podať nanovo. Tak bude to platiť alebo nie?

Dr. Gešková: Myslíte, že by to nebolo riadne pokračovanie v konaní? Myslím, že od uplatnenia nového nároku až do príp. rozhodnutia o zmene (alebo vylúčenie veci) lehota neuplynie. Myslíte, že by to nebolo riadne pokračovanie v konaní (§112 OZ)?

Dr. Novotný: Zákon hovorí, že do troch mesiacov sa musí napadnúť od konania valného zhromaždenia, no ja to môžem uplatniť aj formu zmeny žaloby, v nejakom konaní, ale keď mi ju nepripustí a následne musím podať novú žalobu tak sa to považuje za pokračovanie toho pôvodného alebo je to nová žaloba podaná po lehote?

Dr. Hanusková: Ja aby som do toho vstúpila asi tým spôsobom, že ak podám návrh na rozšírenie žaloby v rámci ktorého výroku sa domáham neplatnosti valného zhromaždenia, považujem to za riadne pokračovanie, čiže ja by som tieto účinky ponechala, pretože petit je tam, že sa domáham neplatnosti už to, že súd mi pripustí zmenu žaloby alebo nie, to už je na súde automaticky by som ale túto lehotu nezapočítavala do premlčania, druhá vec je, že ak by mi teda súd zamietol ten návrh, tak by som podala novú žalobu, samozrejme by som požiadala o spojenie vecí, ale mne sa javí skôr taký logickejší ten prístup rozšírenia žaloby, teda zmeny žaloby. Ja to považujem za zmenu žaloby, to rozšírenie, pretože z tých skutkových okolností vyplýva, že to kvázi podľa žalobcu tvrdeného protiprávne konanie toho žalovaného kvázi ako keby pokračovalo, že začalo to

tým, že aj pri tom valnom zhromaždení nebol platne predvolaný ani pri tom ďalšom, čiže aj skutkovo tu vidím nejaký ten súvis na to, aby sa to prejednálo v jednom konaní, ja by som bola za pripustenie zmeny žaloby, ale teda je na súde, ale skôr asi tento prostriedok, keď nie a došlo by teda k tej situácii, že by mi to súd nepripustil, tak by som podala novú žalobu a žiadala o spojenie.

Dr. Novotný: Podľa mňa to nie je vhodné spojenie. Ono to vyzerá ako, že to je to isté, ale je to niečo úplne iné. To sú dve samostatné valné zhromaždenie, tam sa inak posielali pozvánky zrejme, nevieme skutkový stav, ale išlo o úplne iné dátumy mohlo ísť o úplne iný spôsob, ono to vyzerá navonok, ale to je rovnako ako keby ste povedali, že spojíte dve žaloby, že vodič A a vodič B nabúra na tom istom úseku cesty do toho istého miesta akože áno je to to isté miesto, ale inak sa to všetkým líši, čiže ja tiež tu nevidím dôvod na spájanie a to, že niekto chce, aby to prejednal ten istý sudca, to by som ani nahlas radšej nehovoril, lebo to je snáď na hranici trestného činu.

Dr. Hanusková: Možno tu potom ešte vyvstáva otázka tej pasívnej legitímácie, pretože ak som pochopila došlo tam k zlúčeniu tejto spoločnosti s inou spoločnosťou, čiže zrejme aj tam by bola otázka, či nedošlo k zániku toho prvého žalovaného týmto ďalším valným zhromaždením, ja len by som chcela poukázať na tú skutočnosť, že pri tej prvej neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia on tvrdí, že nebolo platne zvolané, a že v dôsledku toho došlo k tomu, že bol odvolaný z funkcie konateľa a tým vlastne sa mení aj jeho postavenie vo vzťahu k žalovaniu neplatnosti toho ďalšieho valného zhromaždenia, pretože v prípade takto posudzovanej žaloby o neplatnosť valného zhromaždenia, ktorá nie je žalobou v zmysle § 137 c) to by som ešte chcela tiež doplniť, ale samostatnou žalobou, ktorá vyplýva z Obchodného zákonníka sa mení aj postavenie toho, kto môže podať žalobu o neplatnosť toho valného zhromaždenia. Takže tam sa menia aj tie okolnosti pre tú ďalšiu neplatnosť valného zhromaždenia, ktorá vyplýva vlastne z toho prvého uznesenia, preto som ja videla to prepojenie.

Plénum KS BB (Dr. Dibdiaková): Súhlasím s pani doktorkou, akurát si myslím, že najskôr treba rozhodnúť prvú vec právoplatne a až podľa toho či bude úspešný alebo nie, či sa mu priznajú tie práva či bude vyhlásené rozhodnutie za neplatné alebo nebude, podľa toho si môže uplatňovať tie ďalšie práva, pretože to závisí druhé rozhodnutie na tom prvom. Ak to podá súbežne, tak môže sa prerušiť, ale sa vždy musí počkať na to prvé rozhodnutie, lebo tam je to aj otázka aktívnej legitímácie.

Dr. Hanusková: Práve preto som videla tamto prepojenie, že ten súd by to rozhodol najprv to jedno rozhodnutie a potom to ďalšie. Lebo od toho sa odvíjajú tie otázky aj to prepojenie toho skutkového stavu v súvislosti aj na nadväznosť tej aktívnej legitímácie.

Dr. Majerník: Ja by som skúsil tiež názor povedať v tejto súvislosti, nechcem riešiť tú konkrétnu situáciu, ktorá tu je, ale bavíme sa o tom, čo je vlastne zmena žaloby cez aplikáciu ustanovenia § 140 ods. 1 a ods. 2 CSP. Ak ideme modelovať situáciu v súvislosti s valným zhromaždením nejakej spoločnosti, ak je na jednom valnom zhromaždení prijatých niekoľko uznesení tohto orgánu spoločnosti a je podaná žaloba len vo vzťahu k jednému uzneseniu, ktoré bolo prijaté na tomto valnom zhromaždení a následne si ten žalobca rozmyslí a povie, že chcem žalovať aj iné

uznesenie je to každopádne zmena žaloby, pretože napáda ďalšie iné uznesenie než predtým napadol, to je jedna skutočnosť, ktorá sa viaže na to, čo je zmenou žaloby a tá druhá situácia, ktorú by som chcel v tejto súvislosti. Vrátim sa k tomu jednému uzneseniu zase idem namodelovať situáciu. Ten žalobca namieta to, že valné zhromaždenie nebolo zvolané v súvislosti s pravidlami zvolávania valného zhromaždenia, toto uplatní ako žalobný dôvod, pre ktorý chce určiť neplatnosť. Následne v priebehu konania povie, že to uznesenie chcem napadnúť aj z iných dôvodov, pretože toto odporuje pravidlám, ktoré sú uvedené napr. pri rozdeľovaní zisku, tak toto je iné skutkové zdôvodnenie žaloby a podľa môjho názoru je to zmena, ktorú má na mysli ustanovenie § 140 ods. 2 CSP a v oboch týchto prípadoch, ktoré som hovoril, je potrebné, aby súd rozhodoval o tom, či takúto zmenu pripustí alebo nepripustí. Na túto argumentáciu myslím si, že je aj judikát Najvyššieho súdu nejaký, ktorý je použiteľný ja som si ho poznamenal 29 Odo 71/2001.

Dr. Hanusková: Ja by som k tej zmene žaloby ešte doplnila, že podstatným je, ak rozhoduje súd o tom či ju pripustí alebo nie či výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom aj na konanie o zmenenej žalobe, čiže záleží aj v akom štádiu to konanie už bežalo, a či môže byť podkladom preto ďalšie.

Dr. Nemčeková: Ja by som mala ešte jednu poznámku ja súhlasím s pani doktorkou Dibdiakovou, že je vhodné a vlastne nutné najprv vyriešiť ten prvý výrok alebo tú prvú kauzu, pretože je rozdiel či žaluje napr. pre vady zvolania valného zhromaždenia konateľ alebo bývalý konateľ. Ak žaluje konateľ, tak má právo namietať, že nebol pozvaný alebo ak ide o spoločníka, že nebol pozvaný, ale v inom postavení môže byť už po uzavretí toho prvého valného zhromaždenia. Takže tu je treba právoplatne vlastne ustáliť aj ten osobný substrát právnickej osoby v čase zvolania toho druhého valného zhromaždenia.

Dr. Gešková: Tu sa to asi nehodí na spojenie vôbec však? Tie skutkové okolnosti sú relevantné, asi by sme ich mali poznať hlbšie.

Dr. Nemčeková: Tu je otázka, akým spôsobom sa dopracuje súd k hmotnoprávnemu riešeniu, čo v zásade závisí od tých skutkových okolností a to ako to vymedzí čo, vlastne bolo k momentu zvolávania a teda konania toho valného zhromaždenia prijímania týchto tvrdených neplatných uznesení. Nie je vylúčené ani rozšírenie žaloby, to proces pripúšťa, ale či je to vhodné v tej veci to musí naozaj posúdiť len konajúci súd. Z mojej skúsenosti si ani nepamätám takéto konanie, vždy sa každé to valné zhromaždenie alebo tá neplatnosť valného riešila vždy samostatne. Lebo tam je rozhodný okamih právoplatnosti takého rozhodnutia alebo až právoplatnosťou rozhodnutia o tom, že je valné zhromaždenie neplatné nastávajú účinky neplatnosti, dovedy sa považuje za platné.

Dr. Gešková: To znamená vo všeobecnosti asi vec nie vhodná na prejednanie v jednom konaní a teda ak sa aj uplatní nová, či už zmenou alebo novou žalobou, tak vylúčiť na samostatné konania rozhodnúť až po právoplatnosti prvej žaloby.

Situácia 2:

Skutkový stav veci:

V konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia odvolací súd v konečnom rozhodnutí (v poradí druhom) zmenil rozhodnutie okresného súdu a žalobu zamietol na základe toho, že:

- v poradí prvým rozsudkom prvej inštancie bola žaloba zamietnutá, lebo z dokazovania vyplynulo, že odstúpenie od zmluvy zo dňa....nebolo urobené oprávnenou osobou, k riadnemu odstúpeniu teda nedošlo a nie sú splnené podmienky pre vznik bezdôvodného obohatenia (konanie začalo za účinnosti OSP)
- v priebehu odvolacieho konania žalobca zmenil skutkový stav tým, že opakovane odstúpil od zmluvy, a to odstúpením od zmluvy zo dňa....Odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil prvej inštancii na ďalšie konanie
- prvá inštancia druhým rozsudkom (už podľa nového procesného predpisu) žalobe vyhovel, pretože boli splnené podmienky na odstúpenie, k odstúpeniu zo dňa....došlo platne a účastníci zmluvného vzťahu si tak mali vrátiť vzájomné plnenia resp. vydať bezdôvodné obohatenie
- odvolací súd pri druhom svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že zmenou skutkových okolností došlo fakticky aj k zmene žaloby a jedine ak by súd takúto zmenu pripustil, mohol by k nej aj po skutkovej stránke prihliadať – inak musí odvolací súd posudzovať žalobu podľa pôvodných skutkových okolností a preto rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol.

Je zrejmé, že žalobca odvodzoval svoj nárok od odstúpenia od zmluvy. Právny dôvod nároku, a to vydanie bezdôvodného obohatenia sa nezmenil. Skutkové okolnosti sa zmenili v tom, že pôvodné odstúpenie od zmluvy nebolo súdom uznané a žalobca platne odstúpil až dodatočne, z čoho vyplýva, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vyvodzoval z odstúpenia zo dňa... a nie z odstúpenia zo dňa...

Otázky:

a.) Do akej miery má súd považovať zmenu skutkových okolností, z ktorých žaloba vychádza, za zmenu žaloby podľa 140 ods. 2 CSP (keď zákon hovorí o podstatnej zmene)?

b.) Ako by mal znieť (návrh) výrok o zmene žaloby? V popisovanom prípade okresný súd navrhuje znenie: „súd pripúšťa zmenu žaloby tak, že vydanie bezdôvodného obohatenia si žalobca uplatňuje na základe odstúpenia od zmluvy zo dňa ...“?

Dr. Majerník: Vychádzajme z toho, že zmena žaloby je v podstate dispozičným oprávnením toho žalobcu, ktorý uplatnil určitý nárok na súde. Pôvodne OSP v § 79 aj teraz CSP ustanovenie myslím 132 zdôrazňuje to, že v žalobe je povinný žalobca popísať rozhodujúci skutkový stav, od ktorého odvádza uplatňovaný nárok. Tu je situácia, kedy ten žalobca odvádza ten nárok rôzne, pôvodne odvádza tento nárok od jedného odstúpenia od zmluvy, teraz odvádza od druhého odstúpenia od zmluvy. Teda podľa môjho názoru zmenil podstatným spôsobom to skutkové zdôvodnenie podanej pôvodnej žaloby. Teraz ustanovenie § 140 ods. 2 vyslovene zdôrazňuje, že zmenou žaloby je podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Myslím si, že toto súd nemôže pominúť bez toho, že by o tejto zmene týchto podstatných skutkových okolností nerozhodoval, pretože má to viacero významov. Prvý je ten, že ak má súd konať o tomto novom nároku, o tomto skutkovom zdôvodnení musí takúto zmenu pripustiť a ten

druhý význam, ten hmotnoprávny v podstate spočíva na tom, že od tohto okamžiku, kedy tento uplatnil tento nový skutkový dôvod má to vplyv tento moment na plynutie premlčacích alebo prekluzívnych lehôt. Toto by mal súd teda v podstate mať na zreteli a si myslím, že bolo povinnosťou, keď takéto skutkové zdôvodnenie podstatných okolností zmenených oproti pôvodnej žalobe produkuje, tak by mal aj rozhodnúť o tom, či takúto zmenu pripúšťa. Ak by mal súd vyhovieť tomuto návrhu, tak v zásade nemám výhradu, aby sa tá zmena alebo pripustená zmena žalobného návrhu, ktorá sa nebude týkať práve toho formulovaného petitu, ale toho skutkového zdôvodnenia bola založená tak ako to navrhuje Okresný súd, keď hovorí, že súd pripúšťa zmenu žaloby tak, že vydanie bezdôvodného obohatenia odvádza žalobca od odstúpenia od zmluvy toho druhého nie toho pôvodného, ktoré bolo formulované. Mám tu opäť jeden judikát skoršieho dáta 1 Obdo 19/2007, ktorý hovorí o týchto podstatných zmenách žalobného návrhu a tiež zdôrazňuje to, že aj tá podstatná zmena skutkového zdôvodňovania podanej žaloby je zmenou žaloby, o ktorej treba rozhodnúť.

Dr. Gešková: Takže súhlasíte s možnosťou formulovať výrok súdu ako je v písm. b.)?

Dr. Majerník: Podľa môjho názoru zodpovedá tomu, čo vlastne tomu skutkovému zdôvodneniu a takto by mohol aj znieť, pretože tu súd nerozhoduje o pripustení zmeny navrhovaného petitu, ale toho skutkového zdôvodnenia podanej žaloby. Takže zdá sa, že by sa s týmto návrhom dalo aj súhlasiť a stotožniť sa s ním.

Dr. Gešková: Tak isto súhlasíte s tým, že ide o dôvody na zmenu žaloby?

Dr. Majerník: Každopádne.

Dr. Hanusková: Ak by som mohla, ide o rozhodnutie nášho odvolacieho súdu, kde sme teda pristúpili k tomu, že sme nakoniec ten návrh zamietli. Tiež sme mali za to, že je to podstatná zmena žaloby a už na predchádzajúcom diskusnom fóre bola vznesená teda otázka aj o tom, že čo v prípade, že súd vidí, že ide o zmenu žaloby, ale teda neprichádza tu návrh zo strany žalobcu. Dospelo sa k záveru, že jednoducho je to dispozičný úkon žalobcu, a preto nevyhnutné nejakým spôsobom, či už teda dotazovaním na toho žalobcu alebo nejakým neformálnym spôsobom ho vyzvať či teda žiada o zmenu žaloby alebo nie a toto bola teda aj otázka toho predchádzajúceho fóra, pretože bolo uzavreté, že ide o typické procesné bremeno, bremeno tvrdenia a teda, že k tomu návrhu musí dôjsť, keďže k tomu návrhu nedošlo práve z týchto dôvodov potom odvolací súd zmenil ten rozsudok a zamietol, pretože v podstate naďalej malo byť konané len podľa tých skutkových okolností, ktoré boli pôvodné. Pokiaľ ide o to ako má znieť ten výrok, tak my sme vlastne v tom zrušujúcom rozhodnutí poukazovali na to, že ako mal ten okresný súd postupovať, tzn., že tiež sme za to alebo teda náš záver bol taký, že pokiaľ súd rozhodne o tom, že pripúšťa zmenu žaloby, tak že vydanie bezdôvodného obohatenia si žalobca uplatňuje na základe odstúpenia od zmluvy zo dňa a presne špecifikuje už ten nový právny úkon, teda to nové odstúpenie, tak by to splňalo požiadavky zmeny žaloby.

Dr. Gešková: Mňa napadla taká otázka, vy ste vraveli, že neprichádzal ten návrh od žalobcu a v prípade keby napr. sa tvrdili tieto nové skutočnosti na nejakom treťom pojednávaní, mohol by súd následne až po ich tvrdení povedať (v rámci akéhosi ďalšieho predbežného právneho posúdenia k týmto skutočnostiam), že sú to nové skutočnosti ohľadom ktorých je potrebná zmena

žaloby. Také niečo by prichádzalo do úvahy? Aby sa náhodou nestalo, že sudca čaká na zmenu žaloby, ale tá neprichádza.

Dr. Hanusková: Áno určite by som dotazovala, či na základe týchto skutočností, keďže súd v rámci predbežného právneho posúdenia má za to, že ide o zmenu žaloby či navrhuje alebo nie. Je na zváženie, či je dodržaný princíp rovnosti strán, ale mám za to, že áno; skôr by som neformálne pristupovala k tomu. My sme na to v minulom diskusnom fóre práve mali tému, kedy ten žalobca nemal právne zastúpenie teda nebol práva znalý, takže aj toto je asi dosť dôležité pri posudzovaní toho postupu ako ďalej bude súd konať.

Dr. Bajánková: Myslím si, že vždy treba si ozrejmiť nejasnosti, lebo je to síce zmena žaloby v otázkach skutkových. Ale asi nezaváhame keď nám príde podanie, v ktorom sa uplatňuje pôvodnou žalobou 5.000 EUR a potom príde podanie, v ktorom žaluje už len 3000, tak sa opýtame a teda, čo v tej zvyšnej časti tých 2000 - beriete späť? Takže toto je obdobná situácia, tak tam priam sa to núka opýtať sa, takže meníte skutkovo žalobu? To je veľmi dôležité v tomto smere, pretože súd vždy musí vedieť, o čom rozhoduje.

Dr. Novotný: Ak teda môžem, tak ja mám v pamäti čerstvo jedno odvolacie pojednávanie, (tam nie je prípustná zmena žaloby), ale tá pointa spočívala v tom, že žalobca pôvodne žaloval na základe písomnej zmluvy o dielo nejaký veľký projekt a následne, keď mu bolo na odvolacom pojednávaní povedané, že odvolací súd to vidí tak, že tie práce nie sú na základe tej zmluvy, lebo tam nie sú zahrnuté, tak v podstate sa postavil ten právny zástupca a povedal, že tak boli uzavreté ústne dohody na stavenisku. A na otázku či teda mení žalobu povedal nie, že on nemení žalobu, ale boli uzavreté ústne dohody na stavenisku. My sme to ako odvolací súd vyhodnotil tak, že sme radšej rozhodli vyslovene a to tak, že nepripúšťame zmenu žaloby, lebo nie je prípustná v odvolacom konaní, ale nečakali sme na to, aby to on navrhol. Pretože podľa môjho názoru vec posúdiť vzťah medzi tými starými a novými skutkovými tvrdeniami nie je vecou žalobcu, ale vecou súdu. Súd musí vedieť, či sa odkláňajú alebo neodkláňajú od tých pôvodných skutkových tvrdení a či teda tým, že by o nich konal de facto by konal o novej žalobe. Čiže súd musí prste rozhodnúť akonáhle sú prednesené nanovo podľa mojej mienky svojím spôsobom i proti názoru žalobcu. Lebo v opačnom prípade je potom sporné vlastne, o čom ten súd konal či teda ich zobrali iba ako súčasť argumentácie alebo ich vzal ako nejaký nový základ a potom na základe čoho. A vlastne na tom pojednávaní tak isto padla odpoveď na tú druhú otázku my sme rozhodli o nepripustení tak, že sa jednoducho nepripúšťa zmena žaloby v zmysle prednesu právneho zástupcu žalobcu. Žiadne nejaké bližšie odôvodňovanie jednoducho v tej zápisnici bolo jasne napísané, čo on prednášal a v tomto zmysle zmena žaloby sa nepripustila.

Dr. Gešková. A ak je prednes žalobcu dlhší, rozsiahlejší, tak netreba vytriahnuť z tohto to konkrétne, v čom je zmena? Bolo to potom dostatočne určité?

Dr. Novotný: No áno, on povedal, že dňa toho a toho tam boli dohodnuté na stavenisku ústne dohody o tom, že sa tam zmenilo toto dielo. V tomto prípade to bolo jediné nové, čo on chcel povedať. On k tomu viac povedať nechcel.

Dr. Gešková: Teda odvolací súd rozhodol o neprípustnosti zmeny žaloby napriek tomu, že on zmenu nenavrhol?

Dr. Novotný: Áno. Aby bolo jasno, o čom konáme.

Dr. Kišová: Ja by som sa tiež prikláňam k tomu, že každopádne akákoľvek podstatná zmena tých tvrdení, aj bez procesného návrhu na pripustenie zmeny, je už samotnou zmenou a treba o nej rozhodnúť. Určite by som využila aj predbežné právne posúdenie, keby som chcela poučiť aj účastníka nezastúpeného advokátom a myslím si, že je to významné nielen z pohľadu nevydať prekvapivé rozhodnutie, ale aby aj žalovaný vedel, akým spôsobom sa uberá súd a čo je vlastne predmetom konania, z čoho bude vychádzať pri svojom rozhodovaní. Takže určite cestou toho predbežného právneho posúdenia áno.

Plénum (Okresný súd Bratislava III): Ja by som v tejto súvislosti chcela mať otázku podľa § 141, čo v prípade, ak ešte nebola doručená žaloba a niekto navrhne zmenu žaloby ktorú, by som v podstate, keby už bola doručená žaloba v zásade o nej rozhodovala tak, že ju nepripúšťam, napr. preto, že by to nebolo vôbec vhodné na pripustenie zmeny.

Dr. Novotný: Súd je v zásade povinný pripustiť zmenu žaloby, pokiaľ na to nie sú tie dve výnimky, tá prvá výnimka znie, že nepripustí, ak by výsledky konania nemohli byť podkladom. A keď ste v stave, že ste iba doručovali, tak ešte nemáte podklad, ako ja chápem racionalitu, že sa vám nechce konať o nezmysle, ale zdá sa, mi, že nie celkom na to je ten zákonný podklad. A keď koniec koncov to uznesenie môžete vydať, kto vám bude brániť v tom uznesení o nepripustení žaloby, to uznesenie môžete vydať, chyba to nebude podľa mňa. V zásade nikdy nie je chyba urobiť viac, než menej.

Dr. Gešková: Takže vlastne túto otázku môžeme uzavrieť tak, že v tejto druhej situácii išlo o situáciu, ktorá je dôvodom na zmenu žaloby, výrok, ktorý je citovaný v písmenku b) je akceptovateľný a v zásade sudca môže v rámci právneho posúdenia v istom zmysle nainštruovať (dopytom) stranu, aby ten návrh na zmenu žaloby urobila, zároveň tu boli povedané názory, že sudca môže rozhodnúť o nepripustení zmeny žaloby aj v prípade, ak taký návrh neodznal alebo nebol daný, aby bolo jasné, čo je predmetom toho konania, o ktorých skutkových okolnostiach rozhoduje a ktoré v konaní zohľadňuje.

15. Zmena žaloby na pojednávaní

Je prípustná zmena žaloby aj ústnou formou na pojednávaní?

Dr. Gešková: Je prípustná zmena žaloby aj ústnou formou na pojednávaní? Ja prečítam vyjadrenie doktora Dudíša: ustanovenie § 142 CSP predpokladá navrhnutie zmeny žaloby aj na pojednávaní, teda ústnou formou. Procesné úkony strany môžu mať formu podania, to musí byť písomné alebo môžu byť urobené ako prednes strany na pojednávaní (§ 181 CSP vid' aj komentár strana 514 a strana 447 k § 125 CSP).

Dr. Hanusková: Ja sa pripájam k tomuto záveru. Mám za to, že princíp ústnosti umožňuje, aby to bolo aj na pojednávaní.

Dr. Majerník: Stotožňujem sa a ja s týmto názorom. Vyslovene v § 142 ods. 1 sa predpokladá, že strana môže navrhnúť zmenu aj na pojednávaní formou ústneho prednesu, vtedy bude zmena žaloby súčasťou buď zápisnice, ktorá sa vyhotovuje podľa § 99 alebo súčasťou zvukového

záznamu podľa § 98 CSP. Takže som toho názoru, že sa dá urobiť aj ústnym prednesom na pojednávaní.

Dr. Gešková: Takže môžeme to uzavrieť, že je v tejto otázke zhoda a zmena žaloby je prípustná aj na pojednávaní.

16. Späťvzatie žaloby - aplikácia § 145 ods. 2 CSP – rozhodovanie o čiastočnom späťvzatí žaloby až v konečnom rozhodnutí

Dr. Gešková: Ako sa vytvorí istota o tom, čo je predmet sporu, ak súd o čiastočnom späťvzatí rozhodne až v konečnom rozhodnutí? Má strana predkladať eventuálny útok a obranu pre prípad, že súd konanie v dôsledku čiastočného späťvzatia nezastaví?

Dr. Majerník: Myslím si, že to viazanie toho rozhodnutia v čiastočnom späťvzatí žaloby treba vnímať aj v nadväznosti na tie základné princípy súdneho konania. Ak takýto úkon je urobený a je doručený v priebehu konania, nie pred začatím samotného konania alebo pred začatím pojednávania, doručí sa toto späťvzatie žaloby aj druhej strane s výzvou na vyjadrenie s tým, že potom keď súd už začne konať, či už pri predbežnom prejednaní žaloby alebo v čase pojednávania, dá stranám na vedomie, že takýmto spôsobom ide vyhodnotiť ten ich úkon o čiastočnom späťvzatí a že rozhodne až v konečnom rozhodnutí, ak takýto úkon ten súd vo vzťahu k sporným stranám urobí, nie je dôvod na to, aby sa produkovali k tejto časti žaloby prostriedky procesného útoku a procesnej obrany. Myslím si, že dôležité je to, aby ten súd dal tým sporovým stranám toto na vedomie. Takže je plne opodstatnené, aby cez to ustanovenie § 145 ods. 2 potom konečnom rozhodnutí rozhodol o tom čiastočnom späťvzatí žaloby.

Dr. Gešková: Súd to stranám dá na vedomie v rámci predbežného posúdenia?

Dr. Majerník: Buď predbežného prejednania, ak sa už avizoval pojednávanie, tak najneskôr na tom pojednávaní, pred ktorým už boli realizované úkony napr. na to stanovisko vo vzťahu k žalovanému, t.j. na jeho stanovisko ku čiastočnému späťvzatiu žaloby.

Dr. Novotný: Ja som chcel možno doplniť; mne systematicky z tých paragrafov vychádza nasledovné, že on v konečnom rozhodnutí rozhoduje len o späťvzatí žaloby ale nie o nepripustení späťvzatia. Čiže inak povedané, ak súd hodlá konanie nezastaviť, mal by o tom rozhodnúť okamžite tak, aby to bolo každému jasné. Tam ani nie je daná hospodárnosť, pretože zmysel tohto ustanovenia ja teda vidím iba v tom, aby sa vlastne počas konania neriešila otázka zastavenia konania, to znamená, aby sa konanie nenaťahovalo odvolacím konaním, v podstate zbytočným. Ale voči uzneseniu o nepripustení zastavenia a teda nezastavení po novom nie je prípustné odvolanie, čiže podľa mňa by o nezastavení mal súd rozhodnúť okamžite tak, aby strany vedeli, že zostáva ten predmet konania predmetom konania. Vyplýva z toho, že ten § 145 hovorí iba o čiastočnom späťvzatí a zastavení pri čiastočnom späťvzatí. § 145 nehovorí o negatívnom rozhodnutí. A nepripustenie alebo teda nezastavenie je upravené v § 146 a tam už takéto obmedzenie nie je vyslovene.

Plénum: Mala som situáciu, že žalobca tvrdil, že nepodal žalobu, nespĺnomocnil advokáta postavil sa k tomu tak, že on nikdy žalobcom nebol a chcel, aby som to konanie vo vzťahu k nemu zastavila, pretože on nikdy žalobcom nechcel byť a paradoxne ja som to teda urobila

napriek tomu, že mi to ustanovenie civilnosporového poriadku nedovoľuje, lebo to malo byť až na konci a dostal sa do pozície žalovaného. Takže tá poznámka vlastne smerovala k tomu, že či je vhodné za každej situácie vyžadovať, aby sme zastavovali konanie pri späťvzati až v konečnom rozhodnutí, či sa nevyskytujú niektoré situácie, kedy je to dobré v priebehu konania.

Dr. Majerník: Ja by som, ak dovoľíte zareagoval na toto, čo ste teraz tu popísali ten skutkový stav, nie je otázka späťvzatia žaloby. Je to je to v podstate skúmanie podmienok tohto konania, ten váš kvázi žalobca tvrdí, že on také dačo nepodpísal, nič také súdu nedoručil, ak také neurobil, tak v rámci skúmania podmienok tohto konania je dôvod na zastavenie bez toho, že by sa to posudzovalo ako späťvzatie žaloby. Takže netreba čakať za nejakým konečným rozhodnutím vo veci v takýchto situáciách. A ak žalobca nepodal žalobu, tak ju nemožno logicky ani zobrať späť.

Dr. Gešková: Ja ešte za Dr. Dutitša: Súd by sa mal v rámci predbežného právneho posúdenia vyjadriť aj k predmetu konania, teda po čiastočnom späťvzati žaloby, by sa mal vyjadriť, či zastaví konanie v časti späťvzatia alebo nie, aby bolo zrejmé, čo je predmetom konania i dokazovania. V tom prípade eventuálny útok a obrana sú bez významu.

Dr. Nemčeková: Ja súhlasím s tým, s tou prvou vetou § 145, ak je žaloba vzatá späť sčasti súd konanie v tejto časti zastaví. Toto považujem za dobré riešenie, ale za veľmi zlé riešenie považujem, že je tu v tejto druhej vete ako keby súd nútený zastavovať alebo rozhodnúť o tom až v konečnom rozhodnutí vo veci samej a najmä v dlhšie trvajúcich sporoch o pomerne napr. vysoké čiastky to v konečnom dôsledku má veľký vplyv na to ako ideme odmeňovať advokátov a vo vzťahu k trovám konania to sú obrovské náklady. Ak má súd popri všetkom myslieť aj na efektívnosť a hospodárnosť konania, tak nevidím celkom zmysel tejto úpravy. Iba akože v tej rýchlosti, ale to je veľmi nepraktické s takýmito dôsledkami.

Dr. Gešková: Teraz skúsím takú kacírsku myšlienku taký nápad. Čo by ste povedali na aplikáciu čl. 3 a teda nejako sa oprostíť od tých slov a viet, ktoré sú v zákone a v zásade rozhodnúť o čiastočnom späťvzati počas konania? V snahe zachovať účel, a to v tom, aby sme mali jasno, čom jednáme aj, čo sa týka trov.

Dr. Novotný: Účelom nemôžete prebiť slová. Keď tam bude napísané, že rozhoduje vo veci samej, tak ako môžete povedať, že nerozhoduje vo veci samej. Takýmto výkladom a celkovo neustálym zdôrazňovaním toho účelu a hodnôt atď. sa my dostávame do stavu, že v podstate písané právo neplatí a to je na hranici právnej istoty, podľa mňa už. Všade nájdeme nejaký účel.

Dr. Hanusková: Ja si tiež myslím, že to ustanovenie 145 ods. 2 je jasné a zrozumiteľné. Domnievam sa, že by bolo možné, aby sme vedeli, o čom súd koná využiť inštitút predbežného právneho posúdenia veci a tam uviesť, o čom budem konať, o čom nebudem a dopredu vopred ustáliť predmet toho ďalšieho konania a pokiaľ ide o ten pojem, že súd o čiastočnom späťvzati rozhodne až v konečnom rozhodnutí ja sa obávam, že ten pojem o čiastočnom späťvzati obsahuje v sebe aj možnosť pripustenia aj nepripustenia, ale uznávam, že proti tomu rozhodnutiu o nepripustení odvolanie nie je prípustné, takže možno toto je ešte ten spôsob, ak teda súd sa rozhodne, že nepripustí.

Dr. Bajánková: Ja mám v tejto súvislosti otázku. Ja žalujem troch a po prvom pojednávaní alebo po prvom vyjadrení zistím, že tí dvaja tam nemajú čo robiť a zoberiem späť voči tým dvom

žalobu a budem trvať len na tom jednom žalovanom, čiže voči tým dvom to zastavíme tiež až v rozhodnutí vo veci samej?

Dr. Novotný: Ale ja by som povedal, že vo vzťahu k nim to je späťvzatie žaloby v celom rozsahu. Vo vzťahu k nim to „čiasťočne“ chápeme len, čo do objektu, t.j. že beriem sčasti v objekte nie v subjektoch, takto by som to ja chápal.

Plénum (KS BB, Dr. Dibdiaková): Ja by som len chcela povedať, že sa často stretávam s tým v rámci odvolacieho konania, že mám v spise rozhodnutia o zastavení konania, právoplatné a idú ďalej. Nikomu to nevaďí.

Dr. Kišová: Ja sa pripájam tiež k tomuto záveru podľa mňa vždy, keď je to účelné rozumné treba vydať to čiastkové rozhodnutie o zastavení aj v priebehu konania. Ja si ale celkom dobre neviem predstaviť situáciu, keby som zvažovala nezastaviť konanie podľa 146, ako to urobiť až na konci v súvislosti s rozsudkom vo veci samej, keby som hneď aj predbežne právne povedala, že teda nebudem zastavovať, ostáva mi to stále predmetom konania, majú právo navrhovať dôkazy, tu by som určite volila spôsob nezastavenia v priebehu konania a vyčkala na právoplatnosť a až potom konala ďalej. Tam by som určite nezvažovala nejaké rozhodnutie o nezastavení až v rozsudku vo veci samej alebo teda v rozhodnutí vo veci samej.

Dr. Bajánková: Ja si myslím, že pre súd je určujúce, aby v každej veci mal predovšetkým jasno, čo je predmetom konania. Nie sú zriedka kauzy, kde nám žalobca v priebehu konania neustále mení petit, čiastčne berie späť, čiastčne rozširuje, už sa ani sám on nevyzná v tom a dokonca videla som aj také veci, ktoré prišli až k nám, jednoducho už potom nevedel súd, v ktorej časti to vlastne zastavené bolo a v ktorej nie a ani sám žalobca. Ja zastávam názor, že toto je určujúce. My musíme vedieť vždy o čom rozhodujeme a pokiaľ je to takýto prípad, ktorý nie je celkom neobyčajný, tak aj napriek tej dikcii zákona § 145 ods. 2, že až vo veci samej, ja by som sa priklonila k tomu, že môže sa aj v priebehu konania rozhodnúť o čiastčom späťvzatí. Ako ja to považujem za v tomto smere až dogmatické držanie sa formálneho predpisu a ten by mal ustúpiť vždy tomu, čo je najúčelnejšie. Určite nepochybujem, že v rámci Trnavy a to nielen tam sú aj prípady zneužitia tohto inštitútu no, ale tam môžeme sa brániť tým, že tam to nebudeme rozhodovať v prospech toho, kto chce nás doslova šikanovať, ale tam je to priam žiaduce hlavne pri určitých mzdových nárokoch, alebo pri žalobách, kde sa žiada o vydanie bezdôvodného obohatenia alebo nejakého dlžného nájmu, ktoré sú naskladané ako tie safalátkové normy tak, tam by som viac-menej rozhodovala aj čiastkovo o späťvzatí.

Dr. Gešková: Takže ak to môžem zhrnúť tak, v zásade z panelu cítim také dva názory.

Prvý je ten, že treba sa držať CSP a v zásade rozhodovať o čiastčom späťvzatí až v konečnom rozhodnutí s tým, že súd má vždy ujasniť stranám, čo je predmet konania v rámci právneho posúdenia, ktoré je zачytené v zápisnici alebo na nahrávke a takto si ujasniť, čo je predmetom konania.

Druhý názor sa drží skôr právnej istoty a určitosti ohľadom predmetu konania a účelu a v zásade pripúšťa aj takú alternatívu, že o čiastčom späťvzatí sa rozhodne aj predtým ako sa vec v konečnom rozhodnutí skončí, takže aj v priebehu toho konania.

Takže uvidíme, čo vývoj prinesie ďalej.

17. Koncentrácia konania

K uplatneniu sudcovskej koncentrácií v konaniach začatých pred 1.7.2016 platí ust. § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého sa neuplatní. Je možné uplatniť sudcovskú koncentráciu, ak v takomto konaní po 1.7.2016 dôjde k zmene žaloby (uplatní sa iný nárok oproti pôvodnej žalobe po námietkach strán, príp. po predbežnom posúdení súdom) a súd takúto zmenu pripustí ?

Dr. Hanusková: Ja ak by som mohla začať, tak pokiaľ ide o to ustanovenie 470 ods. 2 civilného sporového poriadku, ono výslovne uvádza, že sa týka nemožnosti uplatnenia tohto ustanovenia, tohto zákona, teda aj ustanovení o sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany, čiže tam neviem či teda zákonodarca mal úmysel, aby súd skúmal či boli alebo neboli v prospech alebo neprospech strany. Samozrejme, že účelom je zabrániť tomu, aby bola strana postihovaná za to, že v čase, kedy ešte OSP tieto ustanovenia neobsahoval, by mal nejaký procesný úkon zmeškať alebo niečo podobné, čiže určite to malo zabrániť tomu, aby sa sankcionovali tieto sporové strany „do minulosti“, čiže ide o to, aby sa zabránilo aplikácii a interpretácii procesného práva spätne, retroaktívne, ale v každom prípade v neprospech ktorejkoľvek strany a je potom otázne či bolo zámerom zákonodarcu aj to, aby sa tieto ustanovenia nemohli použiť v prípade napr. ako je tento popisovaný, aj keď teda zmena žaloby môže byť tiež rôzneho charakteru a nie je zrejmé, v čom mala spočívať tá zmena žaloby, či ide o iné právo alebo niečo podobné, ale v každom prípade toto je otázka, že či v podstate až do skončenia toho konania, ktoré začalo pred 1. 7. 2016, ktoré môže ešte prebiehať možno tri-štyri roky, ale v každom prípade tam dochádza k novým a novým procesným úkonom tých strán, či možno stále mať za to, že nie je možné tu sudcovskú koncentráciu konania použiť.

Naozaj aj pre mňa je to otázne, čo bolo účelom toho zákonodarcu. Či len do minulosti alebo teda až do právoplatného skončenia toho konania a bez ohľadu na to, ako dlho bude trvať a či tie procesné úkony boli predtým alebo až po prijatí CSP a či je rozdiel, či boli alebo neboli v prospech v neprospech strany.

Dr. Gešková: Ja ak by som doplnila, v podstate to ustanovenie vnímam ako ochranu sporových strán, pretože máme okamžitú procesnú a aplikabilitu noriem, tzn. platí sudcovská koncentrácia na všetky konania. Ja vlastne chránim strany pre časť konania, ktorá bola začatá pred účinnosťou CSP. Tzn. to je to, čo by bolo v neprospech strany, že ona vlastne nepoužila prostriedky procesného útoku a obrany, pretože tu povinnosť použiť včas jednoducho to neexistovala. Ale z tohto tu čítam, že uplatní sa iný nárok oproti pôvodnej žalobe, takže asi tá zmena žaloby bude v podstate skôr zásadnejšia, možno nový nárok, takže o to viac by som tam pripustila tú sudcovskú koncentráciu a tú povinnosť predkladať prostriedky procesného útoku a obrany včas, takže skôr by som sa k tomu klonila, že áno.

Dr. Novotný: Ja tak isto súhlasím s tým, čo ste povedali aj vy aj pani doktorka, v podstate ja si tiež myslím, že to ustanovenie tým dovetkom dôležitým, že ak je v neprospech strany hovorí, že nie každé použitie toho je vylúčené ale len vtedy, ak by to bolo v neprospech strany. Čiže inak povedané moment, ku ktorému koncentrujem nemôžem dať pred 1. júl 2016. Napokon bolo by úplne nelogické keby sa konanie začalo 30. júna alebo 29. júna 2016 teraz do skončenia jeho ešte

5 rokov nemôžeme použiť koncentráту, to je nezmysel. Čiže podľa mojej mienky naozaj tu nejde o to že, nemôžem to koncentrovať späť ako náhle povedzme nariadim pojednávanie po 30.6. 2016 a tam vec prejednávam, na tomto pojednávaní môžem uplatniť koncentráciu v tom zmysle, že naozaj pokiaľ najneskôr na tom pojednávaní neprednesie alebo nenavrhuje tak naozaj môže to viesť k tomu, že jednoducho ju uplatním.

Dr. Gešková: Takže všeobecná zhoda v tomto. Chcem sa ešte opýtať, či máme nejakú kazuistiku nepripustenia prostriedkov procesného útoku a obrany kvôli sudcovskej koncentracii, ak je potreba zdieľať skúsenosti súdov, kedy sa napr. nepripustili tie prostriedky útoku a obrany kvôli tomu, že boli oneskorene predložené.

Plénum: Rozhodoval som už za účinnosti CSP, ale tam to konanie prebiehalo v podstate 2 roky, takže v roku 2018 už bolo x-té pojednávanie a na toto x-té pojednávanie žalobca nepredložil tie dôkazy, ktoré mal, tak ja som to vtedy tam skoncentroval, to je moja skúsenosť. Našiel som aj nejaké rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica ktoré v podstate potvrdzuje ten názor, že vlastne tá koncentrácia späť pred účinnosť CSP nie je možná, je len na ďalšie úkony, ktoré nastávajú potom, tam je to prípustné.

Dr. Klšová: Ja možno len za prvostupňové súdy, prevažne je ten názor asi taký triezvy, že to hľadanie materiálnej pravdy má prednosť pred sudcovskou koncentraciou, aplikujem to aj ja, samozrejme. Neviem si predstaviť nepripustiť nejaký dôkaz len preto, že máme tu takéto ustanovenie, ktoré hovorí, že je tu tá sudcovská koncentrácia, prevažná prax sudcov je taká, že vykonávajú dôkazy. Jediný, kto z toho ťaží sú advokáti, ktorí to namietajú.

Dr. Bajánková: Ja sa chcem skôr opýtať, že či už ste mali na odvolacom súde vec, kde sa ku koncentracii neprihliadlo, dokazovalo sa a bolo to v odvolaní napadnuté ako porušenie práva na spravodlivý súdny proces?

Dr. Zajacová: Ja nemám pocit, že by sme z hľadiska odvolacieho súdu rušili alebo menili prvostupňové rozhodnutie preto, lebo neaplikoval koncentráciu. Vôbec si nepamätám na takýto prípad. Jasné, že namietajú v odvolaní, ale nikdy sme to nezobrali ako odvoláciu námietku, aspoň za nás teda.

18. Uplatnenie námietky premlčania v odvolacom konaní; utvrdenie v závere, že nie prípustná, okrem prípadu, ak odvolací súd právne vec posúdil inak

Dr. Gešková: Ja to asi len zhrniem, lebo toto sme už riešili na minulom fóre, kde táto otázka rezonovala. Námietka premlčania je hmotnoprávna námietka a tiež podlieha sudcovskej koncentracii, tzn. v zásade nie je prípustná v odvolacom konaní. Iná situácia je, ak odvolací súd právne vec posúdi inak, tzn., kedy prichádza do úvahy nová procesná obrana a nový procesný útok a teda aj hmotnoprávna námietka premlčania.

19. Zmier. Môže súd zmierom rozhodnutie o určení vlastníckeho práva?

Dr. Gešková: Ja začnem odpoveďou Dr. Diditša: zmier je dvojstranný dispozitívny úkon sporových strán, procesnoprávna dohoda o sporných právach a povinnostiach. Zákon nevylučuje zmier ani pri vecných právach napr. vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, BSM. Zásadne

nevyklúčujeme možnosť, že by všetky sporové strany uzavreli zmier napr. v otázke, že žalobca nadobudol vlastnícke právo vydržaním. Panel je ticho, tak asi súhlasí.

20. Prerušenie konania

Ako postupovať v prípade, ak súd preruší konanie na 3 mesiace? Postačí, ak strana podá návrh na pokračovanie v konaní tesne pred skončením lehoty 6 mesiacov?

Dr. Gešková: Ak je konanie prerušené na 3 mesiace, má sa návrh na pokračovanie podať pred uplynutím troch mesiacov alebo pred uplynutím šiestich mesiacov? A ono to potom znamená, že medzi 3. až 6. mesiacom súd nemá vykonávať žiadne úkony pre prípad, že by sa návrh na pokračovanie nepodal?

Dr. Novotný: To konanie je prerušené, kým nie je podaný návrh na pokračovanie. To neznamená, že to prerušenie zanikne tými tromi mesiacmi. Ja som to v živote nedal prerušenie na 3 mesiace, ja som rozhodol, že sa prerušuje a hotovo.

Dr. Gešková: (po diskusii) Takže súdy by zastavili najskôr po uplynutí šiestich mesiacov

21. § 178 ods. 2 CSP

Žalobca navrhol v žalobe dôkaz – výsluchom strany (žalobcu). Žalobca je v konaní zastúpený advokátom. Súd osobitne žalobcu – stranu nepredvolá, len advokáta. Môžeme tento postup súdu interpretovať tak, že nateraz súd nechce vykonať výsluch strany a teda strana sa ani nemusí zúčastniť pojednávania?

Dr. Hanusková: Stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch, tzn., že ak súd stranu nepredvolá, ale len zástupcu, tak je možné, že nepovažuje výsluch ako dôkaz za nevyhnutný, respektíve dôkaz nevykoná alebo na pojednávaní si len ujasní dôvod výkonu toho výsluchu a zväži, že na to ďalšie pojednávanie predvolá tú stranu a vykoná ten výsluch, čiže ja nevidím problém v tom, že ak nie je predvolaná, nemusí sa dostaviť zrejme na ten výsluch, ak súd zväži sa môže vykonať aj na tom ďalšom pojednávaní a myslím, že aj za OSP to bolo rovnako.

Dr. Novotný: Ide skôr o to, že ten, súd prvej inštancie nemôže za takejto situácie potom povedať, že nevykoná výsluch, lebo tu nie je, ale inak tiež ako nevidím v tom problém, keď ju nepredvolá, tak nepríde.

Dr. Gešková: Záver je teda taký, že strana sa nemusí dostaviť a súd dôkaz výsluchom strany nechce nateraz vykonať.

22. Predbežné prejednanie sporu

Môže súd na predbežnom prejednaní sporu dokazovať?

Dr. Majerník: Ak si zoberieme § 168 ods. 2 CSP ten hovorí, ak nie je ustanovené inak vzťahujú sa na predbežné prejednanie sporu ustanovenia o pojednávaní. Ustanovenia o pojednávaní sú upravené v tretej hlave druhej časti, ustanovenia o dokazovaní sú upravené v hlave štvrtej druhej časti. Na tie ustanovenia § 168 odsek 2 CSP neodkazuje. Teda podľa môjho názoru, ak

vychádzame z toho, že účelom predbežného pojednania sporu je ujasnenie predmetu sporu a vydiskutovanie si procesných možností postupu konania, vrátane možnosti ukončiť spor zmiernom a pri aplikácii toho odkazu, tak na predbežnom pojednaní sporu sa dokazovanie nerobí, aj keď komentár CSP hovorí aj o tej možnosti, ktorú ja nevyklúčujem, že to predbežné pojednanie sporu môže plynule prejsť do pojednávania, ale v podstate pri predbežnom pojednaní sporu sa dokazovanie cez aplikáciu toho ustanovenia § 168 ods. 2 nerobí.

Dr. Gešková: Odpoveď od Dr. Diditsa: Vychádzajúc z charakteru tohto inštitútu, súd by nemal vykonávať dokazovanie. Dokazovanie súd vykonáva na pojednávani, výnimočne mimo pojednávania. Tu sa ale nemá na mysli predbežné pojednanie sporu, účelom predbežného pojednania sporu je rozhodnúť spor bez dokazovania spravidla uzavretím zmiernu na základe uznania, na základe zhodných tvrdení. Ak je potrebné vykonávať dokazovanie môže predbežné pojednanie sporu prejsť kontinuálne do pojednávania (komentár CSP 640 až 642) alebo súd nariadi pojednanie na iný termín.

Dr. Hanusková: Ak môžem za Krajský súd v Bystrici, súhlasím s týmto stanoviskom presne som chcela povedať, že síce civilný sporový poriadok to nevyklčuje. Čo je cieľom vlastne toho predbežného pojednania sporu a to je ujasnenie predmetu sporu, tzn. to, čo vrazil pred chvíľou pán doktor Majerník. Čiže môže to prejsť do fázy pojednávania, ale to je skôr teoretického charakteru a domnievam sa, že dokazovanie je doménou pojednávania.

Dr. Novotný: Súhlasím, ale poviem vám z praxe ešte na prvom stupni, že ja som asi 2× v živote predbežné pojednanie vykonal. Vykonal som tam nejaké dôkazy, rozhodol som a prešlo to aj odvolacím súdom, takže ako tiež si myslím, že § 180 ods. 2, keď hovorí možno vykonať dôkazy aj mimo pojednávania, tak nie je vylúčené, aby sa tam vykonali nejaké elementárne dôkazy konkrétne nejaké listiny čo sú v spise napr. potrebujú to strany počuť. Je zbytočné kvôli tomu nariaďovať ďalší termín o mesiac alebo o dva.

Dr. Gešková: Čo si potom myslíte o tom, čo sa tu hovorilo, že to kontinuálne prejde do pojednávania, aby sa zachovalo to, že sa dokazuje na pojednávani?

Dr. Novotný: Úprimne, ja som tomu procesu celkom nikdy nerozumel prečo sa má kontinuálne prejsť do pojednávania, už len z hľadiska toho že neúčast' alebo predvolanie znie napr. na predbežné pojednanie sporu a zrazu tam niekto na vás vyvalí že bude pojednanie. Ja mám taký pocit naozaj, že toto je vyslovene taká vec je, kde nikomu nič neuškodíme, keď proste vykonáme 3 listinné dôkazy na predbežnom pojednaní sporu, ak to umožňuje rozhodnúť dokonca vo veci. Ja som konkrétne na týchto predbežných pojednávaniach vo veci rozhodol okamžite v podstate.

Dr. Kišová: Nestretla som sa v praxi s predbežným pojednaním sporu, vôbec sa to neaplikuje aspoň teda na Okresnom súde Prievidzi, aj za ostatné súdy, ktoré sa nám tam združujú. Je to málo v praxi rozbehnuté, ideme rovno na pojednanie.

Dr. Gešková: Ja sa možno opýtam aj do pléna lebo tú otázku kladieme často, že či teda sa využíva, ak áno v akých veciach a s akou úspešnosťou, aké sú skúsenosti? Či ho považujete za užitočný inštitút a či ho využívate?

Plénum: V rámci predbežného pojednania sporu sa množstvo vecí skončí aj uzavretím súdneho zmiernu, aspoň toto je moja osobná skúsenosť, kde mám na oboch stranách právnych zástupcov z

radov advokátov a v rámci toho predbežného prejednávania sporu sa snažím využívať to predbežné právne posúdenie veci, no a už potom sa zariadia oni. Buď uzavrú súdny zmier, prípadne ideme do pojednávania. Ale v každom prípade to obligatórne nariad'ujem. Ale stretol som sa s advokátmi, ktorí práve minule, keď sme končili súdnym zmiernom, tak mi to okomentoval tým, že ešte sa nestretol s tým že, že by nejaký súd niekde nariadil predbežné prejednanie sporu. Tak neviem. To je moja skúsenosť.

Plénum: Ja nariad'ujem a tiež mám pozitívne skúsenosti. Ak nepríde k uzavretiu súdneho zmiernu, prípadne príde späťvzatie potom, respektíve sa strany zmieria s rozhodnutím súdu a nie je podané odvolanie. Dopredu sa pripravím, poviem predbežný právny názor

Plénum: Ako povedala kolegyňka, keď vidím z tých podaní, že je tam možnosť dohody, tak potom predbežnom právnom posúdení, tak sa zvyknú potom dohodnúť tie strany sporu.

Dr. Gešková: Na základe čoho teda selektujete, že nariadíte, či paušálne pre všetky alebo či keď tam šípate nejakú tú dohodu, či sú nejaké typy sporov, kedy poviete tu nariadim tu sa mi to vyplatí.

Plénum: Podľa tých vyjadrení žalovaných k žalobe a teda z toho priebehu ako sa vyjadrujú v rámci konania, takže je to také individuálne od prípadu k prípadu. A toto konkrétne bolo o určenie vlastníckeho práva, teda dohodli sa tam.

Dr. Bajánková: Myslíte si, že keby ste vytýčili rovno pojednávanie, tak by k tomu nedošlo? Myslím k tej dohode?

Plénum: Tak tam nemajú možnosť vedieť hneď ten predbežný právny názor, takže tam sa to tak ťažšie s nimi pracuje s tými stranami sporu. Dá sa s nimi voľnejšie diskutovať. Dá sa uzavrieť zmier samozrejme aj na pojednávani akurát, že súd by teda sa tam nemal vyjadrovať k predbežnému právnomu posúdeniu veci, až po otvorení by sme teda mohli po tých úkonoch a ja sa snažím nariad'ovať v každej veci a mám s tým pozitívne skúsenosti.

Dr. Gešková: A teda kolegovia, ktorí nenariad'ujú tak, či sú nejaké dôvody prečo nie, že čo vás odrádza od tých predbežných prejednaní sporu?

Dr. Novotný: Ja som s tým prestal práve kvôli tomu, že keď sa mi tam asi na dvoch pojednávaniach vyvstala potreba vykonať nejaký listinný dôkaz a keďže som nevedel ako na to bude vtedy odvolací súd reagovať, tak som si povedal mne to za to nestojí. Teraz v podstate len by som to potom mal kvôli tomu odročovať alebo to skúšať znova s rizikom, že mi to pozrušujú a vracajú, takže jednoducho prišlo mi naozaj, že ten istý efekt docielim tým, že nariadim pojednávanie a potom si ich tam zavolám. A aj keď kolegyňa má pravdu, že tam by ste ako pred otvorením pojednávania nemali právny názor vyjadrovať, ale ja si myslím, že v rámci toho pokusu o ten súdny zmier môžete naznačiť.

Ja si myslím, že § 181 ods. 2 vám nezakazuje to urobiť v tom zmysle že, by to bolo nejako neprípustné. On ten § 181 vám to prikazuje urobiť v istej fáze konania. Ale podľa mňa nie je vylúčené, že v rámci diskusie o zmierni proste naznačiť, že jednoducho ako vidíte koľko uplynulo času, že to by mohol byť aj premlčané a pod. ako teraz naozaj toto sa mi nezdá atď. ja v tom taký zásadný problém nevidím. Ja v tom problém nevidím. Asi to je otázka nejakej našej generácie, ale ja si nemyslím, že je súd nestranný tým, že tam sedím a nič nepoviem. Súd je nestranný tým,

ako sa k tým účastníkom a stranám správa. Máme tam proste možnosť im to aj korektnou formou vysvetliť, ako tú vec vidíme. Samozrejme s tým, že oni musia cítiť aj z vášho prednesu, že to nie je vaše stanovisko v zmysle, že ho nezmeníte ani keď sa postavíte na hlavu, jednoducho, ja si myslím že to je normálna medzi sudcom a advokátmi, ešte o to lepšie. Mňa advokáti zaujímajú viac než tie strany, pretože tie o tom väčšinou nič nevedia. Je to férová diskusia medzi troma právnikmi o tom ako tu právnu situáciu vidíme a samozrejme, že ona môže skončiť hocijako, ale ja v tom ako nevidím nič problematické z hľadiska nejakej nestrannosti alebo niečo podobné. A to aj v rámci diskusie o zmieri, ako prečo nie, keď to môžem urobiť potom, ako v čom je rozdiel? V piatich minútach, že žalobca mi prednesie žalobu a žalovaný vyjadrenia a ja to potom poviem? Ja v tom taký rozdiel nevidím zásadný.

Dr. Gešková: A tu mi prišlo zaujímavé, čo vravel doktor Novotný, že v zásade vy posúvate to predbežné právne posúdenie do fázy pred otvorením pojednávania? Lebo ono to je hybná sila toho zmiernu podľa mňa. Každý je zvedavý na váš názor a podržali by ste teraz sudcovia krajských súdov okresné súdy, ak by to takto bolo realizované?

Dr. Kišová: Ja by som možno že chcela vidieť nejakú štatistiku tých zmierov uzavretých pri predbežnom prejednaní. Mne to príde ako neefektívne a efektívne mi príde práve nariadiť pojednávanie, vypočúť si strany, oboznámiť listiny a potom vysloviť predbežný právny názor, ako urobiť iba to predbežné prejednanie. Príde mi to 100× efektívnejšie, rýchlejšie hospodárnejšie nariadiť pojednávanie. Teraz ma napadla taká myšlienka, že v súvislosti aj s tou novelou Občianskeho zákonníka, § 54 a), keď teraz budeme zase prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, že možno tam by to malo zmysel zavolať žalobcu spotrebiteľa a povedať, že sa nám to javí ako premlčané.

Dr. Nemčeková: Ja mám otázku pre kolegov, ktorí sa tak hrdinsky priznali, že teda tento inštitút využívajú, že či aj robíte ten záznam z procesných úkonov podľa toho § 98, že o procesných úkonoch, pri ktorých súd koná so stranou alebo vykonáva dokazovanie sa vyhotovuje záznam technickým zariadením, že či to máte pustené aj pri tej voľnejšej debata?

Plénum: Áno ja to mám pustené tiež. Samozrejme, keď je tam strana, tak vždy.

23. Dokazovanie – výsluch svedka, ktorý je zástupcom strany

Ako postupovať v prípade, ak žalovaný navrhol výsluch svedka, pričom tento svedok je zároveň zástupcom žalobkyne (všeobecný zástupca, nie advokát)? Otázku navrhujeme posúdiť aj v kontexte uznesenia US SR z 19. januára 2017, sp. zn . II. ÚS 58/2017: „Osoba, ktorá je v konkrétnom súdnom konaní v postavení právneho zástupcu účastníka konania (tým viac, ak je týmto právnym zástupcom advokát), nemôže byť zároveň vypočúvaná aj ako svedok, pretože takáto konštelácia sa javí ako inkompatibilná. Výsluch právneho zástupcu účastníka konania ako svedka by prichádzal do úvahy len potom, čo by právny zástupca prestal účastníka konania zastupovať.“

Dr. Gešková: Mňa toto rozhodnutie v čase, keď bolo zverejnené veľmi prekvapilo, že prečo to teda nie je kompatibilné a prečo sa to nedá zohľadniť v hodnotení výpovede svedka.

Dr. Hanusková: Ja by som poukázala na jedno rozhodnutie české, myslím si, že je vám známe, kde riešili túto otázku. Advokáta pripustili k výsluchu ako svedka, ale s tým, že teda potom bola otázná otázka vierohodnosti jeho výpovede. Na druhej strane, možno by som určitým spôsobom porozumela aj tomu rozhodnutiu, ktoré bolo citované, lebo ťažko sa asi potom vysporiadať aj s tým ustanovením § 199 civilného sporového poriadku. Podľa tohto ustanovenia súd dbá, aby výpoveď svedka nebola ovplyvnená jeho prítomnosťou na pojednávaní, každého svedka vyslúchne samostatne v neprítomnosti svedkov, ktorých ešte nevyslúchol a aj podľa CSP až do okamihu výsluchu osoby ako svedka im môže súd zakázať prítomnosť v pojednávacej miestnosti. Čiže neviem, či tu nejde nielen o to, že sa určité skutočnosti dozvedel v rámci vzťahu klient - advokát, ale mohol sa dozvedieť určité skutočnosti aj na tom pojednávaní. Teda otázne je aj to, kedy je vypočutý ako svedok, pretože ak má byť vypočutý až po vykonaní dokazovania v určitom štádiu, kedy sa už oboznámil s určitými skutočnosťami, tam by som zvažovala potom možno vierohodnosť výpovede. Netvrdím, že by som ho ako svedka nevypočula, ale tá vierohodnosť - to dávam na zváženie, že možno aj otázka, kedy je vypočutý tento svedok.

Dr. Gešková: Možno ste aj tým poukázáním na § 199 CSP trošku nahrali v tých úvahách, lebo mňa to tiež napadlo. Ja som si aj kvôli tomu pozrela staré Rubešove komentáre, kde sa píše: „Zmocnence účastníku nelze však z jednání vylučovat i když má být v řízení slyšen jako svědek. Je tomu tak proto, že vedle svědecké povinnosti plní i funkci zástupce, při níž se nutně musí před výsledkem dovídat o skutečnostech při níž má být potom slyšen jako svědek.“ Z tohto komentára mi v zásade vyplýva, že *a priori* sa to vôbec nevylučuje, ale sa to prejaví potom pritom hodnotení, ktoré teda naozaj bude zrejme iné ako keby to bol svedok, ktorý nevedel nič o priebehu konania. Len na okraj doplním, že tá citovaná časť z rozhodnutia Ústavného súdu je len *obiter dictum*, to nebola nosná téma toho nálezu. Alev praxi je ten názor pomerne rozšírený, dokonca sa to učí niekde aj fakultách.

Dr. Majerník: Skúsím jednu reakciu, myslím si, že nemožno absolutizovať to, že ten advokát nemôže byť vypočutý ako svedok v určitom sporovom konaní. Môže byť situácia aj taká, že niekto je svedkom dopravnej nehody, zhodou okolností advokát, ten je vypočutý v konaní ako svedok a až potom sa stane zástupcom, lebo jedna zo strán si ho zvolí. Takže táto situácia by naznačovala tomu že, absolutizovať to, že zástupca nemôže byť vypočutým svedkom aj pri takejto situácii, ktorú som uviedol, neprichádza do úvahy. Na druhej strane chcem zdôrazniť to, že ak vychádzame z čl. 15 ods. 2 CSP, tak tam nie je nikde zafinované to, že by nejaký dôkaz mal nejakú väčšiu váhu ako dôkaz iný alebo či už ide o výsluch tých svedkov iných ako tých zástupcov advokátov. Ak som si dobre prečítal komentáre, bol spomenutý aj ten český, tak tam sa vyslovene hovorí, že nie je to vylúčené, aby ako svedok bol vypočutý advokát zastupujúci sporovú stranu. Jedinou podmienkou, ktorú ten komentár hovorí je to, že ak má tento advokát hovoriť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v rámci výkonu advokácie podmienkou na to, aby tento dôkaz bol realizovaný, je zbavenie jeho mlčanlivosti. Ak si zoberieme aj ten komentár súčasných vekov, ktorý na strane 742 tiež hovorí, že svedok môže byť každá fyzická osoba odlišná od súdu, strán, respektíve ich zástupcov. Ak som porovnával tú českú judikatúru a tie komentáre slovenské tak mne to vyšlo tak, že mal by byť vylúčený ako svedok len zákonný

zástupca niekoho, ale nie splnomocnený zástupca. Zhodou okolností, ak hovoríme o advokátovi, tak jeho možnosť vyluču v rámci dokazovania je skutočne podmienená len tým, že bude zbavený tej mlčanlivosti. Takže a priori by som neurobil záver o tom, že ako svedok nemôže byť vypočutý advokát zastupujúci jednu zo sporových strán.

Dr. Gešková: Teda môžeme zhrnúť, že nie je v rámci panelu všeobecný súhlas so závermi vyslovenými v tomto náleze a tieto dve funkcie sú kompatibilné, tzn. advokát môže byť vypočúvaný aj ako svedok. Toto sa však zohľadní potom pri hodnotení jeho výpovede. Prečítam ešte za Dr. Duditša: rešpektujeme uznesenie ÚS SR.

24. Je uznesenie o ukončení dokazovania uznesenie o vedení konania? Je možné po vydaní tohto uznesenia, aby ho súd zrušil, napr. z dôvodu, že strana mohla najskôr až po skončení dokazovania predložiť dôležitý dôkaz?

Dr. Gešková: Ako príklad ma napadá napr. uznanie dlhu po vydaní uznesenia o skončení dokazovania.

Dr. Novotný: Určite je to uznesenie o vedení konania. Otázka stojí, či rušiť to uznesenie kvôli tomu, aby sa dalo niečo dokázať, či to nie je trochu v rozpore s princípom koncentrácie konania. Ale keď sú na to naozaj výnimočné dôvody, tak ja si myslím, že to nie je problém.

Dr. Hanusková: Ja som tiež za to, že ide o vedenie konania a našla som jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu 4 Cdo 92/2013, ktorý výslovne medzi príkladmo vypočítané uznesenia o vedení konania cituje aj uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené. Čiže to len na podporu toho, že ide o vedenie konania, lebo väčšinou v tých starších rozhodnutiach boli vymenované napr. spojenie vecí a iné konkrétne uznesenie o vedení konania. A v tomto rozhodnutí je aj výslovne uvedené uznesenie o vyhlásení dokazovania.

Dr. Kišová: Strela som sa s tým, že odročiť súd za účelom vyhlásenia rozsudku vo veci samej v rámci teda prípravy toho rozsudku predsa len dôjde k nejakému inému názoru alebo chce inak vyhodnotiť skutkový stav, tak vtedy dochádza k zrušeniu toho rozhodnutia, ale znovu sa nariadi pojednávanie minimálne preto aby sa prezentovalo nové predbežné právne posúdenie a dáva možnosť vyjadriť sa účastníkom. Takže z praxe takýto príklad, kedy sa ruší to uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené.

Dr. Hanusková: Ešte k tomu spôsobu riešenia, čo teda s tým pokiaľ má záujem ten Okresný súd to nejako napraviť alebo došlo k situácii, kedy už teda nechce byť viazaný týmto rozhodnutím. V jednotlivých rozhodnutiach Najvyššieho súdu je výslovne konštatované, že súd nie je týmto uzneseniami viazaný a môže ich zmeniť, prípadne vydať nové uznesenie, čiže ja tu vidím možnosť toho, že súd si jednoducho trochu pomôže, aby teda dal zadosť spravodlivosti.

Dr. Bajánková: Napokon pri sporoch so slabšou stranou, tak tam je to priam žiaduce. Jednoznačne niet pochýb, že je to vedenie konania, ktorým súd nie je viazaný no a tam máme tú koncentráciu úplne danú na vedľajšiu koľaj, takže pri týchto sporoch alebo pri týchto žalobách tam je priam potreba, aby tak súd urobil pokiaľ vyvstanú nové okolnosti. Pretože tam máme posunutú tú viazanosť až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

Dr. Gešková: Takže táto otázka opäť pomerne jasná zhoda, že je to uznesenie o vedení konania, záver je podporený aj judikatúrou 4 Cdo 92/2013, kde to je výslovne uvedené. Zrušenie tohto uznesenia prichádza do úvahy napr. za účelom doplnenia dokazovania, ale aj ako bolo povedané možno aj za účelom prezentovania iného právneho posúdenia, aby sa strana mohla k tomu vyjadriť.

25. Postup súdu pri dvoch odlišných znaleckých posudkoch a pasívnych stranách

Do sporového konania na posúdenie tej istej skutočnosti, na ktorú treba odborné znalosti, predložili sporové strany súkromné znalecké posudky (§209 CSP), ktoré na zodpovedanie tej istej otázky dávajú diametrálne odlišnú odpoveď. Žiadna zo strán nenavrhuje výsluch, konfrontáciu znalcov, ani podanie ďalšieho znaleckého posudku (§207 CSP), či podanie odborného vyjadrenia. Ani hodnotenie súkromných znaleckých posudkov postupom podľa § 191 ods.1,2 CSP neposkytuje žiadaný priestor pre presvedčivý záver o tom, ktorý zo súkromných znaleckých posudkov má pre rozhodnutie vo veci výpovednejšiu hodnotu, a ktorý teda a s akým výsledkom „pravdivosti“ má byť vyhodnotený. Ak sporové strany neprodukurujú ďalšie prostriedky procesného útoku či procesnej obrany, mohlo by do úvahy prichádzať aj to, že pri zásadách o povinnosti dôkazného tvrdenia a povinnosti označenia dôkazov by mohol súd dať stranám na vedomie spochybnenie vierohodnosti nimi predložených súkromných znaleckých posudkov (§191 ods.2 CSP- práve s odkazom na obsah posudku predloženého inou stranou) a teda upovedomiť sporovú stranu (na ktorej je dôkazná povinnosť) vyjadrením predbežného právneho posúdenia, že ňou produkované skutočnosti a dôkazy pre úspech žaloby, resp. úspech obrany proti žalobe sa javia ako nepostačujúce. Za stavu, že by neprichádzalo do úvahy ani takéto riešenie, dáva CSP výnimočne (alebo vôbec nie) možnosť súdu (a konkrétne akú), aby pre účely hodnotenia pravdivosti znaleckých posudkov - s diametrálne odlišným záverom, ako zásadnej pre rozhodnutie vo veci, realizoval aj sám úkony bez aktivity sporových strán (medzi nimi i zloženie preddavku na trovy dôkazu) ?

Podľa CSP dôkazná iniciatíva je výlučne na stranách sporu okrem určitých výnimiek podľa § 185 ods. 2, 3 CSP.

Dr. Novotný: Tá situácia je neriešiteľná. Ako to je opäť iba za cenu znásilnenia, buď teda znásilníme pravidlá výkladu alebo priamo CSP. Jednoducho ten paragraf neumožňuje v tomto prípade zmysluplne vykonať dokazovanie. Boli tu také návrhy, že či to je otázka posúdenia, či rozhodnutie bude vykonateľné alebo nie. To nie je tá otázka, lebo vykonateľné bude aj také rozhodnutie aj onaké. Ja potrebujem naozaj jeho podklad a na to proste v tom zákone jednoducho nie je nástroj. Čiže v podstate tu nemusíme siahodlho o tom diskutovať, je to výslovne za cenu znásilnenia CSP, pretože inak nevieme. A naozaj toto je možno vec, ktorá by, čím skôr mala byť novelizovaná. Pretože každé riešenie je zlé vo svojej podstate.

Dr. Hanusková: Ja by som poukázala na to výslovné znenie CSP, ktorý vyslovne hovorí, že „iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak“ a tento princíp formálnej pravdy je nalomený len v tých konaniach osobitných, ktoré sú upravené, či už spotrebiteľské spory alebo

konanie o abstraktnej kontrole, kde je to iné, ale pokiaľ máme také typické sporové konanie, tak tam jednoducho strana je povinná uniesť dôkazné bremeno svojho tvrdenia.

Dr. Bajánková: Ale ak dovoľíte pokiaľ by išlo o tie dva súkromné posudky, tak tam podľa 208 ods. 3 môže súd vylúchnuť znalca alebo teda tých dvoch znalcov, ale výslovne o tých skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, čiže my musíme nejako rozhodnúť a ak tam máme už podané dva posudky, ide o súkromné znalecké posudky, ktoré zodpovedajú ustanoveniu § 209 a každá zo strán si tvrdí to svoje a trvá na tom a preukazuje tie svoje tvrdenia práve tým svojim posudkom, tak súd za terajšej situácie (nedotýkam sa teraz odstránenia stavby a vecného bremena idem všeobecne), tak jednoducho súd môže cez ten § 208 ods. 3, keď si ich porovná, skonfrontuje tie dva znalecké posudky, zistí odlišnosti, kde sa teda tí dvaja znalci nestretli, tak tam podľa môjho názoru si môže nariadiť výsluch tých znalcov súd aj bez návrhu. Pretože aj žalobca aj žalovaný tvrdia a dokazujú tými posudkami. A ak súd má vybrať jeden z nich, tak musí mať aj oporu v argumentoch, potom pri odôvodnení, prečo podľa neho rozhodol. A ak potrebuje odstrániť nejaké pochybnosti a rozpory jedine týmto spôsobom. Čiže tam si myslím, že tam nás CSP pustí jedine, že toto môže urobiť aj sám súd bez toho, aby to strany výslovne navrhli.

Dr. Kiššová: Možno pri tých výsluchoch vystáva problém, či predvolávať ako znalca alebo expertného svedka? Aj odmenu mu poskytnúť ako znalcovi? Predávkovať tú procesnú stranu o ktorej znalecký posudok ide alebo ktorý je predkladaný?

Dr. Bajánková: Áno, ale v tomto prípade ak ho nezloží a my to potrebujeme pre rozhodnutie, tak jednoducho podľa výsledku sporu zaviažeme tú stranu, ktorá bola neúspešná. To je to krajné riešenie, ale inde nás to nepustí. A bez toho nevieme rozhodnúť.

Dr. Gešková: Ono to je v podstate tá pridaná hodnota toho, že súkromný znalecký posudok bol do CSP zaradený a je zaradený do časti „znalecké dokazovanie“ Pretože podľa OSP sa súkromný znalecký posudok vykonával ako listina, výsluch znalca teda neprichádzal do úvahy. Teraz sa vykonáva ako znalecký posudok a na ten spôsob ako sa vykonáva sa aplikuje vlastne § 208, tzn. do úvahy prichádza aj to vypočutie, aj tá konfrontácia, takže v tomto zase má súd voľné ruky v podstate.

Dr. Gešková: Ak by sme mali uzavrieť túto otázku, z diskusie vyplynula potreba legislatívneho zásahu. Riešením, ktoré môže pomôcť v týchto situáciách je aplikácia § 208 ods. 3, teda výsluch znalcov, ako spôsob vykonávania znaleckých posudkov, ktorý sa vzťahuje aj na súkromné znalecké posudky.

26. Vydanie kontumačného rozsudku, ak sú síce splnené podmienky podľa § 274 CSP, ale strana bola v konaní pred pojednávaním aktívna

Ust. § 274 CSP upravuje vydanie kontumačného rozsudku na pojednávaní. Zo znenia uvedeného ustanovenia vyplýva, že za splnenia tam uvedených podmienok súd môže kontumačným rozsudkom rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní. Zdá sa, že úprava neprihliada na aktivity žalovaného pred týmto zmeškaným pojednávaním a teda ani na ním predtým použité prostriedky procesnej obrany (napr. odôvodnený odpor proti

platobnému rozkazu s návrhom na realizáciu dôkazov, písomné vyjadrenie k žalobe s návrhom na realizáciu dôkazov, účasť na predchádzajúcich pojednávaniach s realizovanými tvrdeniami či aj návrhmi na dôkazy či iné).

Je za takéhoto stavu naplnením spravodlivej a účinnej ochrany porušených alebo ohrozených práv garancia poskytnutá postupom pri aplikácii ust. § 277 ods.2 CSP ? Nejaví sa v popísanej procesnej situácii v záujme materiálneho vedenia sporu zo strany súdu vhodnejším a základným princípom CSP zodpovedajúcim realizovať postup, keď by súd aj pri neprítomnosti žalovaného (predtým v konaní aktívneho) volil postup podľa § 215 ods.1,2, § 217 ods.1 CSP ((t.j. rozhodnúť podľa zisteného skutkového stavu) aj s tým, že dôvody rozsudku by obsahovali náležitosti uvedené v ust. § 220 ods.2, 3 CSP ?

Dr. Majerník: Priznám sa, že túto otázku sme formulovali u nás na Krajskom súde s tým, že názor ktorý, sa pokúsím prezentovať vychádza z toho, že každé ustanovenie CSP sa musí nutne vykladať v spojení so základnými princípmi a s ústavnými zásadami. Myslím si, že nejednom rozhodnutí Ústavný súd zdôrazňuje skutočnosť, že by malo mať prednosť materiálne poňatie právneho štátu a pri aplikácii tých právnych noriem a právnych predpisov treba vychádzať zo zmyslu účelu právnej normy, aby bolo v takomto postupe potom prijaté riešenie akceptované z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti. Som toho názoru, že, ak by sa mali aplikovať konkrétne ten čl. 2 ods. 1 čl. 3 ods. 1 základných princípov a tá názorová jednotnosť judikatúry Ústavného súdu, potom z môjho pohľadu odpoveď na tú druhú otázku formulovanú by znela skôr tak, že by som sa prikláňal skôr k tomuto riešeniu, aby súd privodil pri tej predchádzajúcej aktivite toho žalovaného skôr rozsudok nie pre zmeškanie, ale rozsudok, ktorým zodpoviete otázky z hľadiska skutkového stavu cez aplikáciu ustanovenia § 215 ods. 1 a 2. Vyvodit' záver o tom, že rozhodnem rozsudkom pre zmeškanie na piatom pojednávaní, keď žalovaný bol dovtedy aktívny mi prichodí v rozpore s tými princípmi, ktoré som označil a s tým materiálnym poňatím právneho štátu.

Dr. Hanusková: Pripájam sa k týmto záverom. My sme možno aj 2 roky dozadu riešili na kolégiu situáciu, či aj v prípade, ak procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie boli splnené a súčasne po zistení, že rozsudok by bol vydaný v rozpore so zákonom, napr. absolútna neplatnosť alebo čokoľvek, čo súd je povinný ex offo skúmať a naozaj bolo toto rozporované tým žalovaným, či preváži vydanie tohto rozsudku pre zmeškanie ako procesná sankcia nad zákonnosťou rozsudku a to aj v prípade, ak strana sporu bola pred nariadením pojednávania teda aktívna, ale nariadené pojednávanie zmeškala. Náš záver bol ten, že skutkovým základom kontumačného rozsudku je žalobcom tvrdý skutkový stav, a preto súd zväži či kontumačný rozsudok v zmysle § 273 vydá. Tam je tá možnosť, že môže. Preto v takom prípade naozaj by mal súd vážne posúdiť, či tento rozsudok vydá alebo nie. Ak sú splnené podmienky v zmysle § 274, čiže na pojednávaní CSP, ale súčasne súd dospeje k záveru, že žalobcom tvrdý skutkový stav nie je sporný, čiže musí si ustáliť či ho má alebo nie je sporný a nedošlo žalovaným k rozporovaniu skutkových tvrdení žalobcu, takýto rozsudok vydá, ale prioritou je naozaj tá zákonnosť a princíp poskytnúť zákonný rozsudok. Čiže tiež sa prikláňam k tomu, že ten princíp by mal prevážiť nad tou sankciou.

Dr. Nemčeková: Ja by som nadviazala na mojich predrečníkov, poviem vám zasa ešte pred odchodom veselú príhodu z mojej rozhodovacej praxe, ide o rozsudok pre zmeškanie žalobcu, kedy takýto kontumačný rozsudok bol vydaný na druhom pojednávaní v poradí. Prvé pojednávanie bolo odročené na žiadosť oboch sporových strán s tým, že sa mienia dohodnúť a bolo nejaké vianočné obdobie, tak včas neoznámili súdu, že to smeruje k dohode, tak sudca okresného súdu nariadil to druhé pojednávanie, oni sa ale medzičasom dohodli, uzavreli hmotnoprávnú dohodu v rámci ktorej bol perfektný prejav uznania dlhu zo strany žalovaného, dohoda o splátkach, no a bola nejaká komunikácia medzi nimi, kde právny zástupca žalovaného sa vyjadril tak, že na to nariadené pojednávanie sa nedostaví. No, ale sa dostavil a žalobca sa nedostavil, lebo sa spoľahol. No a paradoxne na otázku sudkyne, že teda, čo sa udialo medzi časom cez to vianočné obdobie, tak žalovaný povedal, že my sme sa dohodli, tu je dohoda, predkladám ju súdu, no ale však žalobca neprišiel, tak my navrhujeme rozsudok pre zmeškanie, no a sudca rozhodol podľa § 278 a rozhodol, pretože mal splnené podmienky pre vydanie takéhoto kontumačného rozsudku, ktorý samozrejme vôbec nie je spravodlivý, je procesne zákonný, no a momentálne sa teda v našom senáte bavíme o tom ako vykvalifikovať ospravedlniteľný dôvod na strane žalobcu aj z tej argumentácie, že sa spoľahol na korektnosť advokáta protistrany, teda okrem nejakých iných dôvodov, ktoré sa snaží z toho nejakým spôsobom súdu prednášať, toľko z mojej rozhodovacej praxe.

Dr. Kiššová: Aj u nás teda veľmi opatrne zvažujeme vôbec použitie tohto rozsudku, ja sa priznám, že som to už za účinnosti CSP vôbec nepoužila. Jednak, preto, že nám niekedy zlyháva aj elektronická pošta a to včasné neospravedlnenie sa je niekedy aj problém, že nám príde niekedy aj hodinu po pojednávaní, ale nie teda kvôli tomu, ale akonáhle tam mám tú procesnú stranu aktívnu, mám vyjadrenie napr. k žalobe a neprídeme mi na to pojednávanie, tak ani len neuvažujem o rozsudku pre zmeškanie a akákoľvek aktivita predtým pojednávaním určite mi zabránuje vydať kontumačný rozsudok a určite už nie na piatom, šiestom pojednávaní to určite nie.

Dr. Gešková: Ja možno aj doplním, pre niektorých advokátov sú kontumačné rozsudky trochu aj strašiak a preto sa snažia naozaj prísť na tie aj druhé, tretie, štvrté pojednávanie, aj keď už sú tam úplne zbytočný a zbytočne vznikajú trovy. Takto sme sa dnes na obede rozprávali a kolegovia potvrdili, že vtedy naozaj stačí ospravedlnenie neúčasti a súhlas s rozhodnutím veci v neprítomnosti a už sa ako keby eliminuje ten dôvod na vydanie toho kontumačného rozsudku. Takže ono to bolo v OSP jasne napísané, ale v CSP to už nie je, ale dá sa to používať – ten súhlas s rozhodnutím veci v neprítomnosti. Ak by som mohla trinástku uzavrieť, je tu nesúhlas s takým rigoróznym postupom a ak strana bola počas konania na predchádzajúcich pojednávaniach aktívna sankcia v podobe kontumačného rozsudku nie je namieste a je namieste rozhodnúť podľa zisteného skutkového stavu.

27. Predbežné právne posúdenie a čas jeho uvedenia

Podľa ust. § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy

vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

Z citovaného ustanovenia vyplývajú v praxi pochybnosti, či súd má vždy uviesť predbežné právne posúdenie veci. V prípadoch, keď sa pojednáva bez prítomnosti procesných strán je bez významu uvádzať predbežné právne posúdenie; tiež sú situácie, kedy súd nemôže vysloviť predbežné právne posúdenie vzhľadom na spornosť tvrdení procesných strán a stav dokazovania, pričom procesné strany, resp. právni zástupcovia „tlačia“ súd k vysloveniu predbežného právneho názoru ihneď po prednesení žaloby a vyjadrení sa žalovaného; i po vyslovení predbežného právneho názoru by mal súd dať možnosť procesným stranám vyjadriť sa a navrhnúť dôkazy (viď NS SR). Môže sa stať, že súd vysloví právny názor, pričom následne v dôsledku vykonaného dokazovania tento už neobstojí, súd by ho mal zmeniť a znovu uviesť procesným stranám atď..

Prosíme o diskusiu, či nie je vhodné upraviť uvedené ustanovenie ako možnosť súdu podľa povahy veci a stavu dokazovania uviesť svoje predbežné právne posúdenie a čas jeho vyslovenia ponechať na súde, samozrejme pred vyhlásením dokazovania za skončené.

Dr. Kiššová: Toto bola otázka z nášho súdu. Mne viacerí sudcovia avizovali prax našich advokátov, že skutočne podľa tej 181 ods. 2 po prednesení žaloby a vyjadrení sa žalovaného a uvedení, ktoré dôkazy sa vykonajú, nevykonajú, trvajú na tom, aby súd uviedol to predbežné právne posúdenie veci. Je to poznatok z praxe. Ja som sa chcela opýtať, že aké majú iné súdy skúsenosti a možno taký námet aj je pre novelu, že trochu povoliť ten text „súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci“, skôr tam teda by som videla priestor na danie možnosti uviesť predbežné právne posúdenie, samozrejme pred tým vyhlásením dokazovania za skončené s tým, že by bolo na súde, kedy súd, v ktorom momente, v ktorom čase a v stave dokazovania uvedie to predbežné právne posúdenie.

Dr. Novotný: Zmyslom toho predbežného právneho posúdenia je proste dať si takpovediac taký strom v tom konaní a ten strom môžu byť aj alternatívy do istej miery, tzn. keď mám sporné, či bola uzavretá zmluva, tak proste poviem, že zmluva musí spĺňať tieto podmienky, keď nebudú splnené, keď nebudú dokázané, tak nárok nebude zo zmluvy, môže byť z iného titulu, ale nemôže byť zo zmluvy a pod. A to je práve zmysel toho, aby aj tí advokáti sami videli, ako ten súd uvažuje. Akože dávať to do polohy podľa mňa nejakej fakultatívnosti to sa obávam, že môže viesť k tomu, že to jednoducho nebude robiť alebo sa to bude robiť formálne veľmi. A tie rozhodnutia naozaj budú prekvapivé. Lebo veľmi často to vidíme napr. na odvolačke niekedy, že skutočne tie rozhodnutia proste nelícujú s tým, čo bolo povedané. A ak to aj bolo povedané povedzme podrobnejšie, tak jednoducho zrazu konečné rozhodnutie napr. vyhlási za sporné to, čo na začiatku bolo vyhlásené za nesporné a zamietne žalobu kvôli neuneseniu dôkazného bremena niečoho, čo bolo na úvod povedané, že je nesporné a pod. Čiže ja v tomto práve postupe vidím ako dosť dôležitý prvok ochrany aj tých strán, vo svojej podstate aj súdu, aby si súd na úvod dal jasný smer, smerovanie toho konania, kam bude smerovať.

Dr. Kiššová: Ja nechcem nejako spochybňovať inštitút predbežného právneho posúdenia vítam ho a sama ho takmer v každej veci využívam, mne ide len o to, aby bolo na posúdení súdu, kedy ho vysloví. Tí advokáti si to skutočne vykladajú, aby už súd v tom momente, kedy sa prednesie žaloba, vyjadrenie žalovaného, už aj uvádzal predbežné právne posúdenie. Potom tam musíme do zápisnice dávať, že nie je možné ešte. Však sme ešte v štádiu pred vykonaním dokazovania. Ja nespochybňujem dôležitosť predbežného právneho posúdenia, práve naopak, len by som možno chcela uvoľniť tú úpravu, že aby bolo na súde, v ktorom časovom momente ho vysloví.

Dr. Novotný: Podľa môjho názoru práve o to ide pri tom predbežnom právnom posúdení, aby sme vedeli, ktorým smerom budeme viesť dokazovanie, čo vlastne bude pre nás podstatné a to môžem viesť len vtedy, pokiaľ predbežne vec právne posúdim. Predsa niečo iné bude napr. v situácii, keď je poviem, že táto zmluva je kúpnu zmluvou a tvrdím, že z nej mohol vzniknúť ten váš nárok, ale podmienkou je, že tam nejaký vzájomný nárok, ktorý musíme dokázať alebo či poviem, že to je darovacia zmluva, kde tá povinnosť je jednostranná a pod. To všetko je dôležité. V otázke, aké dôkazné prostriedky budú navrhnuté, ako budú vykonané a vlastne, čo z nich budem zisťovať, čiže z môjho hľadiska práve naopak, to nemá byť systém, že ja zistím, aký je skutkový stav a potom poviem, že ako to bude asi rozhodnuté, lebo v tej fáze, aby som vôbec zisťoval skutkový stav tak ja musím viesť vo vzťahu k akej norme ho zisťujem, lebo tak hovorí aj Najvyšší súd: „dôkazné bremeno znamená, že strana musí preukázať rozhodné skutočnosti podľa hypotézy právnej normy z ktorej vyvodzuje následok pre seba výhodný“, čiže ja tú normu musím identifikovať, či ide o § 588 občana alebo ide o § 620 občana alebo ide o toto alebo o toto. Inak neviem, ktorým smerom mám viesť dokazovanie. Lebo ja chápem, že sa to často tak robilo, že zistím ten skutkový stav, aký je, čo najširší, potom z neho uvidím, čo z toho vypadne. To CSP sa snaží toto eliminovať, tento prístup k veci. Z toho dôvodu ja vidím naozaj ako predbežne právne posúdenie, čiže poviem, že prichádzajú do úvahy tieto možnosti toho právneho posúdenia, ak tam je nejaká sporná otázka, od ktorej sa to bude odvíjať a už potom to je na tej strane že, ktorým smerom dokazovanie bude viesť.

Plénum (Dr. Dibdiaková, KS BB): Asi by to bolo žiaduce aj z toho dôvodu, že sme mali také odvolania, kde sa bránili tým, že najskôr povedala sudkyňa predbežný názor a potom po vykonaní dokazovania názor zmenila a rozhodla úplne opačne, tak načo sú tie predbežné názory.

Dr. Novotný: Ja by som možno povedal jeden príklad zo svojej praxe. Bol taký spor neviem o tom, či sa to nejako riešiť judikatúrne. Bol to spor, kde nejaký pán žil s nejakou dámou, ale ona nejakým spôsobom čerpala jeho peniaze. Oni spolu normálne žili v domácnosti, atď. A následne sa to spolužitie nejako rozpadlo, neviem už prečo a ten pán žaloval tú pani asi o 13.000 EUR. S tvrdením, že ona si čerpala z jeho účtu peniaze a podľa neho ide o nejakú formu pôžičky. Medzi nimi bolo sporné všetko. Už od toho ako spolu začali žiť, až dokonca. Ja som aj dal také právne posúdenie, že som si načítal aj cudziu judikatúru a povedal som, že prichádzajú do úvahy dve možnosti. Dokým ste spolu žili treba vychádzať z toho, že to je v zásade dar. Keď spolu ľudia žijú, tak normálne, proste konzumujú spolu, jednoducho má to povahu darovania. Veľké veci sú v podstate nejakou investíciou do toho vzťahu, ktorý keď sa rozpadne, je tu právny dôvod, ktorý odpadne, tzn. jednoducho môže to byť bezdôvodným obohatením. A povedal som v tomto smere

úplne jasne, jednoducho dokážte mi, že na aký účel to bolo, čo to bolo ako to bolo a podľa toho proste to právne posúdenie vyjde. Ale to právne posúdenie bolo nejakým spôsobom v tejto fáze alternatívne lebo nebolo nám jasné ani, na čo tie peniaze boli používané. Ale podľa môjho názoru ako iným spôsobom k tomu pristúpiť nevieme. Len na základe tohto advokát potom vlastne vedel, kam to bude smerovať a na základe tohto zbral tú žalobu späť.

Dr. Nemčeková: No ak dovoľíte, ale ja by som nesúhlasila s tým, že prekvapivé rozhodnutie je výsledkom nejakého porovnávania z výsledku rozhodnutia v konečnom rozhodnutí vo veci samej oproti predbežnému posúdeniu. To posúdenie je len predbežné a dáva nejaký obraz o možnom smerovaní toho sporu a dokonca si myslím, že môže byť aj opakovane predbežné, ak sa to vyvíja ináč. Tá prekvapivosť by mala vychádzať skôr v porovnaní s priebehom samotného konania, dokazovania, jeho výsledkov, hlavne skutkových a potom na to nadväzujúceho právneho posúdenia, ak teda to konečné rozhodnutie nekorešponduje ako keby s celým tým konaním a jeho výsledkom. Takže to predbežné právne posúdenie určite udáva nejaký tón a je na sudcovi, aby posúdil podľa toho, ako je formulovaná žaloba, ako je bohato podporená dôkazmi hneď pri jej podaní, či už je tu namieste to predbežné posúdenie veci a aké má byť, či sa aj prípadne nezopakuje, ak je to dlhšie trvajúci spor nejakým spôsobom sa vyvíja. Ale tá argumentácia zo strany odvolateľov je aj na našom súde v tom smere, že sudkyňa na prvom pojednávaní nám predbežne takto posúdila vec a teraz my sme z toho prekvapení. No, ale hovorím tá prekvapivosť je v niečom inom.

Plénum (Dr. Dibdiaková, KS BB): Ešte by som doplnila, že vlastne ona tá sudkyňa zdôvodnila, prečo je to jej rozhodnutie iné oproti tomu predbežnému právnomu názoru, pretože na základe toho dokazovania, čo vlastne až potom nasleduje, sa zistilo, že to je nakoniec inak. Tak aj napriek tomu bol samozrejme ten odvolateľ nespokojný.

Dr. Gešková: Mám otázku. Mali by sudy, ak dôjde k zmene toho predbežného právneho posúdenia o tejto zmene informovať aj strany, tzn. ten vývoj toho právneho názoru mal by byť tlmočený stranám v priebehu konania?

Dr. Hanusková: Ja by som sa ešte vrátila k tej zmene toho predbežného právneho posúdenia. Samozrejme, že účelom toho inštitútu je hlavne urýchlenie, zrýchlenie, zjednodušenie sporového konania tak ako bolo poukázané, o čom budeme konať. Súd nie je takto formulovaným záverom striktne viazaný, tzn., že naozaj sa môže odkloniť a potom v takom prípade by mal odôvodniť tento svoj odklon a nadviažem hneď na vašu otázku mal by informovať samozrejme strany o tom, áno mením predbežné právne posúdenie vzhľadom, prípadne na takéto a takéto dôkazy, vyvinula sa situácia, predbežné právne posúdenie je takéto, čiže určite lebo to je vlastne ten predpoklad, vyhnúť sa tomu prekvapivému rozhodnutiu. Ale ak by som mohla, tak ja vlastne nadviažem, že na jednom kolégiu sme riešili otázku, či neuvedenie vôbec tohto predbežného právneho posúdenia je porušením práva na spravodlivý proces, kde sme teda dospeli k tomu, lebo stále hovoríme ako keby to bolo nejaká mantra pre spravodlivé rozhodnutie, ono to má ale slúžiť najmä urýchleniu toho konania, zefektívneniu a zrýchleniu. Ja si nemyslím, že je to záruka spravodlivého rozhodnutia, lebo v konečnom dôsledku, aj keď to predbežné právne posúdenie tam uvedené nie je, je pretavené do toho odôvodnenia toho rozhodnutia. Čiže aj tam by sa mal

súd zrejme vysporiadať s tým, že ak to nepredniesol tým stranám, tak by išlo o prekvapivé rozhodnutie, a preto musí aj v tom odôvodnení rozhodnutia podrobne uviesť na základe čoho rozhodol.

Dr. Bajánková: No myslím si, že tá otázka, kedy sa súd má vyjadriť k tomu právnomu posúdeniu z hľadiska predbežnosti, tak je v tom zákone cielene postavená v tom smere, že kladie sa dôraz na to, aby keď súd vytýči pojednávanie po absolvovaní § 167 CSP, čiže už tam má repliky dupliky, že už vie, čo je predmetom sporu, a už vie aj to, ako to právne posúdi, takže je tam nevidím dosť veľký priestor na to, aby súd nevedel, ako to má právne posúdiť, aby nevedel, akým smerom bude viesť dokazovanie. Preto celkom dosť dobre nechápem podstatu tejto otázky, že aby to bolo na vôli súdu v konkrétnej veci a aby mohol posúvať toto svoje vyjadrenie. Nevie si dosť dobre predstaviť, ako môže potom rozhodovať o tom, či niektorý dôkaz vykoná alebo nie, keď nevie, čo má dokazovať. To potom sú dve veci, buď teda nie je jasný predmet konania, potom to nebolo zrelé na termín, sú tam vady žaloby alebo ak tie vady tam nie sú, tak potom je to tá druhá horšia možnosť, že sudca nevie, čo s vecou. Aj to môže nastať, taká situácia, ale už práve pri tom, keď sa strany prednesú a vyjadria, tak sudca predtým než pristúpi k tomu predbežnému právnomu posúdeniu ešte stále má možnosť doplňujúcich otázok, to, čo má nejasné si ozrejmi. Ale môj názor je taký, presne, čo už bolo povedané, toto vlastne stanoví ten ďalší priebeh dokazovania. Lebo je dosť možné, že všetko bude jasné a povie sudca, že už nie je nič sporné alebo je a keď povie, čo je sporné, tak jednoznačne vie, prečo je to sporné, tzn. podľa akého konkrétneho hmotnoprávneho ustanovenia túto vec idem rozhodnúť. No a samozrejme v priebehu toho dokazovania sa to môže celé zvrátiť, a preto potom treba opätovne povedať, tak pozor vážení toto je rozhodujúci okamih, už to je tak a tak, strana toto je sporné teraz a predbežne to posudzujem takto. Osobne si tiež nemyslím, že tá otázka prekvapivosti rozhodnutia smeruje k prvostupňovému rozhodnutiu Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach povedal, že to základné konanie, čiže prvostupňové aj odvolacie je jedno a keď sa odvolávame a odvolávate na rozsudky súdu prvej inštancie a plne na ne odkazujete, tak to platí aj na to konanie a dokazovanie, tzn., že tá prekvapivosť určite nemôže nastať pred súdom prvej inštancie, ale až v odvolacom, pretože ten odvolateľ alebo tá strana sporu má možnosť sa odvolať voči tomu rozhodnutiu a v prípade, že to konanie malo také závažné nedostatky v dokazovaní, tak ja tam vidím priestor aj na novoty v odvolacom konaní.

Dr. Gešková: Túto otázku môžeme zhrnúť asi tak, že v zásade sa treba snažiť dodržať postup, ktorý určuje § 181 ods. 2 s tým, že zmena predbežného právneho názoru prichádza do úvahy a o tejto zmene by mali byť strany informované.